ಬಸವಪುರಾಣ ಸಂಗ್ರಹ

ಸಂಪಾದಕರು
ಪಿ. ವಿ. ನಾರಾಯಣ

ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ
ಬೆಂಗಳೂರು-20

కె. వి. నారాయణ

ಬಸವಪುರಾಣ ಸಂಗ್ರಹ

ಸಂಪಾದಕರು
ಪಿ. ವಿ. ನಾರಾಯಣ

ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ
14, ಮೂರನೇ ಬ್ಲಾಕ್, ಕೆ.ಪಿ.ವೆಸ್ಟ್,
ಬೆಂಗಳೂರು-20.

BASAVAPURANA SANGRAHA : Ed. P. V. Narayana Head of the dept. of Kannada, Vijaya College, Bangalore-560004, Pub : Priyadarshini Prakashana, Bangalore–560020

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ : ೧೯೭೪

ಬೆಲೆ : 4-00

ಮುದ್ರಣ :

ಲೋಟಸ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್, ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೧೦

ಪೀಠಿಕೆ

ಕವಿಕಾವ್ಯ ಪರಿಚಯ :

'ಬಸವ ಪುರಾಣ'ವನ್ನು ಬರೆದವನು ಭೀಮಕವಿ. ಇವನ ತಂದೆ ಶಿವ ಕವಿದೇವ[1]. ಶಿವಕವಿದೇವನು 'ಆಂಧ್ರಭಾಷಾಸತ್ಕವಿತ್ವಕೋವಿದ' ನಾಗಿದ್ದ ವನು. ಇವನೊಮ್ಮೆ ಪಂಪಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹರಿಹರನನ್ನು ಕಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ 'ನನಗೆ ಸತ್ಪುತ್ರನೊಬ್ಬನು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಪಾದಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡು ತ್ತಿರುವ ರಾಘವಾಂಕನ ಸೇವೆ ಮಾಡಿಸಿ ಓದಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ಅವನಿಗೆ ಗಂಡುಮಗುವಾದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಭೀಮನೆಂದು ಹೆಸರಿಡುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮಗು ಬೆಳೆದ ಮೇಲೆ ಹರಿಹರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದಾಗ ಅವನಿಗೆ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಹರಿಹರನು ರಾಘವಾಂಕನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತಾದಮೇಲೆ ಕವಿತೆಯನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಹರಿಹರನು ಕೇಳಿದಾಗ ಭೀಮನು 'ಭೃಂಗಿದಂಡಕ'ವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಈ ವಿಷಯವು ಚಿಕ್ಕನಂಜೇಶನ 'ರಾಘವಾಂಕಚಾರಿತ್ರ' ದಲ್ಲಿ ಭೀಮಕವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.[2] ಎಂದರೆ ಭೀಮಕವಿಯು ಹರಿಹರ-ರಾಘವಾಂಕರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈತನು ರಾಘವಾಂಕನ ಷಟ್ಪದೀ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿ ಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಇದೂ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಈತನು ಪೂರ್ವ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿರುವುದು ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕರನ್ನು ಮಾತ್ರ (ಬ.ಪು. 1. 11 ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಡಾ|| ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ ರಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ಧಾರವಾಡದ ಮುರುಘಾಮಠದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಗ್ರಂಥದ್ದು).

---

1. ಭೀಮನ ತಂದೆಯ ಹೆಸರು ಶಿವದೇವ ಎಂದು 'ರಾಘವಾಂಕ ಚಾರಿತ್ರ'ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. (ರಾ. ಚಾ. 15.3)

2. ರಾ. ಚಾ : 15.3–7 ಭೀಮಕವಿಯು 'ಭೀಮಕವೀಶ್ವರರಗಳೆ'ಯನ್ನೂ ಬರೆದಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಗ್ರಂಥ 'ಬಸವಪುರಾಣ'ವು ಮಾತ್ರ.

ಭೀಮಕವಿಯು ಕೊಂಡಗುಳಿ ಕೇಶಿರಾಜ, ಶ್ರೀಪತಿಪಂಡಿತ, ಶಿವಲೆಂಕ ಮಂಚಣ್ಣ, ಗುರುಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಂಡಿತ ಇವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಬಸವ ಪುರಾಣವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (ಬ. ಪು. 1. 10). ತನ್ನಂತಹ ಬಡಮತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನು ಬಸವನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ರಚಿಸಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ಶಿವನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿರಲು ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥನೂ ಅನಘ (ಶಿವ) ದೇವಾರ್ಯನೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು 'ಅವುದಕ್ಕನುಮಾನಿಸದಿರೊಲಿದಾವ ಶಬ್ದಾರ್ಥಮುಮನಾದೊಡೆ ಭಾವಿಸಲು ನಿನಗಱಿಪಿ ನಿನ್ನಾತ್ಮದೊಳಗಗಲದಿರ್ದುನಾವು ರಚಿಸುವೆವು' ಎಂದು ಭರವಸೆಯೀಯುತ್ತಾರೆಂದು ಕವಿಯೇ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ (ಬ. ಪು. 1. 14–15). ಪ್ರಾಯಶಃ ಇದನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಚಿಕ್ಕನಂಜೇಶನು 'ಗುರುಲಿಂಗಜಂಗಮುವನಾರಾಧಿಸುತ್ತೆ ಶಿವಶರಣರ ಚರಿತ್ರಮಂ ಭೀಮ ಶಿವಕವಿ ಪೇಳುತಿರೆ ಪಾಲುಕುರಿಕೆ ಸೋಮೇಶ್ವರಂ ಶಿವದೇವನುಂ ಸ್ವಪ್ನದಲಿ ಬಂದು ವಿರಚಿಸು ಬಸವಪುರಾಣವನೆಂದು ಕರುಣದಿಂದೊರೆಯಲೆಳ್ಚೆತ್ತು ಹರಗಣನೇಮವಂ ಪಡೆದು ಧರೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರಾದರಿಸುವಂದದಿ ರಚಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.[1] ಹೀಗೆ ಸೋಮೇಶ್ವರ–ಶಿವದೇವರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅವರೆಂದುದನ್ನು ತಾನು ಬರೆದುಕೊಂಡು ತೆಲುಗಿನ ಬಸವಪುರಾಣವನ್ನೇ ತಾನು ಕನ್ನಡಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಕವಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ (ಬ.ಪು. 1–16).

ಬಸವಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ್ದು 'ಉಡುದೇವನಿಧಿನಯನೇಂದು ಸಂಖ್ಯೆಗಳ, (ಎಂದರೆ ಶಕವರುಷ 1291, ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 1369) ಸೌಮ್ಯಸಂವತ್ಸರದ ಶ್ರಾವಣ ಬಹುಳ ದಶಮಿ ಗುರುವಾರವೆಂದು ಕವಿ ಕಾವ್ಯಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ (ಬ. ಪು. 60.92). ಈ ಕಾವ್ಯವು 8 ಕಾಂಡ, 60 ಸಂಧಿ, 3621 ಷಟ್ಪದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬೃಹತ್ ಪುರಾಣ.[2] ಇದು

1. ರಾ. ಚಾ. 15.9

2. ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೊಮ್ಮರು ಸಂಧಿಗಳೂ, 3628 ಪದ್ಯಗಳೂ ಇದ್ದರೂ ಅರವತ್ತು ಸಂಧಿ, 3621 ಪದ್ಯಗಳೇ ಸರಿಯಾದ ಸಂಖ್ಯೆಯೆಂದು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿಕಾರನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ (ನೋಡಿ ಕ. ಕವಿಚರಿತೆ I (ಪರಿಷತ್) ಪು. 482 ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿ)

ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಲು ಕಾರಣ ಪುರಾಣಕ್ಕೆ ಸಹಜವಾಗಿರುವ 'ಆದಿಗಣ ಚರಿತಂಗಳೊಳು ಸಂವೇದಿಸಲು ಬಸವನ ಚರಿತೆಯಂ ಬಣ್ಣಿಸುವೆನೊಸೆದು' (ಬ.ಪು.1.23) ಎಂದು ಹಿಗಾಗೀ ಕವಿಯೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಪುರಾತನರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವುದು. ಬಸವಣ್ಣನ ಜೀವನವನ್ನೇ ಬಯಸಿದವರಿಗೆ ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಬರುವ ದೀರ್ಘವಾದ ಕಥೆಗಳು ಅವನ ಜೀವನ ಸಂಗತಿಗಳ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಿರುಕುಂಟುಮಾಡುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬಸವಣ್ಣನ ಕಥೆಯನ್ನೇ (ದೀರ್ಘವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು) ಪವಣಿಸಿ ರೂಪಿಸಿರುವ ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯುಂಟಾಗಿರುವುದು.

ಬಸವ ಪುರಾಣ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಬೃಹತ್ ಕಾವ್ಯ. ಇವನಿಗೆ ರಾಘವಾಂಕನ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಯಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಆದರೂ ಕವಿಗೆ ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದಿಯ ಈ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಓದುಗರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗಿರುವುದೋ ಎಂಬ ಕಾತರವಿದ್ದಂತಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ 'ಪ್ರಾಸಯತಿಗಣ ಗದ್ಯ ಪದ್ಯ ಸಮಾಸಯುತ ವಸ್ತುಕದ ಮುಂದೆ ವಿಳಾಸವೇ ಸಾಮಾನ್ಯಮೀ ವರ್ಣಕಕವಿತೆಯೆಂದು ಓಸರಿಸದಿರಿ' (ಬ.ಪು. 1. 21) ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವು ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರೌಢವಾಗಿರುವಂತೆ ರಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾನೆ: 'ಸರಸಮೃದುತರಯನುಕಗಮಕವಿಸರ ಸಮಾಸ ಪ್ರಾಸ ದೇಶೀಸರಣಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥೋಪಮಾಚಾತುರ್ಯ ಮಾಧುರ್ಯ ಶಯ್ಯಾ ದೃಢವ್ಯಾಕರಣಯುತಲಾಲಿತ್ಯ ನಿಯಮಾಕ್ಷರ ಸಲಕ್ಷಣ ಭಾವಮಾಗಿರೆ ರಚಿಸುವೆಂ ಕೃತಿಯ' (ಬ. ಪು. 1. 19) ಎಂದು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯರಚನಾರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಹೀಗೆ ಅವನು ಪ್ರೌಢತೆ ಸರಳತೆಗಳ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಹೆಣಗಿದ್ದಾನೆ.

'ಬಸವಪುರಾಣ'ವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಸವಣ್ಣನ ಬಗೆಗಿನ ಪುರಾಣವಾಗಿದೆ. ಹರಿಹರನ 'ಬಸವರಾಜದೇವರರಗಳೆ'ಯಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯಿದೆಯಲ್ಲದೆ, ಅದು ವೀರಶೈವಪುರಾಣದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಭೀಮಕವಿಯ ಕೃತಿಯು ಮುಂದಣ ಕನ್ನಡ ವೀರಶೈವಪುರಾಣಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿತು, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ

ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದಿಕಾರರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕೃತಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವಿದೆ.

'ಬಸವಪುರಾಣ ಸಂಗ್ರಹ'ದ ಕಥೆ:

ಶ್ರೀಗಿರಿಯ ಪಡುವಣದಲ್ಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಬೀಜಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯೆನಿಸಿದ ಇಂಗುಳೇಶ್ವರ ಬಾಗೆವಾಡಿಯೆಂಬ ಮಹಾ ಅಗ್ರಹಾರವೊಂದಿತ್ತು. ಅದರ ಗ್ರಾಮಣೀಮಣಿ ಮಂಡಗೆ ಮಾದಿರಾಜನೆಂಬ ಶಿವಭಕ್ತ; ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯೆಂಬ ಪತಿವ್ರತೆ. ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮಾದಿರಾಜ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯರು ಪುತ್ರಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಹಲವಾರು ವ್ರತಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿರಲು ಜೋಯಿಸರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು ಅವರು ನಂದಿನಾಥನ ನೋಂಪಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರಿ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತೆಯೇ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯು ಸೋಮವಾರದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಒಂಬತ್ತು ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸಿ ನಂದಿನಾಥನನ್ನು ಭಜಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶಿವನಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ನಂದಿಯು ಅವಳ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅವಳ ಗರ್ಭವನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

ಹೀಗೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಮಗುವು ಜನಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಮಗುವಿನೊಳಗಿದ್ದ ಶಿವನು ಗುರುವಿನಾಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿ, ತಾನು ಕಪ್ಪಡಿ ಸಂಗಮದ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೇಶನೆಂದೂ ಈ ಮಗುವು ಲೋಕಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದೆಯೆಂದೂ ಹೇಳಿ, ಶಿವಾರ್ಪಿತವಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಮಗುವಿಗೆ ನೀಡದಿರಿ ಎಂದು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿ ಶಿಶುವಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಅಂತರ್ಧಾನವಾಗುತ್ತಾನೆ. ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಮಗುವಿಗೆ ಯಥೋಚಿತವಾಗಿ ಜಾತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಬಸವನೆಂದು ಹೆಸರಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಬಸವನು ಬೆಳೆದು ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗನಾಗುತ್ತಾನೆ; ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಉಪನಯನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಮಾದಿರಾಜನು ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಬಸವನು, ತನಗೆ ಜನಿಸಿದ ಕ್ಷಣವೇ ಸಂಗಮೇಶನು ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶೈವಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಹೀಗೆ 'ಉಭಯಕರ್ಮನಿರ್ಮಲ'

ನಾದ ತನ್ನನ್ನು ಕರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲ ಎಂದು ತಂದೆಯೊಡನೆ ವಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಂದೆಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಉಪನಯನದ ಮಹತ್ವವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕೋಟ್ಯನುಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳ ಆರಾಧಕ, ಆದರೆ ತಾನು ಹಾಗೆ ಆರಾಧಿಸಿ ದರೆ ತನ್ನ ಮೃಡಭಕ್ತಿಯು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ, ಈ ರೀತಿ 'ಪಾರ್ಬನಾದಡೆ ಮೃಡನ ಭಕ್ತನದೆಂತಹನು ತಾಂ, ಮೃಡನ ಭಕ್ತನು ಪಾರ್ಬನೆಂತಹನಯ್ಯ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಾನು 'ಹಾರುವ ಕುಲಕೆ ಹಾರುವನಲ್ಲ'ವೆಂಬ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನು ತಿಳಿಸಿ ತನ್ನ ಸಹೋದರಿಯಾದ ನಾಗಾಂಬಿಕೆಯೊಡನೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬರುತ್ತಾನೆ. ಮುಂಜಿಗಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಮಾದಲಾಂಬೆಯ ಸೋದರನೂ-ಬಿಜ್ಜಳನ ಭಂಡಾರಿಯೂ ಆದ ಬಲದೇವನು ಬಸವನ ಸ್ಥೈರ್ಯ ಧೀಮಂತಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮೆಚ್ಚಿ, ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಗಂಗಾಂಬೆ ಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಮುಂದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಗಂಗಾಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಬಸವಣ್ಣನು ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೆಂಡತಿ-ಸೋದರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಕಪ್ಪಡಿ ಸಂಗಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಸಂಗಮೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಸುಖದಿಂದ ಜೀವಿ ಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಅತ್ತ ಬಲದೇವ ಮಂತ್ರಿಯು ಶಿವಪದವನ್ನೈದಿದಾಗ, ಅವನ ಬಂಧುಗಳು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಮಂತ್ರಿಯ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಬಯಸಿರುವ ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಬಿಜ್ಜಳನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಬಸವಣ್ಣನ ವಿಷಯವು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಕೆಲವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಸವನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಬಿಜ್ಜಳನು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದಾಗ, ಸಭಾಭವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬರೆಹವು ಮೇಲಿನಿಂದ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅದರ ಬರೆಹವು ಯಾವ ಪರಿಚಿತ ಲಿಪಿಯಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲದುದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜನು ಲಿಪಿತಜ್ಞರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಓದಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲನಾಗುತ್ತಾನೆ; ಕೊನೆಗೆ, ಆ ಓಲೆಯನ್ನು ಓದಿದವರಿಗೆ ಸಕಲನಿಯೋಗದ ಒಡೆತನವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಸಾರುತ್ತಾನೆ. ಬಸವಣ್ಣನು ಅದನ್ನು ಓದಿ, ಚಾಳುಕ್ಯ ವಂಶಜರು ಹಿಂದೆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಿದ್ದ ಅಪಾರ

ಧನವಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಅದು ನಿಜವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಬಿಜ್ಜಳನು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಅಮಾತ್ಯಮುಖ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಬಸವನು ಬಲದೇವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಲು ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಉಚ್ಚಪದವಿಗೇರಿದ ಬಸವನು ಭಕ್ತರ ದಾಸೋಹ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಶರಣರ ಕಣ್ಮಣಿಯಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

ಬಸವಣ್ಣನ ಭಕ್ತಿಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುವು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಬಸವನು ಅವನನ್ನು ಅಪಾರಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು ದಿವ್ಯಾನ್ನಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿ ಆರೋಗಿಸಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಲ್ಲಮನು ಲಕ್ಷ ತೊಂಬತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಆಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತಿಂದಾಗ, 'ಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆಯೆಲ್ಲ ತೀರಿತು ಇನ್ನು ನಾನೇ ನಿಮಗೆ ಆಹಾರ'ವೆಂದು ಬಸವಣ್ಣನು ತನ್ನನ್ನೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅವನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಅಲ್ಲಮನು ಅವನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಬಸವನು ತನ್ನ ವಿನಯವನ್ನು ಮೆರೆದು ಅಲ್ಲಮನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಲಿಂಗತತ್ವವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಪುನೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಬಸವಣ್ಣನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಿರಿದಾಗುತ್ತ ಬಂದು ಅವನೆಡೆಗೆ ಶರಣರು ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಅಸೂಯೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತನಾದ ಬಸವನು ತನ್ನ ಕೆಲವು ಪವಾಡಗಳಿಂದ ಭಕ್ತರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತಾನೆ. ಒಮ್ಮೆ ಕೆಲವು ತಸ್ಕರರು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಬಂದಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯಲು ಕರಿಯ ಬದನೆಕಾಯಿಗಳನ್ನೇ ಲಿಂಗದಂತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ, ಅವರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಸಹಜ ಜಂಗಮರಂತೆಯೇ ಬಸವಣ್ಣನು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಶಿವಾರ್ಚನೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಆ ಠಕ್ಕರು ತಮಗಿನ್ನು ಸಾವು ತಪ್ಪದೆಂದು ಹೆದರುತ್ತ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು, ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಅವರ ಕೊರಳಿನಲಿದ್ದ ಬದನೆಯ ಕಾಯಿಗಳು ಲಿಗವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಭಕ್ತರಾದಅವರನ್ನು ಬಸವನು ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ, ಬಸವನು ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾಗ ಏನನ್ನೋ

ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತ ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತುತ್ತಾನೆ. ಬಿಜ್ಜಳನು ತಮಾಷೆ ಮಾಡಿ ಹಾಗೆ ಕೈಯೆತ್ತಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದಾಗ ಬಸವನು, ಕಾಟಕ್ಕನೆಂಬ ಭಕ್ತೆಯೊಬ್ಬಳು ಹರವಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನಡೆಯುವಾಗ ಕೆಸರಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಕ್ಕಿ ಜಾರಲು 'ಬಸವಾ' ಎಂದು ಧ್ಯಾನಿಸಿದುದರಿಂದ ತಾನು ಆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಹರವಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುದಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಗೊಲ್ಲತಿಯ ಆಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಮನೆಯ ಜಾಗವನ್ನು ಬಸವನಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಿಜ್ಜಳನು ಭಟರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಆ ಹೆಸರಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕರೆತರಿಸಿದಾಗ ಬಸವನು ಹೇಳಿದ ಸಂಗತಿ ನಿಜ ವಾಗಿದ್ದದ್ದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮಗುದೊಮ್ಮೆ ಕೆಲವರು ಸುಖೀಜಂಗಮರು ಬಸವನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅಪಾರಹಣವನ್ನು ಬೇಡಿದಾಗ ಬಸವನು ಅವರ ಬಯಕೆ ಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಕೆಲವರು ಬಿಜ್ಜಳನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಬಸವನು ಭಂಡಾರದ ಹಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಿಂಡಜಂಗಮರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹಣವನ್ನು ದುರ್ವ್ಯಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನೆಂದು ದೂರುತ್ತಾರೆ. ಕೋಪಗೊಂಡ ರಾಜನು ತಕ್ಷಣ ಬಸವನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆಯಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆವಿಧಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಬೆದರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಸುನಕ್ಕ ಬಸವನು 'ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಚಿಂತಾಮಣಿ, ಕಲ್ಪತರು, ಕನಕಾಚಲವಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ ಹಣವನ್ನು ಬಯಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ'ವೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ತಾನು ಜಂಗಮರಿಗಿತ್ತುದು ತನ್ನೊಡವೆಯನ್ನೇ ಹೊರತು ಭಂಡಾರದ ಹಣವನ್ನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಭಂಡಾರದ ಹಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಹೊನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗು ತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿದ ಬಿಜ್ಜಳನು 'ಪುನಃ ಯಾರಾದರೂ ಬಸವಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ದೂರಿದರೆ ಅವರ ನಾಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಸೀಳಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಕೊಂಡೆಯ ರನ್ನು ಬೈದು ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಬಸವನು ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿಯೆಂಬ ವಿಷಯವು ಸ್ಥಿರೀಕೃತವಾದ ಪ್ರಸಂಗವು ಒಮ್ಮೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಬಸವಣ್ಣನು ಪರಶಿವಯೋಗ ನಿದ್ರಾಮುದ್ರೆಯೊಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಬಸವಸಂದರುಶನ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಕೆಲವು ಹೊಸಬ ಜಂಗಮರು ಮಹಮನೆಗೂ ಬಂದಾಗ ಆತನು ನಿದ್ರಾಪರವಶನಾಗಿದ್ದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವನನ್ನು ತೊಂದರೆಗೊಳಿಸಲಿಚ್ಛಿಸದೆ ಮರಳಿ ಹೋಗು ತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ಸಂಧ್ಯಾವಸರದಲ್ಲಿ ಶಿವಾರ್ಚನೆಗೆಂದು ಜಂಗಮ

ಸಮೂಹವು ಬಂದಾಗ ಬಸವನ ಪ್ರಾಣ ಹಾರಿಹೋಗಿರುವ ವಿಷಯ ತಿರಿ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಆ ಭಕ್ತರು ಅಂದು ನಡೆದ ವಿಷಯವೇನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಹೊಸಬ ಜಂಗಮರು ಸಂದರುಶನಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಬಂದು ಹಾಗೆಯೇ ವಾಪಸು ಹೋಗಿದ್ದ ವಿಷಯವು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆಗ ಎಲ್ಲ ಭಕ್ತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಕರೆತಂದಾಗ ಅವರೊಡನೆ ಬಸವನ ಪ್ರಾಣವೂ ಅವರ ಜೊತೆ ಯಲ್ಲಿಯೇ ಮರಳುತ್ತದೆ. ಬಸವನ ಜಂಗಮ ಪ್ರಾಣದ ರೀತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಶಿವನು ಕಿನ್ನರಯ್ಯಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನರಿತ ಬಸವಣ್ಣನು ಬೊಮ್ಮಯ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಶೋಕಾಕ್ರಾಂತ ನಾಗಿ ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳಿಂದ ಪ್ರಲಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಡಿಹಾರಿ ಬಾಚಯ್ಯನೆಂಬ ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು 'ಸದಾಶಿವನ ಸಮ'ನೆನಿಸಿದ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಿದೇವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಬಂದು ವಿಷಯವನ್ನರು ಹಿದಾಗ, ಬಸವಣ್ಣನು ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಅಳುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ ವನ್ನು ತಿಳಿದು. 'ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿಯೆಂದು ತನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಬಸವನು ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಸಾವನ್ನು ಕಂಡು ಹೀಗೆ ಪ್ರಲಾಪಿಸುವುದು ಆತನ ಠಕ್ಕುತನವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ, ತನ್ನ ಭಾಷೆಯನ್ನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಸಂಸಾರಿಯಂತೆ ಅಳುವ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕಾಣಲು ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪಡಿಹಾರಿ ಬಾಚಯ್ಯನಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬಸವನ ಪ್ರಾಣವೂ ಶಿವೈಕ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾಚಯ್ಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಆತನು ಅವರಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಬಂದು 'ಕಿನ್ನರಯ್ಯ, ಪ್ರಾಣಮಿತ್ರನಾದ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನುಳಿದು ಶಿವೈಕ್ಯನಾಗಬಹುದೇ, ಅದರಿಂದ ಬಸವನೂ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಅಡಗುವಂತಾಯಿತು, ಇದರ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯ ಹೆಸರು ಕೆಡುತ್ತದೆ, ಹೀಗಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನು ಇರುವವರೆಗೂ ನೀನೂ ಇಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಎದ್ದೇಳು' ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ ಪ್ರಾಣ ಮರಳುತ್ತದೆ, ಅದರ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಸವಣ್ಣನೂ ನಿದ್ದೆ ತಿಳಿದೆದ್ದವನಂತೆ ಏಳುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬಾರಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಜಂಗಮಪ್ರಾಣವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಶಿವನು ಮೋದರಕೇತಿದೇವ ನನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ವಿಷಯವನ್ನರಿತ ಬಸವನು ಭಕ್ತರ

ಸಮೇತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಪಡಿಹಾರಿಯ ಮೂಲಕ ಮಾಚಯ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಾರು ಯಾರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ತಿಳಿದ ಮಾಚಯ್ಯನು 'ಬಸವನುಂ ತಾನೆಹಗೆ ಬಂದಿದ್ದಹನೊ ನಾಚಿಕೆಯುಹುದಲಾ ತನಗೆಂದಜಿಯನೇ ಮಜೆದನೇ ತನ್ನ ಗಹನ ಭಾಷೆಯನು? ಎಂದು ಹೀಯಾಳಿಸಿ ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮಾಚಯ್ಯನು ತನ್ನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತೆ ಈ ವಿಷಯುವನ್ನು ಬಾಚಯ್ಯನಿಂದ ತಿಳಿದ ಮಡಿವಾಳಯ್ಯನು ಹರುಷವನ್ನು ತಾಳಿ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ಆತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಜಂಗಮಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ. 'ಜಂಗಮಾವಳಿಗೊಲಿದು ಮಾಡುವ ಲಿಂಗವಂತರನಿತ್ತಲರಿಸದೆ ನುಂಗಿಕೊಂಡಿತನುಗುಳದಿಪ್ಪಹಡಿನ್ನು ಸೈರಿಸೆನು, ಅಂಗಜಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊಯಿ ಹೊಯಿ ಡಂಗುರವನು' ಎಂದು ಶಿವನ ಮೇಲೇ ಡಂಗುರವನ್ನು ಹೊಡೆಸುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಾನಂತರ ಕೇತಿದೇವ-ಬಸವಣ್ಣನವರಿಬ್ಬರೂ ಎಚ್ಚರಗೊಳುತ್ತಾರೆ. ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ಬಸವ-ಮಾಚಯ್ಯರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯನೆಂಬ ಅಂತ್ಯಜನಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಕ್ತನೊಬ್ಬನಿದ್ದ. ಬಸವನ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದ ಆತನ ಮನೆಗೆ ಬಸವನು ಹೋಗಿ ಒಕ್ಕುಮಿಕ್ಕುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಇದನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ಕೆಲವರು ಚಾಡಿಕೋರರು ಬಿಜ್ಜಳನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು 'ವೈಲಿಗೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಸವನು ಸಭ್ಯನ ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೊಲೆಗಲಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ನೀತಿಗಳೆಲ್ಲ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇದರ ಪಾತಕವೆಲ್ಲವೂ ರಾಜನಿಗೆ ತಟ್ಟುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ದೂರುತ್ತಾರೆ. ಬಿಜ್ಜಳನು ಬಸವನನ್ನು ಆಗಲೇ ಕರೆಸಿದಾಗ ಅವನು ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯನನ್ನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆತಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅರಮನೆಯು ಅಪವಿತ್ರವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಹೊರಗಿನ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿಯೇ ಸಭೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತಾನೆ; ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಿಜ್ಜಳನು 'ಅಷ್ಟಾದಶಜಾತಿಗಳು ಈಗ ಉಂಟಾದುವಲ್ಲ, ಆದಿಯಲ್ಲೇ ಆದವು. ನೀನು ಹೊಲೆಗಲಸಿ ವರ್ಣಸಂಕರಕ್ಕೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೇ. ಇನ್ನು ಮಳೆ ಬಂದು ಬೆಳೆಯಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ನೀನು ನಿರ್ಮಲವಾಗಿರಬೇಕು' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಬಸವನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನು

ಕೇಳಿ ಬಸವಣ್ಣನು 'ದೇವನದಿಗೆ ಹಳ್ಳಗಳು ಎಣೆಯಾಗುತ್ತವೆಯೇ ? ಸುರಗಿರಿಗೆ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಸಾಟಿಯೇ ? ಕಾಮಧೇನುಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಸುವು ಸಮವೇ? ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಎಣೆಯಾಗುತ್ತಾರೆಯೇ ? ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯನಿಗೆ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸಮನಲ್ಲ. ಹೊಲೆಯನು ಶಿವಭಕ್ತನಾದರೆ ಅವನೇ ನಿಜವಾದ ಕುಲಜನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಶಿವನನ್ನೇ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಅಂಬಲಿಯನ್ನುಣ್ಣುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಮಾದಾರ ಚನ್ನಯ್ಯನಂತಹ ಸದ್ಭಕ್ತನನ್ನು ಹೊಲೆಯನೆನ್ನಬಹುದೇ ?' ತಾಮ್ರವು ಸಿದ್ಧರಸದಿಂದ ಹೊನ್ನಾಗುವಂತೆ ಶ್ರೀಗುರುಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಅಂತ್ಯಜನಾದವನೂ ಕುಲಜನಾಗುತ್ತಾನೆ. ತಾವರೆಯು ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಪೂಜ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ? ಹೀಗೆ ಅಂತ್ಯಜನಾದರೂ ಶಿವಭಕ್ತನಾದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗುತ್ತಾನೆ' ಎಂದು ನುಡಿದಾಗ ಬಿಜ್ಜಳನಿಗೆ ಕೋಪವುಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಅವನು 'ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಚಿವುಟಿದರೆ ಹಾಲೂ ಇತರರನ್ನು ಚಿವುಟಿದರೆ ರಕ್ತವೂ ಬರುತ್ತದೆಯೇನು ?' ಒಂದು ಸವಾಲುಹಾಕುತ್ತಾನೆ. 'ವೇದಭಾರಭರಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ, ಆನುಕೊಲ್ಲೆನು ನೇಣುಕೊಂದಿತು ಎನ್ನುವ ಪಾರ್ವರೊಡನೆ ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿದೋರುತ್ತೇನೆ. ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಬರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿಪ್ರರಲ್ಲಿ ಸೋಯಾಜಿ ಎಂಬುವವನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ನೀರನ್ನಾದರೂ ತೋರಿಸಿರಿ. ತಪ್ಪಿದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತ ಎಳಹೊಟೆ ಹೊಡಿಸುತ್ತೇವೆ' ಎಂದು ಮರುಸವಾಲು ಹಾಕಿ ಹಾಗೂ ವಿಪ್ರರ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ನೆರವೇರಿಸಲು ತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯನ ಸುತ್ತು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಬಸವಣ್ಣನು ಖಡ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಾಗಮಯ್ಯನ ಜೆರಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಯ್ಯಲು ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಕಾಮಧೇನುವು ಬಸವನಿಗೆ ಮೊಲೆದೆರೆದು ಹಾಲುಕರೆವಂತೆ ಅಂಬರದವರೆಗೂ ಚಿಮ್ಮಿದ ಹಾಲು ಧಾರಕಾರವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಬಿಜ್ಜಳನಾದಿಯಾಗಿ ಸಕಲರೂ ಬಂದು ನಾಗಮಯ್ಯನಿಗೆ ಪೊಡೆಮಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮೇಲೆ ದಯೆತೋರಿದ ಬಸವಣ್ಣನು ಅವರನ್ನು ಕಾಯ್ದು ನಾಗಮಯ್ಯನೊಡನೆ ತನ್ನರಮನೆಗೆ ಮರಳುತ್ತಾನೆ.

ಒಮ್ಮೆ ಕಬ್ಬಿಲರೆಲ್ಲ ಬಿಜ್ಜಳನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು 'ಯಾವಯಾವುದೋ ಮತಗಳ ಶೈವದೀಕ್ಷಾಮುಖ್ಯರನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನು ಲಿಂಗೈಕರೆಂದು ಪ್ರಸಾದವನ್ನೆಲ್ಲ

ತಾವೇ ಸೇವಿಸುವರೇ ಹೊರತು ನಮಗಿನಿತಾದರೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ,' ಎಂದು ದೂರಲು ಬಿಜ್ಜಳನು ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಕರೆಸಿ 'ಕಬ್ಬಿಲರಿಗೆ ಆ ಪ್ರಸಾದ ವನ್ನು ಕೊಡು, ಅವರೊಡನೆ ನಿನಗೇತಕ್ಕೆ ಘರ್ಷಣೆ? ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಬಸವನು 'ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರಾದಿ ಲಿಂಗಗಳ ಪ್ರಸಾದವು ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬಹುದೇ ಹೊರತು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದ ಪ್ರಸಾದವು ಭಕ್ತರಿಗಲ್ಲದೇ ಮಿಕ್ಕವರಿಗೆ ದೊರೆ ಯುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲು, ಆ ಬೇಡರು ತಾವು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಯುತ್ತೇವೆಂದು ದುರಾಗ್ರಹ ಹೂಡುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಬಸವಣ್ಣನು 'ಹಿಂದೆ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಇಷ್ಟಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದರೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಇಲ್ಲಿದಿದ್ದರೆ ಸಂಗಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ವಿಷವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ, ಅದರ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ' ಎಂದು ಸವಾಲೊಡ್ಡುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬೇಡರು ವಿಷ ದಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಸವಣ್ಣನು ಸಂಚುಹೂಡುತ್ತಿರುವರೆಂದು ಆರೋಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಷಧರನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ವಿಷವನ್ನು ಅವರೇ ಉಂಡು ಬದುಕಿದರೆ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಎಂದೂ ಬೇಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿಯೇ ಒಪ್ಪಂದವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಶಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಭೀಕರ ವಿಷಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಅರೆಸಿದಾಗ ಅದರ ಕರ್ಬೊಗೆ ಎಲ್ಲಡೆಯಲ್ಲೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು, ಇಂತಹ ವಿಷವನ್ನು ಕುಡಿಯುವವರಾರೆಂದು ಬೇಡರೆಲ್ಲ ಓಡಿಹೋದರು. ಅದನ್ನೇ ಬಸವನು ಶಿವ ನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನಂತರ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಗೆ ಮೊಗೆದು ಪ್ರಸಾದಸೇವನೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಡಿಸಿ ಉಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿದಂತೆ ಆ ವಿಷವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಬಸವಣ್ಣ ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ, ಈಶ್ವರನ ಪ್ರಸಾದವು ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರ ರಿಗಲ್ಲದೆ ಇತರರಿಗೆ ಸಲ್ಲದು ಎಂದು ಬಸವಣ್ಣನು ಶಾಸನವನ್ನು ಹೊಯಿಸು ತ್ತಾನೆ.

ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಜಗದೇವನೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಯು ಶೈವ ಸಮಯ ಸಮುದ್ಧರಣ ನೆನಿಸಿ ವೈಭವದಿಂದ ಬಾಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ದಿನ ಆತನು ಬಸವಣ್ಣನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆರೋಗಣೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಬಸವಣ್ಣನು 'ಲಿಂಗಜಂಗಮ ಮಂಡಳಿಯ ಬರವಿಂಗೆ ಸ್ಥಿರಿಸಲಾಪಡೆ' ತಾನು ಬರುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿದಾಗ ಜಗದೇವನು ಮನೆಗೆ ಮರಳಿ ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಬಸವನು ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಕೆಲವರು ಹಾರುವರನ್ನು ಕರೆದು ಅವರ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಉಪಚರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಬಸವಣ್ಣನು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗದಿರಲು ಜಗದೇವನು ತಾನೇ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಬಸವಣ್ಣನು ಅವನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಷಾದಿಸಿ, ಅವನು ಜಂಗಮಭಕ್ತಿಗೆ ದೂರವೆಂದು ಹೇಳಿ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದು ಭವಿಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ಅವನನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಜಗದೇವನು ತನ್ನ ತಪ್ಪಿಗೆ ತುಂಬ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟಮೇಲೆ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರಿಸಿದ ಬಸವಣ್ಣನು ಅವನು ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೊಂದನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾನೆ; ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಶಿವದ್ರೋಹವು ನಡೆಯುತ್ತದೆ, ಅಂತಹ ಶಿವದ್ರೋಹಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಜಗದೇವನನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದ ನಂತರ, ಕೊಂಡೆಯರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಿಜ್ಜಳನು ನಿರಪರಾಧಿಗಳೂ ಆಚಾರವಂತರೂ ಆದ ಹರಳಯ್ಯ ಮಧುವಯ್ಯ ಎಂಬ ಶಿವಭಕ್ತರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೀಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅಮಾನುಷ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಂಡು ಬಸವಣ್ಣನು ಶರಣ ಸಮೂಹದೊಡನೆ ಜಗದೇವನ ಬಳಿ ಬಂದು ಅವನು ಬಸವನಿಗಿತ್ತ ವಚನವನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತಾನೆ; ತಾನು ಕಪ್ಪಡಿಸಂಗಮದೆಡೆಗೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜಗದೇವನ ತಾಯಿಯು ಮಗನನ್ನು ಕಂಡು ಶಿವದ್ರೋಹಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬೇಕಾದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳಿ, ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಂದ ಅವನಿಗೆ ಹಿತ್ತಿಲಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗೆ ಹಾಕುವಂತೆ ಊಟವನ್ನು ಬಡಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅದನ್ನುಂಡ ಜಗದೇವನು ತನ್ನ ವಚನಪಾಲನೆಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಮೊಲ್ಲೆ–ಬೊಮ್ಮಯ್ಯರೆಂಬ ಭಕ್ತರೂ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಮೂವರೂ ಸೇರಿ ಬಿಜ್ಜಳನು ಇರುಳಿನೋಲಗದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸಭೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಿಜ್ಜಳನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಜಗದೇವನು ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ತಾನು ನಿರಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ ತಪ್ಪಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತರೂಪವಾಗಿ ತನ್ನ ಕತ್ತನ್ನು ತಾನೇ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಇತ್ತ ಕಪ್ಪಡಿಸಂಗಮಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಸವಣ್ಣನು ಕೂಡಲಸಂಗಮೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಾನಂತರ ತಾನು ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾರ್ಯವು ಪೂರೈಸಿತೆಂದು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗುತ್ತಾನೆ.

'ಬಸವಪುರಾಣ' ಹಾಗೂ 'ಬಸವರಾಜ ದೇವರ ರಗಳೆ'ಗಳಲ್ಲಿನ ಕಥಾವ್ಯತ್ಯಾಸ:

ಭೀಮಕವಿಯ 'ಬಸವಪುರಾಣ'ವು ಹರಿಹರನ 'ಬಸವರಾಜದೇವರ ರಗಳೆ'ಯ ನಂತರ ಬಂದ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಬಸವಚರಿತ್ರಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥವಾದುದರಿಂದ ಅವೆರಡರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣನು ಕ್ರಿ. ಶ. 1,150 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಾಳಿಬದುಕಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಹದಿಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ ಬಸವಣ್ಣನ ತರುವಾಯ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧ-ಮುಕ್ಕಾಲು ಶತಮಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲ ಕಾವ್ಯ (ಅದೇ 'ಬಸವರಾಜ ದೇವರ ರಗಳೆ') ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಅದೇ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ 'ಬಸವಪುರಾಣ' ರಚಿತವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಬಸವಣ್ಣನ ಬಗೆ ಇದ್ದ ('ಬಸವಪುರಾಣ'ವು ತೆಲುಗಿನ ಕಾವ್ಯದ ಸುಮಾರು ಅನುವಾದವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವರ ಕಥೆಯು ಹರಿಹರನ ಕಾಲದ್ದೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.) ಜನಜನಿತ ಕಥೆಯು ಎಂತಹುದೆಂಬುದರ ಅರಿವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಮುಂದೆ ಈ ಕತೆಯು ಇನ್ನೂ ರಂಜಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗಿದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನು ಮಹಾಪುರುಷನಾದಾಗ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಲ್ಲಿ ಪೌರಾಣಿಕ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಬಸವಣ್ಣನ ಚರಿತ್ರೆ ಒಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಸ್ತುವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಿಂದ ಹರಿಹರ ಭೀಮಕವಿಗಳ ರಚನೆಗಳ ಹೋಲಿಕೆ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಹರಿಹರನ ಕಾವ್ಯವು ಬಸವಣ್ಣನ ಸುತ್ತಲೂ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ಅವನ ಭಕ್ತಿಪ್ರಧಾನವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಒಂದು ಕಾವ್ಯ. (ಪ್ರಾಯಶಃ ಅದರ ಗಾತ್ರ ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಎರಡರಷ್ಟು, ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸ್ಥಲಗಳನ್ನುಳ್ಳದ್ದು;

ಅರ್ಧಭಾಗ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ದೊರಕಿರುವುದು. ಉಳಿದ ಅರ್ಧ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿರುವುದು ಏಕೆ ಎಂಬುದು ತುಂಬ ಕುತೂಹಲಕಾರಕ ಅಂಶ). ಆದರೆ ಬಸವಪುರಾಣದ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಸ್ವಂತಜೀವನ ಕಥನ ಆವರಿಸುವ ಭಾಗ ತುಂಬ ಕಡಿಮೆ, ಸಮಾರು ಎಂಟನೇ ಒಂದು ಭಾಗ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಲೂ ಬಸವಣ್ಣನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಡದ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ಪುರಾಣದ ಅನೇಕ ಸಂಧಿಗಳು ಪುರಾತನರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವು ದಕ್ಕೇ ಮೀಸಲಾಗಿವೆ. ಹರಿಹರ-ಭೀಮರಿಬ್ಬರೂ ಬಸವಣ್ಣನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವಾಗ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಆಗ ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದ ಐತಿಹ್ಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ, ಎಂದರೆ ಪವಾಡಗಳ ಸುತ್ತ ಕತೆಯನ್ನು ಹೆಣೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಬರೆಯುವಾಗಲೂ ಹರಿಹರ ವಾಸ್ತವತೆಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನವೀಯುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಪುರಾಣದ ಹೆಸರಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಭೀಮಕವಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಅತಿಮಾನುಷವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಜೊತೆಗೆ ಬಿಜ್ಜಳನ ಬಗ್ಗೆ ಹರಿಹರ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಆವೇಶದಿಂದಿರದೆ ಇದ್ದರೆ, ಭೀಮಕವಿಯ ಮುಂದಣ ಬಸವಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಬಿಜ್ಜಳ ವಿರೋಧೀ ಮನೋಭಾವವು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಬಸವ-ಬಿಜ್ಜಳರ ಘರ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹರಿಹರ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿಲ್ಲ; ಬಸವಣ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲ ಸಲ್ಲದ ಆರೋಪ ಬಂದಾಗ ಹರಿಹರನ ಬಿಜ್ಜಳ ಖಂಡಿತ ವಾಗಿ ನಡೆದರೂ ಆ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯ ಬೇಕಾದಂತೆಯೇ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿವೆ. ಭೀಮಕವಿಯು ಈ ಘರ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವನ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗೃತವಾಗಿ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಬಸವನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸ ಬೇಕಾದ ಕಾರಣ, ಬಿಜ್ಜಳ ಹಲವು ಬಾರಿ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ತುಂಬ ಭಯ ಭಕ್ತಿ ಯಿಂದ ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಹರಿಹರ-ಭೀಮಕವಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕಥಾರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಹರಿಹರನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪವಾಡ ಪ್ರಸಂಗಗಳೆಂದರೆ ಬಸವನ ಮೇಲೆ ದುರ್ವ್ಯಯದ ಅಪ ವಾದ ಬಂದಾಗ ಭಂಡಾರದ ಹಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದು, ಬಂದಿವಿಡಿಯಲು ಬಂದ ಠಕ್ಕು ಜಂಗಮರ ಬದನೆಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಲಿಂಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು, ಜಂಗಮ

ಪ್ರಾಣಿಯಾದ ಬಸವಣ್ಣನ ಪ್ರಾಣವು ಜಂಗಮರ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ಅವರು ವಾಪಸು ಬಂದಾಗ ಮರಳಿಬಂದದ್ದು, ಕಂಬಳಿ ನಾಗಿದೇವನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಸುರಿಸಿದ್ದು. ಇವೆಲ್ಲ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರಿದೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆಷ್ಟೋ ಪವಾಡಗಳೂ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ. ಎಂದರೆ ಸಂಖ್ಯಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪುರಾಣ ದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಪವಾಡಗಳು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಭೀಮ ಕವಿಯು ಬಸವನ ಪೌರಾಣಿಕತೆಗಿತ್ತ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ. ಇದು ಕಾವ್ಯದುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬಸವನ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ವಿದೆ. ಹರಿಹರನಲಿ ಬಸವಣ್ಣನು ಶಾಪದಿಂದಾಗಿ ಮರ್ತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. (ಹರಿಹರನ ದೀರ್ಘರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಥಾನಾಯಕರ ಜನನ ಕಾರಣವು ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ಧಾರಗೊಳ್ಳುವ ಅಂಶ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕೆಲವದರಲ್ಲಿ ಮೋಹ ವಶದಿಂದ ಮರ್ತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವದರಲ್ಲಿ ಶಾಪ ಕಾರಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬರುತ್ತಾರೆ.) ಆದರೆ 'ಬಸವಪುರಾಣ'ದಲ್ಲಿ ಬಸವನು ನಂದಿಯ ಅವತಾರವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಉಪನಯನದ ಸನ್ನಿವೇಶವೇ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದೆ ಇಲ್ಲ; ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದ ಬಸವನು ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ರಗಳೆಯಲ್ಲಿನ ಬಸವಣ್ಣನು ಸಣ್ಣ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಪದವಿಗೆ ಏರುತ್ತಾನೆ; ಆದರೆ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬಸವನನ್ನು ಬಿಜ್ಜಳನು ಬಲದೇವ ಮರಣಾನಂತರ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಮಾತ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಈ ರೀತಿ ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳೂ ಬಸವನ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವರು. ಆದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ದೃಷ್ಟಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ. ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ನಾಯಕನ ಭಕ್ತಿಪ್ರಧಾನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋದವನು (ಹರಿಹರನು ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದರೂ ಬಸವನ ಪೂಜಾಕ್ರಮ, ಶಿವಾನುಭವಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವ ರೀತಿ, ಗೋಗಳು ಕಳ್ಳತನವಾದಾಗ ಕರುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಕೊಡಿರೆಂದು ಹೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗ, ಕಿನ್ನರಯ್ಯನನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ತನಗೆ ಅಷ್ಟು ಇಲ್ಲವಿಲ್ಲದಿದ್ದ ಉಳ್ಳಿಯನ್ನು ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಸಂಗ ಇವು ಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಭಕ್ತಿ, ಜಂಗಮಪ್ರೇಮ, ಮಾನವೀಯಗುಣಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ); ಆದರೆ ಭೀಮಕವಿ ಅವನನ್ನು ಶಿವಾಂಶ ಸಂಭೂತನೆಂದು ಕಂಡು

ಅವನ ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲ ಅತಿಮಾನುಷವೆಂದು ಬಗೆಯುವವನು. ಹೀಗಾಗಿ ಭೀಮಕವಿಯಲ್ಲಿ ಪವಾಡ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಆವೇಶವು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ; ಎಂದರೆ, ಓಟ್ಟಾರೆ ಪುರಾಣವೆಂಬ ಹೆಸರೇ ಕವಿಯ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಸವನ ಪವಾಡಗಳ ಬಗ್ಗೆ

ಬಸವಣ್ಣನ ನಂತರ ಅರ್ಧಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಐತಿಹ್ಯಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದವು, ಮುಂದೆ ಅವುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ನಡೆದವು, ಬಸವಣ್ಣನ ಕತೆಗೆ 'ಬಸವ ಪವಾಡ'ವೆಂದೇ ಒಬ್ಬ ಕವಿಯು ಹೆಸರಿಡುವವರೆಗೂ ಅವನ ಪವಾಡಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವೂ, ಸಂಖ್ಯಾಬಾಹುಳ್ಯವೂ ಉಂಟಾದುವು. ಆದರೆ ಮೂಲತಃ ಇವುಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಹೇಗಿದ್ದರಬಹುದು? ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆಯೇ ಕೆಲವರು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಮೂಕವಿಸ್ಮಿತರಾಗುವ ಸಂದರ್ಭಗಳು ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಪವಾಡಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆಯಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ತಪ್ಪೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ–ಸ್ವರೂಪಗಳು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಕಾವ್ಯ-ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವನಿಗೆ ಆರೋಪಿತವಾದ ಪವಾಡಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನು ತನ್ನ ಜೀವಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದನೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣನೇ ತನ್ನ ವಚನವೊಂದರಲ್ಲಿ 'ಎಂಬತ್ತೆಂಟು ಪವಾಡವ ಮೆಜಿದು ಹಗರಣದ ಚೋಹದಂತಾಯಿತ್ತೆನ್ನ ಭಕ್ತಿ'[1] ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಯಾದರೂ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಅರ್ಥೈಸುವಾಗ ನಾವು ಏನನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರು ಇದರಿಂದ ಬಸವಣ್ಣ ಎಂಬತ್ತೆಂಟು ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು; ಆದರೆ ಬಸವಣ್ಣನು ಇದನ್ನು ತನ್ನ ಜೀವನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವುದು? ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರವೇ ಇದು ಆತನು ಮಾಡಿದ ಪವಾಡಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಅಲ್ಲದೆ

---

1. ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳು (ಸಂ: ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠ) ವ. 891: ಪು. 366

ಇಲ್ಲಿ ಪವಾಡಗಳನ್ನು 'ಹಗರಣದ ಚೋಹ'ವೆಂದು ಬಸವಣ್ಣನೇ ಕರೆದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಪವಾಡಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಕ್ತಿ-ನಂಬಿಕೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಅವನು ಮಾಡಿದ ಪವಾಡಗಳಿಂದಲೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಾಗಲಾರದು.

ಒಬ್ಬ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪವಾಡಗಳು ಹಬ್ಬುವುದು ಕೇವಲ ವಾಚ್ಯವೆಂದು ತಾನೇ ಏಕೆ ನಂಬಬೇಕು? ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣಬೇಕಾದದ್ದು ಕಾವ್ಯಸತ್ಯವನ್ನು, ಸಾಂಕೇತಿಕತೆಯನ್ನೇ ವಿನಾ ಅವುಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸತ್ಯವನ್ನಲ್ಲ, ಹಾಗೆಯೇ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಈ ಬಗೆಯ ಸಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥಗಳಿಂದಲೇ ಮಹತ್ವವಾಪವುಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳಿಂದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದು. ಬಸವಣ್ಣನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕರುಬಿದ ಕೆಲವರು ಅವನನ್ನು ಬಂದಿವಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಬದನೆಕಾಯಿಗಳನ್ನೇ ಲಿಂಗದಂತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೋಡೋಣ. ಹಾಗೆ ಬಂದವರನ್ನು ಲಿಂಗಪೂಜೆ ಮಾಡಲು ಕರಡಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಿರೆಂದು ಬಸವಣ್ಣನು ಹೇಳಿದಾಗ ಬದನೆಕಾಯಿಗಳು ಲಿಂಗವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದೊಂದು ಸುಂದರ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಪ್ರಸಂಗ. ಬಸವಣ್ಣನ ವರ್ಚಸ್ಸಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಠಕ್ಕುತನವನ್ನು ಬಯಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರು ಅವನ ಪ್ರಭಾವವಲಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜನಗಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಆತನು ತನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಿಂದ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಣಾಮ, ಅವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಭವ್ಯತೆ ಇದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಹಿಂಬಾಲಕರಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಮಂದಿ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತೇ? ಹಾಗೆಯೇ ಅಪವ್ಯಯದ ಆರೋಪಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಬಿಜ್ಜಳನ ಭಂಡಾರದ ಹಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನ ಮೇಲೆ, ಅಂತಹ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬರುವಂತೆ, ಅಪವ್ಯಯದ ಆರೋಪ ಬಂದದ್ದು ಸಹಜ. ಆದರೆ ಪ್ರಮಾಣಿಕನಾಗಿದ್ದ ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಾಗ, ಕವಿಯು ಅದನ್ನು ಉತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆಗೊಳಿಸಿರಬಹುದು, ಇದ್ದ ಹಣದ ಹತ್ತಾರು ಪಟ್ಟು ಹಣವು ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿದ್ದಿತೆಂದು ಚಿತ್ರಿಸಿರಬಹುದು.

ಈ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವವು ಮಾತ್ರ ಅವನ ಸಮಕಾಲೀನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದದ್ದು ಮಾತ್ರ ನಿಜ. ಬಸವಣ್ಣನ ಪ್ರಾಣವು ಜಂಗಮರ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋಗಿದ್ದಿತೆಂಬ ಪವಾಡವಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಕಾವ್ಯಮಯವಾಗಿ (ಅದರಲ್ಲೂ ಹರಿಹರನಲ್ಲಿ) ಅವನ ಜಂಗಮ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನ ಹಲವಾರು ವಚನಗಳಲ್ಲಿ, ಬಸವಣ್ಣನ ಚೇತನವು ಹೇಗೆ ಸದಾ ಸಂಗಮಸಾನ್ನಿಧ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿತೆಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ಸಹಜವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಕಂಬಳಿ[1] ನಾಗಿದೇವ (ಬಸವಪುರಾಣದ ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯ)ನ ಪ್ರಸಂಗ. ತಾನು ಗೌರವಿಸುವ ಭಕ್ತನು ಇತರರಿಗಿಂತ ಮೇಲು ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ಬಸವಣ್ಣನು ಅಂತ್ಯಜನಾದ ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯನ ದೇಹದಿಂದ ಹಾಲಿನ ಹೊಳೆಯನ್ನೇ ಹರಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಪವಾಡವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅಂತ್ಯಜನಾದರೂ ಅವನು ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಬೇರೆಯವರಿಗಿಂತ ಕೀಳಲ್ಲ (ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿ ಇತರರಿಗಿಂತ ಮೇಲೆ) ಎಂದು ತೋರಿಸಲು ಅವನಲ್ಲಿಯೂ ಇತರರಲ್ಲಿರುವಂತೆ ರಕ್ತವೇ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿರಬಹುದು, ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ!

ಬಸವಣ್ಣನನ್ನು ಪವಾಡ ಪೂರ್ಣಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದು ಅಕ್ಷರಶಃ ಭಾವಿಸಿದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಾಸ್ತವಿಕ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಆ ಭಕ್ತ ಚೇತನವು ಹೇಗೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಆಮಿಷಗಳಿಂದ ವಿಮುಖವಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ, ಉನ್ನತಿಯನ್ನೇರಲು ಬಯಸುವ ಚೇತನವು ಸಹಜವಾಗಿ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುವ ಅಡ್ಡಿಗಳೆಂತಹವು, ಅವುಗಳು ಬಸವಣ್ಣನ ಜೀವಿತದಲ್ಲಿ ಎದುರಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನಾತ ಹೇಗೆ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಆತನ ಸಂಕಲ್ಪಬಲ ಎಂತಹದು ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತವೆ. ವಚನಗಳ ಈ ಬಸವಣ್ಣನ ಜೀವನಕ್ಕೂ, ಪುರಾಣಗಳ ಅತಿಮಾನುಷ ಜೀವನಕ್ಕೂ ಹೇಗೆ ಹೊಂದಿಸು

---

1. ಹರಿಹರ ಹೇಳುವುದು ಕಂಬಳಿ ನಾಗಿದೇವನಲ್ಲ. ಸಂಬೋಳಿ ನಾಗಿದೇವನನ್ನು. ಸಂಬೋಳಿ ಎನ್ನುವುದರ ಅರ್ಥ ತಿಳಿಯದೆ ಕಂಬಳಿ ಎಂದು ತಪ್ಪಾಗಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ ಉಪಕರಿಸಿದವರು ಡಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಯವರು.

ವುದು? ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದು, ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಚಿತ್ರಗಳು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾದದ್ದು ಎಂದು. ಸುತ್ತಲೂ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಅನಾಚಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ಸಾತ್ವಿಕ ಭಕ್ತಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಮನಗಾಣಿಸಿ, ತನ್ನ ಅಪಾರ ಸಂಘಟನಾ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಭದ್ರವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದ್ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಸಫಲನಾದದ್ದು ವಾಸ್ತವವಾದ ಪವಾಡ. ಹೀಗಾಗಿ, ಬಸವಣ್ಣನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಮೆರುಗು-ಮಹತ್ವಗಳು ಬರುವುದು ಅವನ ಪವಾಡಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಡಗಿರುವ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದಾಗಲೇ.

'ಬಸವಪುರಾಣ'ದ ಭಾಷೆ, ಶೈಲಿ ಇತ್ಯಾದಿ :

ಭೀಮಕವಿಯ ಈ ಪುರಾಣವು ಕನ್ನಡದ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದಿಯ ಕಾವ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇದರ ಛಂದಸ್ಸು-ಭಾಷೆಗಳು ಸಂಕ್ರಮಣ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದು ಸಹಜ. ಹಿಂದೆ ಆಗಲೇ ಗಮನಿಸಿದಂತೆ ತನ್ನ ಶೈಲಿಯ ಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ವರ್ಣಕ ಕವಿತೆಯೆಂದು ತನ್ನ ಪುರಾಣವನ್ನು ಓಸರಿಸಬೇಡಿರೆಂದು ಕೇಳುವಾಗ ಇದು ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. 'ಸೂರ್ಪಕಪ್ರಹರಪ್ರಹಾರಿಗೆ ದರ್ಪಿತತ್ರಿಪುರೇಂದ್ರನಾಗ್ನಿಗಹರ್ಪತಿಪ್ರಣುತಪ್ರಭಾಮಯ ದಿವ್ಯದೇಹಂಗೆ ಸರ್ಪಭೂಷಣ ಸಂಗಮೇಶಂಗರ್ಪಿಸುವೆನಿಂದುಗ್ರಗರಳವನಾರ್ಪವರು ಪ್ರಸಾದವನೀಸಿಕೊಳ್ಳಿರೆಯಾ' (ಬ.ಪು. 37 41), 'ದುಷ್ಟ ಸಮಯಾರಿಷ್ಟ ಮಹಿಮೋತ್ಕೃಷ್ಟ ಕರುಣಾದೃಷ್ಟಿ ಮಾತ್ರಾಭೀಷ್ಟದಾಯಕ ಶಿಷ್ಟಭಕ್ತಿಸುಪುಷ್ಟಸರ್ವಾಂಗ ಅಷ್ಟವಿಧ ಪೂಜೇಷ್ಟನಿಷ್ಠಾತುಷ್ಟ ಮಾನಸರಷ್ಟ ಸಂಸೃತಿನಷ್ಟ ದೃಷ್ಟಾದೃಷ್ಟ ಗೋವಿಸ್ಪಷ್ಟ ಬಸವೇಶ' (ಬ.ಪು. 10.1) ಎಂದು ಪ್ರೌಢವಾಗಿ ಕೆಲವೆಡೆ ಬರೆಯುವ ಕವಿಯು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಎಂದುವುಂ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಾರದ ನಂದನಂ ನೀನೆಮ್ಮ ಬಸುಜಲಿ ಬಂದು ಹರುಷವನೆಯ್ದಿಸದೆ ಪಿರಿದುಮ್ಮಳವನೆಮಗೆ ತಂದಕಟ ಕುಲಗೆಡುಕನಹರೇ ಕಂದ ನಿನ್ನಂ ಪಿಡಿದು ಸುಗತಿಯನೊಂದಿ ಬದುಕುವೆವೆಂದಲಾ ನೆಜಿಕೆ ನಂಬಿಕೊಂಡಿಹೆವು' (ಬ. ಪು. 3. 59) ಎಂದು ಸರಳವಾಗಿಯೂ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಬಸವಣ್ಣನು ಉಪನಯನವನ್ನು ಒಲ್ಲದೆ ತಂದೆಯೊಡನೆ ಮಾಡುವ ಸಂವಾದದ ಸುಸಂಬದ್ಧವಾದ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು; ಹಾಗೆಯೇ ಬೇಡರು ಪ್ರಸಾದದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಾಗ ಬಸವಣ್ಣನು ವಾದಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ತಾರ್ಕಿಕತೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಕೆಲವೆಡೆ ಭೀಮಕವಿಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತಹ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಬೇಡರ ಗುಂಪನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ: 'ಒಡಲುಗೊಂಡ ತಮಂಧಪಟವೋ ನಡೆವ ನೀಲಾದ್ರಿಗಳೊ ಕೈಕಾಲ್ ಪಡೆದ ವಜ್ಜಳ ಗಿರಿಗಳೋ ಕರ್ಬೊನ್ನ ಭಿತ್ತಿಗಳೊ ನುಡಿಗಲಿತ ಮಾತಂಗಸಂಗವೊ ಹೆಡೆ ಉಡುಗಿದ ಸಿತಾಹಿಗಳೊ ಎನೆಲೆಡೆವಿಡದೆ ಸಂದಣಿಸಿ ಬೇಡರು ಬಂದರಾಯೆಡೆಗೆ'. (ಬ. ಪು. 57.48) ಬಸವಣ್ಣನು ಕೂಡಲಸಂಗಮನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗುವುದನ್ನು 'ಗಾಳಿಯೊಲು ಸುಳಿಗಾಳಿಯೊಗೆದಾ ಗಾಳಿಯೊಳು ತಾಮತ್ತೆ ಬೆರಸಿದವೋಲು, ದಧಿಯೊಳು ನೊರೆಗಳೊಗೆದುದಧಿಯೊಳಡಗಿದಂತೆ, ಮೇಲೆ ನಭದೊಳಗೆಸೆದು ತಟಿರ್ಲತೆ ಮೇಲೆ ನಭದೊಳೆ ಹೊಳೆದಡಂಗಿದವೋಲುದಕದಿಂದಾಲಿಕಲ್ಲೊಗೆದಲ್ಲಡಗಿದಂತೆ'(ಬ.ಪು. 60-66) ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳನ್ನೂ ಭೀಮಕವಿಯು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಭಾಷಾಶೈಲಿಗಳಿಗೆ ಸಹಜತೆಯನ್ನು ತರುತ್ತಾನೆ; 'ಕುಲದ ಬೇರಿಗೆ ನೀನೆ ಗುದ್ದಲಿಗೊಳಲದೇಕೆ' (3. 58), 'ಇಳಿಗೆ ಮಾವಿನ ಬೀಜಮಂ ಬಿತ್ತಲದು ತಾಂ ಬೇವಹುದೆ' (3.75), 'ತಾಂ ಮುಂಡಮೋಚಿದ ಹಾಂಗೆ ಅಜಚುವರೆ' (35.16) 'ನುಂಗಿಕೊಂಡಿತನುಗುಳದಿದ್ದಹನಿನ್ನ ಸೈರಿಸೆನು' (36.42) ಇತ್ಯಾದಿ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸಹಜ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹರಿಹರನಂತೆ ಭೀಮಕವಿಯೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನಗಳ ಭಾವವನ್ನೇ ಪದ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. 'ಇಳೆಯೊಳೀ ಭೂಸುರರ ಗುರು ಕಬ್ಬಲಿಗನಲ್ಲಾ' (ಬ.ಪು. 56.7) ಎಂಬ ಪದ್ಯವನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನ 583 ನೇ (ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಟಣೆ) ವಚನದೊಂದಿಗೂ, 'ಭೂವರನೆ ಕೇಳ್ ಒಡಗಿ ಮಾಚಲ ದೇವಿಯುಂ' (54.14) ಎಂಬ ಪದ್ಯದೊಡನೆ 582 ನೆಯ ವಚನವನ್ನೂ, ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ಹೋಲಿಸ

ಬಹುದು. 'ಅನುಕೊಲ್ಲೆನು ಸೇಣುಕೊಂಡಿತು' (ಬ. ಪು. 56.79) 'ಜಾತಿ ನೇಣಿನ ಹೊಲೆಯರು' (55.49). 'ವೇದಭಾರಕ್ರಾಂತದೆನಲಿಹ ಮೇದಿನೀಸುರ ಗರ್ಧಭಾಧಮರು' (56.77) ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾತುಗಳು ಬಸವಣ್ಣನ ವಚನಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿದೆಯೆ'ಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಇದರಿಂದ ಬಸವಣ್ಣನ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ನೈಜತೆಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಆಗಿದೆ.

ಈ ರೀತಿ ಭೀಮಕವಿಯು ತನ್ನ ಬಸವಪುರಾಣದಿಂದ ಕನ್ನಡ ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣಗಳಿಗೂ, ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದಿಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೂ ಮೊದಲಿಗನಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ನೆನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಒಟ್ಟನಲ್ಲಿ 'ಅವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಧಾರಾಳತೆ ಇದೆ, ಮಾರ್ದವ ಮಾಧುರ್ಯಗಳಿವೆ. ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಆವೇಶವು ಆಗಾಗ ಅವನನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದರೂ ಪುರಾಣಕಾರಕವಿಯ ಸಹಜಸುಂದರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಕಥೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.... ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಮೂರನೆಯ ಯುಗದ ಭಾಮಿನೀಷಟ್ಪದಿಕಾರರಿಗೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಅವನು ಭಾಮಿನಿಯ ಸಹಜಲಾಲಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ'[1] ಎಂಬ ಮಾತು ಗಳು ಭೀಮಕವಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತವೆ.

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು :

ಈ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಡಾ|| ಆರ್. ಸಿ. ಹಿರೇಮಠರು ಲಿಂಗಾಯತ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಿತಿಗಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಈಚೆಗೆ ಮುರುಘಾ ಮಠದ ಮೂಲಕ ಹೊರತಂದಿರುವ ಸಂಪುಟ ಗಳನ್ನೂ, ಲಿಂಗಾಯಿತ ವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಜನಪ್ರಿಯ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಸಂಪಾದಕರುಗಳಿಗೆ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಿಯ ದರ್ಶಿನೀ ಪ್ರಕಾಶನದ ಡಾ|| ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ್ ಅವರಿಗೂ ನನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಅಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಲೋಟಸ್ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್‌ನ ಒಡೆಯರಿಗೆ ನನ್ನ ತುಂಬುಮನದ ವಂದನೆಗಳು.

---

1. ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ : ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ (1963) : ಪು. 219

೧. ಈತಂಗೆ ನಿನ್ನೊಳು ಜನಿಸಲಾಯಿತು ಲೋಕಹಿತಕಾಗಿ

ಶ್ರೀ ಗುರುವೆ ದೀಕ್ಷಾಗುರುವೆ ಶಿ
ಕ್ಷಾಗುರುವೆ ರಕ್ಷಾಗುರುವೆ ಸ
ರ್ವಾಗಮೋಕ್ತಕಳಾಗುರುವೆ ಶಿವಯೋಗಧರ್ಮಾರ್ಥ ।
ಭೋಗಗುರುವೆ ತ್ಯಾಗಗುರುವೆ ಸು
ಧೀಗುರುವೆ ವಾಚಾಗುರುವೆ ಭವ
ರೋಗಹರ ಶರಣಾಗು ಬಸವ ಮಹಾಗುರುವೆ ನಮಗೆ ॥ ೧ ॥

ಶ್ರೀ ಗುರು ಪರಂಜ್ಯೋತಿರಂಗಂ
ನಾಗಮುಖಮುಖನಳಿನಭೃಂಗಂ
ಭೋಗಿಶಯನಸುಹೃದಯಸರಸಿಜಸಮುದಯಪತಂಗ ।
ರಾಗ ತುಂಗಜಟಾಮಕುಟತಟ
ಯೋಗ ಗಂಗಾಭಂಗನೊಲ್ದೆಮ
ಗೀಗೆ ಬಸವನ ಕೃತಿಯನೊರೆವ ಸುಮತಿಗೆ ಸಮತೆಯನು ॥ ೨ ॥

ಗುರುತರೋನ್ನತವಾಗೆಸೆವ ಸಿರಿ
ಗಿರಿಯ ಪಡುವಣಕಡೆಯ ಧರೆಯಲಿ
ನರನುತಾಸ್ಪದವೆನಿಸಿದಾ ಕರ್ನಾಟ ದೇಶದಲಿ ।
ಕರಮೆಸೆದುದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧದಿ
ಹಿರಿದೆನಿಪ ಶಿವಭಕ್ತಿಬೀಜ
ಕ್ಕಿರವೆನಿಸಿದೊಂದಿಂಗುಳೇಶ್ವರ ಬಾಗೆವಾಡಿಯದು ॥ ೩ ॥

ಆ ಮಹಾಬಹುಳಾಗ್ರಹಾರದ
ಗ್ರಾಮಣೀಮಣಿ ವಿತರಣದ ಕಣಿ
ಭೂಮಿದೇವಾಗ್ರಣಿ ಪರಮ ಶೈವಾಂಬುರುಹತರಣಿ ।
ಸೇವಿಸುವ ಷಟ್ಕರ್ಮವಾರ್ಗ
ಪ್ರೇಮಿ ಸಂತತ ವರತನೂಭವ
ಕಾಮಿ ಮಂಡಗೆ ಮಾದಿರಾಜನೆನಲ್ಕೆ ಸನ್ನಾಮಿ ॥ ೪ ॥

ಆತನುತ್ತಮಸತಿ ವಿಶೇಷ ಪು
ನೀತೆ ಮಾದಾಂಬಿಕೆ ಸವಿನಯಾ
ನ್ವೀತೆ ಸತ್ಕುಲಜಾತೆ ಸಜ್ಜನಭಕ್ತಿನಿರ್ನೀತೆ ।
ಪಾತಕಕ್ಕೃತಿಭೀತೆ ಧರ್ಮ
ಶ್ರೋತೆ ಪುಣ್ಯಸಮೇತೆ ಸತ್ಯವಿ
ನೀತೆ ಸುಗುಣವ್ರಾತೆ ವಿಮಳಾಚಾರವಿಖ್ಯಾತೆ ॥ ೫ ॥

ಕಾಂತೆ ತಾಂ ಸುತರಿಲ್ಲದಿರ್ದೊಡ
ನಂತ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತೆಯಾಗು
ತ್ತಂತು ನೋಂಪಿಗಳಂ ಪಲಮನುಜ಼ಿ ನೋಂತು ಬೇಸತ್ತು ।
ಸಂತತಿಯದೆಂತಪ್ಪುದೆಮಗಿ
ನ್ನೆಂತೆಸುತ ಸತಿಪತಿಗಳುಂ ಮತಿ
ವಂತರಿಂದಂ ಪೊತ್ತಗೆಗಳಂ ತೆಗೆಸಿ ನೋಡಿಸುತ ॥ ೬ ॥

ಸಂದ ನೋಂಪಿಗಳೊಳು ವಿಚಾರಿಸಿ
ನಂದಿನಾಥನ ನೋಂಪಿಯದು ಪಲ
ವಂದದಿಂ ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೆ ನಿತ್ಯಕಾರಣವು ।
ಎಂದು ಸುವ್ರತ ನಿಯತವಂ ಬುಧ
ರಿಂದುಮುಖಿಗಜ಼ಿಪಿದೊಡೆ ಪರಮಾ
ನಂದದಿಂ ಮಾದಾಯಿ ಶಿವಮಂದಿರಕೆ ನಡೆತಂದು ॥ ೭ ॥

ಗೋಪನಂ ಗಂಧಾಕ್ಷತಾರ್ಚನೆ
ಧೂಪದೀಪಾರತಿಗಳೆಸೆಯೆ ನಿ
ರೂಪಿಸುತ ನವಪಂಚಭಕ್ಷ್ಯಾವಳಿಯನರ್ಪಿಸುತ ।
ಆಪನಿತು ಹೊಸಹುಗ್ಗಿ ಗುಡವಾ
ಜ್ಯಾಪರಿಮಿತಂ ಕಲಸಿನೀಡು
ತ್ತಾ ಪರಮ ಮಾಹೇಶ್ವರರನಾರಾಧನೆಯೊಳೊಲಿಸಿ ॥ ೮ ॥

ನಂದಿಕೇಶ್ವರ ಹರಭರಣ ನವ
ನಂದಿನಾಥ ಅನಾಥಬಂಧುವೆ
ತಂದೆ ನಿನ್ನವೊಲೀಶಭಕ್ತಿಯ ಕಂದನೆನಿಸಿರ್ದ ।
ಕಂದನಂ ನೀವಿತ್ತೊಡಾನೊಲ
ವಿಂದೆ ನಿಮ್ಮಯ ಪೆಸರನಿಕ್ಕುವೆ
ನೆಂದೆನಲು ಮಾದಾಂಬಿಕೆಗೆ ಜನರಾಗ ನೋಡಲ್ಕೆ ॥ ೯ ॥

ಇಂಡೆಯಂ ಕರುಣಿಸಲದಂ ಕೈ
ಕೊಂಡುರದೊಳಾನನದೊಳೊತ್ತುತೆ
ಮುಂಡೆಯಲಿ ಸೂಡಿದಳು ಮಾನಿನಿ ತತ್ಪ್ರಸಾದವನು ।
ಗಂಡಹೆಂಡಿರು ನಂದಿಯಂ ಬಲ
ಗೊಂಡು ವಂದಿಸಿ ಪಿರಿದು ಶುಭವಿದಿ
ರ್ಗೊಂಡವೋಲು ನಿಜಮಂದಿರಕೆ ನಡೆತಂದು ಮುದವೆತ್ತು ॥ ೧೦ ॥

ಎಂದಿನಂತೆ ವಿಶೇಷ ತೋಷಣ
ವೊಂದಿ ಸತಿಯುಂ ಪತಿಯುಮುತ್ತಾ
ನಂದಸುಖದೊಳು ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರೆ ಮುನ್ನ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ।
ಇಂದುಮೌಳಿಯ ಬೆಸನದಿಂದಲೆ
ಬಂದ ನಂದೀಶನು ಹೃದಯದೊಳ
ಮಂದರಾಗಂಜೆತ್ತು ತಾನಿಯ್ಯುಪ್ಪ ಬರವಿಂಗೆ ॥ ೧೧ ॥

ಅನುಗುಣಕೆ ಪಡಿಯೆನಿಸಿ ತನ್ನಂ
ತನಯನಾಗಲು ನೋಂತಳಬುಜಾ
ನನೆಯ ಸುಕೃತವನೇನನೆಂಬೆನು ನೆನೆದ ಕಾರ್ಯವದು ।
ತನಗೆ ನೆಱೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿತೆನಲು ಮಾ
ನಿನಿಯ ಬಸುಱಲಿ ತಾಂ ಪ್ರವೇಶಿಸ
ಲನಿತಱೊಳು ತತ್ ಗರ್ಭಚಿಹ್ನಗಳಂಕುರಿತವಾಯ್ತು ॥ ೧೨ ॥

ಎನೆ ಲತಾಂಗಿಯ ಜಠರವದು ದಿನ
ದಿನಕೆ ನುಣ್ಪಂ ಪೆಂಪುಮಿಂಪುಂ
ಕೊನರ್ದು ಬಲಿದೊಂಬತ್ತುತಿಂಗಳು ತುಂಬಿ ನಂದೀಶ ।
ವನಿತೆಯುದರದೊಳತಿಶುಭೋದಯ
ವೆನಿಸಿ ಬೆಳೆದನು ತಾಯ ಗರ್ಭ ಸ
ದನವೆ ತನ್ನಯ ಸುಖಸಮಾಧಿಗೆ ತಾಣವಾಗಿರಲು ॥ ೧೩ ॥

ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ಪುತ್ರನು ಕರಾಂಬೋ
ಜಾತಮುಕುಳಿತನಾಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆ
ಮಾತೆಯುದರದೊಳುದಯಿಸಲು ಅರ್ಥೋದಯದೊಳಾಗ ।
ಆ ತನಯನೊಳಗಿಹ ಶಿವಂ ವಿ
ಖ್ಯಾತಗುರುವಾಕಾರಮಂ ತಾ
ಳ್ದಾತನಂಗದಮೇಲೆ ಲಿಂಗಾಸಂಗವಂ ಮಾಡಿ ॥ ೧೪ ॥

ಬಂದ ಬಟ್ಟೆಯನಾರುವಱಿಯದ
ಛಂದದಿಂದಾವೆಡೆಯೊಳಿರ್ದೆಯಿ
ತಂದನೋ ಈ ತಾಪಸೋತ್ತಮನಿದು ವಿಚಿತ್ರವಲಾ ।
ಎಂದು ಮನೆಯವರೊಳಗೊಳಗೆ ತಾ
ವೊಂದನೊಂದಂ ನುಡಿವುತಂ ಬೆಱ
ಗೊಂದಿರುತ್ತಿರಲಾ ಸಮಯದಲಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರನು ॥ ೧೫ ॥

ಜಡೆಮುಡಿಯುನಳವಡಿಸಿ ತೋಱುವ
ಮೃಡನ ಸೆಜ್ಜೆ ಸಿತಾಂಬರದ ಚೆಲು
ವುಡಿಗೆ ಹೊದೆದಿಹ ರತ್ನಗಂಬಳಿ ತಾಮ್ರಕುಂಡಲವು ।
ತೊಡಿಗೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷೆಗಳ ಬೆಳುಗೊಡೆ
ಹಿಡಿದ ದಂಡಂ ಭಸಿತಲೇಪನ
ದೊಡಲು ನಡು ನೊಸಲೊಳು ತ್ರಿಪುಂಡ್ರದ ರೇಖೆಗಳು ಮೆಱೆಯೆ
॥ ೧೬ ॥

ಥಾಳವಿಪ ಸುಲಿಪಲ್ ಮುಗುಳ್ನಗೆ
ಮೇಳವಿಸುವ ಮುಖಪ್ರಸನ್ನತೆ
ನೀಳಬವರಿಯ ಗಡ್ಡವೊಪ್ಪುತ್ತಿರೆ ಜಗತ್ರಯವ ।
ಪಾಲಿಸುವ ಮುನಿವಲ್ಲಭಂ ಕರು
ಣಾಳು ತಾಪಸನಾಗಿ ಮುದವನು
ಕೂಲವಾಗಲು ಮಾದಲಾಂಬಿಕೆಗಾಗಳಿಂತೆಂದ ॥ ೧೭ ॥

ಹಿಂಗದನುದಿನವಿಹೆನು ಕಪ್ಪಡಿ
ಸಂಗಮೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲ
ಸಂಗಮೇಶನ ಪೆಸರು ನಾವೆಮಗಲ್ಲಿ ತಾನಿರವು ।
ತಂಗಿ ಕೇಳಿವನೆನ್ನ ಮಗನೊಂ
ದಂಗದಲಿ ಕೇಳ್ ವೇದಭವವೀ
ತಂಗೆ ನಿನ್ನೊಳು ಜನಿಸಲಾಯಿತು ಲೋಕಹಿತಕಾಗಿ ॥ ೧೮ ॥

ಇದು ನಿಮಿತ್ತಂ ನೋಡಬಂದೆವು
ಮುದದೊಳಾನುಪದೇಶಗುರುವೀ
ವಿದಿತ ಜನ್ಮದೊಳುತ್ತಮೋತ್ತಮ ನಂದನಂಗಿನ್ನು ।
ಇದಱ ಮೇಲೆ ಶಿವಾರ್ಪಿತವನ
ಲ್ಲದೆಯಿನಿತುವರ್ಪಿತವ ಮಾಡದಿ
ರಿದುವೆಯಾಣೆ ಕಣಾ ನಿಮಗೆನುತದೃಶ್ಯವಾಗಿಂತು ॥ ೧೯ ॥

೨. ಹಾರುವ ಕುಲಕೆ ಹಾರುವನಲ್ಲ

ಬರೆಹ ವಾಚನ ಗಣಿತ ಶಬ್ದಾ
ರ್ಥ ರಸಭಾವೋಕ್ತಿ ಪ್ರವೀಣತೆ
ಭರತ ಛಂದೋ ವ್ಯಾಕರಣ ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯ ।
ಹರರಹಸ್ಯಾಗಮಪುರಾಣೋ
ತ್ಕರ ಸಕಳ ವೇದಾದಿ ಕಲೆಗಳು
ಸ್ಮರಿಸಲೊಡನೆ ಮುಖೋದ್ಗತಂ ಬಸವಂಗದೇವೊಗಳ್ವೆ ॥ ೧ ॥

ಜಗದೊಳಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞ ವೃಷಭನ
ಬಗೆಯೊಳೊಗೆದವನಾಗಿ ಸರ್ವ ಕ
ಲೆಗಳು ಸಹಜವೆನಲ್ಕೆ ಗರ್ಭಾಷ್ಟಕದೊಳಾ ಜನಕ ।
ಮಗನಿಗುಪನಯನವನೊಡರ್ಚಲು
ನೆಗಳ್ದು ಶುಭಲಗ್ನಕ್ಕೆ ತೊಡಗಲು
ನಗುತ ಬಸವನು ಭಕ್ತಿಯಜ಼ಯದ ತಂದೆಗಿಂತೆಂದ ॥ ೨ ॥

ಜನಕ ಕೇಳ್ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದ
ವನವೊಲೆನ್ನಂ ಮುಂಜಿಗಟ್ಟುವ
ಮನವಿದೆಂತಾಯ್ತೀಗ ನಿನಗವಿವೇಕಿಯಂದದಲಿ ।
ಜನಿಸಿದಾಗಳೆ ಸಂಗಮೇಶ್ವರ
ನೆನಗೆ ಸದ್ಗುರುವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಿ
ವಿನುತ ಶೈವಾಚಾರಮಾರ್ಗದೊಳಿರಿಸಿ ಸಲಹಿದನು ॥ ೩ ॥

ನೀರ ನೇಣಿನ ಬಾಧೆಯಿಲ್ಲದ
ವೀರಶೈವಾಚಾರದೀಕ್ಷಾ
ಧಾರಕನನತಿ ನಿರ್ಮಿತೋಭಯಕರ್ಮನಿರ್ಮೂಲನ ।
ಘೋರಕರ್ಮಾಶ್ರಯದ ಪಾರಾ
ವಾರದೊಳು ಮುಳುಗಿಸುವೆನೆಂಬ ವಿ
ಚಾರವಿಂತಿದು ನಿನಗೆ ಧರ್ಮವೆ ಬೊಪ್ಪ ನೀ ಕೇಳು ॥ ೪ ॥

ಅಕುಲದಭವನ ಭಕ್ತತತಿಗಾ
ವಕುಲವೆಂದಿದನೆಣಿಸಿ ನೀ ಪಾ
ರ್ಬಿಕೆಗೆ ಸಲಿಸುವೆಯಿಂತಿನಿತು ಮಾರ್ಗಂಗಳೆಂದೆಮಗೆ ।
ಪ್ರಕಟಿಸದಿರಾ ಮುಂಜಿಯೆಂಬುದ
ನಕಟ ಪಾತಕವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ
ವಿಕಳನಾಗುತ ತಂದೆಯಿಂತೆಂದನು ತನೂಜಂಗೆ ॥ ೫ ॥

ಮಾತುಕಾಜತನದಲುಲಿವ ಪಲ
ಮಾತವೇತಕೆ ನಾವು ಹೇಳಿದ
ಮಾತನಾಲಿಸಿ ಮಾಡಬೇಹುದು ಮಕ್ಕಳಾದವರು ।
ಜಾತಿಗುತ್ತಮ ಕುಲದೊಳೊಗೆದು ಪು
ನೀತನಾಗಿ ಸಮಸ್ತವರ್ಣ
ವ್ರಾತದೊಳಗಗ್ರಜಕುಲಾಗ್ರಣಿಯೆನಿಸಿ ಬಾಳ್ದಿರದೆ ॥ ೬ ॥

ಇಳೆಗೆ ಕುಲದೀಪಕನುದಯಿಸಲು
ಕುಲವೊಡನೆ ವರ್ಧಿಸುವುದಾಗಳು
ಬಳಿಕ ಕುಲನಾಶಕನು ಹುಟ್ಟಲು ಕುಲವಳಿದು ಪೋಕು ।
ಕುಲದ ಬೇರಿಗೆ ನೀನೆ ಗುದ್ದಲಿ
ಗೊಳಲದೇಕೆ ಸುಪುತ್ರನಾಗಿದ
ನಲಘು ವಿಪ್ರರು ಕೇಳಿದಡೆ ಹೊಜಗಿಕ್ಕರೇ ನಿನ್ನ ॥ ೭ ॥

ಎಂದುವುಂ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಾರದ
ನಂದನಂ ನೀನೆಮ್ಮ ಬಸುಱಲಿ
ಬಂದು ಹರ್ಷವನೆಯ್ದಿಸದೆ ಪಿರಿದುಮ್ಮಳಪನೆಸಗೆ ।
ತಂದಕಟ ಕುಲಗೆಡುಕನಹರೇ
ಕಂದ ನಿನ್ನಂ ಪಿಡಿದು ಸುಗತಿಯ
ನೊಂದಿ ಬದುಕುವೆವೆಂದಲಾ ನೆಱೆ ನಂಬಿಕೊಂಡಿಹೆವು ॥ ೮ ॥

ಯುಕ್ತಿಯಂ ಹೇಳಿದೆವು ನಿನಗೀ
ಯುಕ್ತಿಯಂ ಕಡೆಗೊಲ್ಲದಿರ್ದಡೆ
ಭಕ್ತಿಯುಂ ನೀನಿಂತು ಬಲ್ಲಂತಾಗುತಿರು ನಿನ್ನ ।
ಭಕ್ತತನಕಂಜುವೆವೆನುತ ಕಠಿ
ಣೋಕ್ತಿಗಳನುಱೆ ನುಡಿಯೆ ಕೇಳ್ದು ವಿ
ರಕ್ತಕರ್ಮಂ ಬಸವನಿಂತೆಂದನು ಮುಳಿಸಿನಿಂದ ॥ ೯ ॥

ಧರೆಗೆ ಭಕ್ತಂಗನ್ಯದೈವ
ಸ್ಮರಣೆಯಿಪ್ಪತ್ತೆಂಟುಕೋಟಿವಿ
ವರನರಕವಹುದೆಂಬ ಶ್ರುತಿಯಂ ಕೇಳ್ದಱಿಯಿರಲ್ಲ ।
ತರಣಿಯಂ ಪಾವಕನನಜನಂ
ಹರಿಯುನಿಂಪ್ರಾದ್ಯರನು ಮೂಜವ
ಸರದೊಳರ್ಚಿಸಿ ಬಿಡದೆ ವಂದಿಸಬೇಕು ಪಾರ್ವಂಗೆ ॥ ೧೦ ॥

ಕಡೆಗೆ ವಂದಿಸದಿದ್ದನಾದಡೆ
ಕೆಡುಗು ಪಾರ್ಬಿಕೆ ಮುಂದೆ ವಂದಿಸಿ
ದಡೆ ಕೆಡುಗು ಮೃಡಭಕ್ತಿಯಂತಾಗಿಂತೆರಡಱಿಂದ ।
ಕೆಡುವನಿಳೆಯೊಳು ಪಾರ್ಬನಾದಡೆ
ಮೃಡನ ಭಕ್ತನದೆಂತಹನು ತಾಂ
ಮೃಡನ ಭಕ್ತನು ಪಾರ್ಬನೆಂತಹನಯ್ಯ ಭಾವಿಪಡೆ ॥ ೧೧ ॥

ಇಳೆಗೆ ಮಾವಿನ ಬೀಜಮಂ ಬಿ
ತ್ತಲದು ತಾಂ ಬೇವಹುದೆ ಬಹುಕಥೆ
ಗಳನುಸುರಲೇಂ ಸಹಜ ಶಿವಲಿಂಗೈಕಭಕ್ತಿಯುಮಂ ।
ಹಲವು ದೇವಾಭ್ಯರ್ಚನಾಭ್ಯಾ
ಕುಲಮುಹೀಸುರಪಥವನೆಣಿಸಲು
ಕುಲಸತಿಯವೊಲು ಭಕ್ತಿ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣಿನವೊಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ ॥ ೧೨ ॥

ಗುರುಪದಾರ್ಚನೆಗೊಲಿದು ಹಾರುವ
ಪರಮ ಶೈವೋನ್ನತಿಗೆ ಹಾರುವ
ಶರಣಸ್ವಾನುಭವಕ್ಕೆ ಹಾರುವ ತತ್‌ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ।
ಹರಿದು ಹಾರುವ ವೀರಭಕ್ತಿಗೆ
ಪಿರಿದು ಹಾರುವ ನಾನದೆಂದುಂ
ಜರಿಸಿ ಹಾರುವ ಕುಲಕೆ ಹಾರುವನಲ್ಲ ನುಡಿಯದಿರು ॥ ೧೩ ॥

ತಂದೆ ಕೇಳೀರೇಳು ಲೋಕದ
ತಂದೆಯಂ ಭಜಿಸದೆ ರತೀಶನ
ತಂದೆಯಂ ಬಿದಿರವಿಶಿಖಿಗಳಂ ಭಜಿಸಿ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ।
ತಂದೆ ನಿನ್ನೊಡಲಂ ಭವಾಳಿಗೆ
ತಂದೆಯಕ್ಕಟ ನೀನದೆಲ್ಲಿಯ
ತಂದೆಯೆನಗಿನ್ನೀಶಭಕ್ತರೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ॥ ೧೪ ॥

ಎನುತ ಬಸವಂ ನಿಜಸಹೋದರಿ
ಯೆನಿಪ ನಾಗಾಂಬಿಕೆಯು ತಾನು
ತನಗೆಯಲ್ಲಿರಲಾಗದೆನುತೆಯ್ತಂದು ಮಹಮನೆಯ ।
ಮನೆಗೆ ಬರುತಿರೆ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರು
ಮನವೊಸೆದಿವಂ ತಮ್ಮ ಮಗನೆಂ
ದೆನುತ ತಮ್ಮತ್ತಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ಬಳಿಕಲಿತ್ತ ॥ ೧೫ ।

ಮಾದಲಾಂಬೆಯ ಸೋದರನು ಶಿವ
ಪಾದಪಂಕಜ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತನು
ಮೇದಿನೀಶ್ವರ ಬಿಜ್ಜಳನ ಭಂಡಾರಿ ಬಲದೇವ ।
ಆದಿಶಿವಭಕ್ತಂಗೆ ಮದುವೆಯ
ನಾದರದಿ ನಾ ಮಾಳ್ಪೆನಲ್ಲದೆ
ಈ ದುಹಿತೆಯಂ ಭವಿಗೆ ಕೊಡೆನೆಂದೆಂಬ ಭಾಷೆಯಲಿ ॥ ೧೬ ॥

ಈ ರಮಾಕರ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತಾ
ಚಾರಿಗೀಯದೆ ಮತ್ಸುತೆಯನಿ
ನ್ನಾರಿಗೀವೆನೆನುತ್ತ ತಾಂ ಬಲದೇವಮಂತ್ರೀಶ ।
ಭೂರಿಹರುಷದೊಳುಬ್ಬಿ ಬಸವಕು
ಮಾರನಿದ್ದೆಡೆಗೆಯ್ದಿ ತನ್ನ ಕು
ಮಾರಿಯಂ ಸದುವಿನಯಪೂರ್ವದಿನಿತ್ತು ಪೊಡಮಟ್ಟು ॥ ೧೭ ॥

ಎನ್ನ ಮಗಳಂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನೀ
ನೆನ್ನನುದ್ಧರಿಸುವುದು ವಿಶ್ವಜ
ಗನ್ನುತೈಕಾಮಾತ್ರ ಸಜ್ಜನ ಭಕ್ತಿಚಾರಿತ್ರ ।
ಎನ್ನ ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಂ
ಮನ್ನಿಸೆನುತಾ ಬಸವನನುಮತ
ದಿನ್ನಗರಿಯಂ ಶೋಭನಾರ್ಥವಲಂಕರಿಸವೇಳ್ದು ॥ ೧೮ ॥

ಪಾಂಡುರಂಗನ ಭಕ್ತರಂ ಭೂ
ಮಂಡಳದೊಳಗೆ ಸುಳಿವ ಜಂಗಮ
ಮಂಡಳಿಗಳಂ ಕರಸಿದರು ಪಡಿಹಾರರಂ ಕಳುಹಿ ।
ತಂಡತಂಡದಿ ಬಪ್ಪವರ್ಗಿದಿ
ರ್ಗೊಂಡು ಪುರಜನವೆಯ್ದೆ ಮನೆಗೊಡ
ಗೊಂಡು ಬರುತಿರೆ ಮೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಸುಖಾಸನಂಗಳಲಿ ॥ ೧೯ ॥

ಸಕಳ ಭಕ್ತಾಸ್ಥಾನದಲಿ ಕೇ
ಳಿಕೆಗಳೊಗ್ಗಿನ ಮೇಳವದ ನಾ
ಟಕದ ಪಾತ್ರೆಯ ಪೇರಣೆಯ ಜೋಳಿಗಳ ಜೋಕೆಗಳ |
ಪ್ರಕಟವೆಸೆಯಲು ವೇಣು ವೀಣಾ
ನಿಕರ ನಾದಂ ಮೊರೆಯೆ ಕಕುಭಾ
ಷ್ಟಕವದಿರುತಿರೆ ಚಾಂಗು ಭಲಯೆಂಬಾ ರವಂಗಳಲಿ || ೨೦ ||

ಕನ್ನೆಯಂ ಪತಿಭಕ್ತಿಗುಣಸಂ
ಪನ್ನೆಯಂ ಗುರುಲಿಂಗಭಜನಾ
ಸನ್ನೆಯಂ ಶೃಂಗಾರರಸೋತ್ಪನ್ನೆಯಂ ಕೂರ್ಪ |
ತನ್ನ ಮಗಳಂ ಮೂಜಗಂಗಳ
ಚೆನ್ನೆಯಂ ಗಂಗಾಂಬೆಯಂ ವಿಭ
ವೋನ್ನತಿಯೊಳೊಡಗೊಂಡು ಬಂದು ಸಮಸ್ತ ಭಕ್ತರಿಗೆ || ೨೧ ||

ಪೊಡವಡಿಸಿ ಶುಭಚಿಹ್ನಮಿಕ್ಕೊಡ
ನೊಡನಿದಿರ್ಗೊಳೆ ಪರಸಿ ಸೇಸೆಯ
ನಿಡಲಖಿಳ ಭಕ್ತಾಂಗನೆಯರೀಶ್ವರ ಬಲ ಮುಹೂರ್ತ |
ಕಡುಮಿಗಲು ವೇದೋಕ್ತ ಶಿವಪಥ
ವಡರಿದುತ್ತಮ ಧರ್ಮವಿಧಿಯಳ
ವಡಲು ಮಗಳಂ ಮದುವೆಯಂ ಮಾಡಿದನು ಬಸವಂಗೆ || ೨೨ ||

ಮುಂಗಡೆಯೊಳಿದೆ ಒಪ್ಪಿ ಕಪ್ಪಡಿ
ಸಂಗಮೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಮದ್ಗುರು
ಲಿಂಗವಿದ್ದಹನೆಯ್ದೆ ನಾವವರಡಿಗಳಂ ಕಂಡು |
ಹಿಂಗದರ್ಚಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಕರುಣಾ
ಪಾಂಗದಿಂ ಭಕ್ತ್ಯಂಗನೆಯನಾ
ಲಿಂಗಿಸುವೆನೆನುತಾ ಮಹಾಭಕ್ತರ ನಿರೂಪದಲಿ || ೨೩ ||

ಧೀವರಂ ನಿಜ ವನಿತೆ ಗಂಗಾ
ದೇವಿಯುಂ ತನ್ನನುಜೆ ನಾಗಲ
ದೇವಿಯುಂ ತಾನೆಯ್ದಿದನು ಬಲದೇವನಟ್ಟಿದಡೆ ।
ಮಾವನಂ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಸದ್ಗುರು
ದೇವನಂಘ್ರಿಧ್ಯಾನಯೋಗದೊ
ಳೋವಿ ತತ್ಪುರದತ್ತಲಭಿಮುಖನಾಗಿ ನಡೆವುತ್ತ ॥ ೨೪ ॥

ಧರೆಗೆ ಕಪ್ಪಡಿ ಸಂಗಮೇಶ್ವರ
ಪುರವೆಸೆವುದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧೋ
ದ್ಧರಣ ಕೂಡಲಸಂಗಮೇಶನ ಮಂದಿರಕೆ ಪೋಗಿ ।
ನೆರೆದ ಭಕ್ತರು ತನ್ನನಿದಿರ್ಗೊಳು
ತಿರೆ ತದೀಯದ್ವಾರದೊಳು ತ
ದ್ಗುರುಪದಕೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆಱಗಿಯಲರ್ದು ಪೊಡವಟ್ಟು ॥ ೨೫ ॥

ವಿವಿಧ ಭಕ್ತರುವೆರಸಿ ಪರಮೋ
ತ್ಸವದಿ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮೇಶನ
ಭವನ ಮಂಟಪದೊಳು ಮಹಾ ಒಡ್ಡೋಲಗವನಿತ್ತು ।
ನವರಸಾಂಚಿತ ನಾದದಿಂ ಮೂ
ಱವಸರದೊಳರ್ಚಿಸುತ ಸುಗುರು
ಸ್ತವನ ಪೂಜೆಯೊಳಿಂತು ಬಸವಂ ಸುಖದೊಳಿರುತಿರ್ದ ॥ ೨೬ ॥

೩. ಬಸವನ ಭಕ್ತಿರಸ ಘನಶರಧಿ

ಅತ್ತಲಾ ಕಲ್ಯಾಣಕಟಕದೊ
ಳುತ್ತಮಾಚಾರ್ಯೈಕಭಕ್ತಿಗೆ
ಬಿತ್ತೆನಿಪ ಭಂಡಾರಿ ಬಲದೇವಂ ಸಚಿವವರನು ।
ಇತ್ತಲೀ ಬಸವಂಗೆ ತನಯಳ
ನಿತ್ತೊಡೊಲಿದು ಪ್ರಮಥರತಿಮುದ
ವೆತ್ತು ಕರೆಸಲು ಪೋಪವೊಲು ಶಿವಲೋಕಕೆಯ್ದಿದನು ॥ ೧ ॥

ಬಳಿಕವಾ ಬಲದೇವಮಂತ್ರಿಯ
ಬಳಗವಂ ಬಂಧುಗಳನಾಪ್ತರು
ಗಳನಿಳಾಧೀಶನು ಕರೆಸಿ ತಾನವರಿಗಿಂತೆಂದ ।
ಒಲಿವ ಹಿತವರು ಸೋದರರು ಮ
ಕ್ಕಳುಗಳಾರಾಯ್ತಾದಡೀತನ
ಬಲು ನಿಯೋಗವನೆಲ್ಲವಂ ಪ್ರತಿಪಾಲಿಸುವರೊಳರೆ ॥ ೨ ॥

ಎನೆ ಮಹಾರಾಜೇಂದ್ರ ವುಂಟಾ
ತನ ತನಯಳ ಪ್ರಾಣನಾಥನು
ವಿನಯವಾಕ್ಯಂ ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನುದ್ಧರಿಸಲಾಪ ।
ಅನಘನತಿಬಳನಖಿಳಪಾವನ
ವನಧಿಯಾತನಸದೆಂತೆನಲು ಭೂ
ವಿನುತ ಸಂಗಮದೇವನಿಂ ಪಡೆದನು ಪ್ರಸನ್ನತೆಯ ॥ ೩ ॥

ಜನವಜಾಯಲಂತಾಗಿಯಾತನು
ನಿನಗೆ ಮಂತ್ರಿತನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕವ
ನೆನಲಿದೆಲ್ಲವ ಕೇಳ್ದು ಮುದದಿಂದುಬ್ಬಿ ಬಿಜ್ಜಳನು ।
ಘನದ ಭದ್ರೇಭವನಮಾತ್ಯರ
ನನಿಬರಂ ಬೆಸನಿತ್ತು ಬಸವನ
ನನುನಯದೊಳೊಡಗೊಂಡು ಬರಲೆಂದಟ್ಟಲೊಡನವರು ॥ ೪ ॥

ಆಗ ಸಂಗಮದೇವರಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋಗಿ ಬಸವನನಸಮ ಭಾಕ್ತಿಕ
ಯೋಗನಂ ಕಾಣುತ ನಮಿಸಿ ಬಿನ್ನೈಸಿದರು ಮುಂದೆ ।
ನಾಗನರಸುರಲೋಕಸುಖಮುಖ
ಭೋಗಕ್ಕೈವಲ್ಯಂಗಳೆಂಬವಿ
ವಾಗಳುಂ ನಿಮಗೊಂದು ಲೆಕ್ಕವೆ ನೀವೆ ಚಿತ್ತವಿಸಿ ॥ ೫ ॥

ಅರಸನೊಕ್ಕೈಯೋಗರಕೆ ತಾ
ನರುಹನುಳಿದಂತೀ ಧರಿತ್ರಿಗೆ
ನಿರುತವಧಿಪತಿ ನೀವೆಯಲ್ಲಾ ಬಸವಮಂತ್ರೀಶಾ ।
ಪುರಕೆ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಸಲೆಯು
ದ್ಧರಿಸಿಯೆಂಬರ ಬಿನ್ನಪವನವ
ಧರಿಸಿ ಭಕ್ತಿಹಿತಾರ್ಥಮಂ ನೆನೆದಲ್ಲಿಗೊಡಬಟ್ಟು ॥ ೬ ॥

ತನ್ನನೆಲ್ಲರು ಓಲಯಿಸಿ ಬರೆ
ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಭಕ್ತಾವಳಿಗೆ ನಯ
ದಿನ್ನವಿಸಿಯವರುಗಳ ಕರುಣಾರಸದೊಳೋಲಾಡಿ ।
ಉನ್ನತಿಯೊಳೆಯ್ತಪ್ಪ ಬಸವಜ
ಗನ್ನುತನನಿದಿರ್ಗೊಂಬ ತವಕದಿ
ತನ್ನರೇಂದ್ರನು ಕೇಳಿದೊಡೆಯಿದೆ ಬಂದನೆಂದೆಸುತ ॥ ೭ ॥

ಲೋಕಪಾವನಕಾರಕನನಾ
ಲೋಕಿಸುತ್ತಾಸೆಯಿನಿಳಿದು ತಾಂ
ಲೋಕಪಾಲನು ಕಾಲ್ನಡೆಯೊಳಿದಿರ್ವಂದೊಡನೆ ಸಾರ್ದು।
ಪ್ರಾಕಟಪ್ರಿಯವಿನಯಪೂರ್ವ
ಸ್ವೀಕರಣ ಸತ್ಕಾರ ಸಂತು
ಷ್ಟಾಕಲನನಂ ಮಾಡಿ ಬಸವನನಾಗ ಬಿಜ್ಜಳನು ॥ ೮ ॥

ಪರಿಮಿತ ಪುರೋಹಿತ ಸಚಿವ ಹಿತ
ಪರಿಕರಾವೃತನಾಗಿ ನಡೆತಂ
ದರಸನಾ ಭುವನಾಶ್ರಯಾಭ್ಯಂತರದೊಳಿರ್ದಾಗ।
ಹರಲಿಖಿತವಪ್ಪೋಲೆಯೊಂದಂ
ಬರದೊಳಿರ್ದಕಸ್ಮಿಕಂ ಭೂ
ವರನ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೀಳಲು ಕಂಡದಂ ಕೊಂಡು ॥ ೯ ॥

ತೆಲುಗಲಿಪಿ ನಾಗರದಲಿಪಿ ಗ್ರಂ
ಥಲಿಪಿ ಹಳಗನ್ನಡದಲಿಪಿ ದ್ರಾ
ವಿಳಲಿಪಿಯು ಪಾರಿಸಲಿಪಿಯು ಲಾಳಲಿಪಿ ಮೊದಲಾದ।
ಹಲವು ಲಿಪಿಗಳ ನೋಡಬಲ್ಲ
ಗ್ಗಳದ ಕರಣಿಕರಂ ಕರೆಸಿ ಬಿ
ಜ್ಜಳಮಹೀಪತಿಯಾಗ ತಾ ಹಿಡಿದಿರ್ದ ರೇಖೆಯನು ॥ ೧೦ ॥

ಅವರ ಕೈಯೊಳು ಕೊಟ್ಟು ರೇಖಾ
ರ್ಥವನಱಿದು ನೀವನಿಬರುಂ ಹೇ
ಳುವುದೆನಲು ಕೈಕೊಂಡು ತಾವಾ ಓಲೆಯಂ ನೋಡಿ।
ಶಿವಲಿಖಿತವನೋದಲಱಿಯದೆ
ತವತವಗೆ ಬೆಱಗಾಗಿ ಪತ್ರವ
ನವನಿಪನ ಮುಂದಿರಿಸಿ ಬಿನ್ನೈಸಿದರು ಕರಣಿಕರು ॥ ೧೧ ॥

ಈ ಲಿಪಿಗಳಂ ತಿಳಿದು ಯೋಚಿಸಿ
ಹೇಳುವೊಡೆ ಗುಹಗಣಪರಜವನ
ಮಾಲಿಮುಖ್ಯರ್ಗಲ್ಲದೀ ಮಾನವರಿಗರಿದೆನಲು ।
ಕೇಳಿ ನೃಪನಾರಾದೊಡಿಂತೀ
ಓಲೆಯಂ ತಿಳಿದರ್ಗೆ ಕೊಡುವೆಂ
ಶ್ರೀಲಸದಮಾತ್ಯಾದಿ ಸಕಲನಿಯೋಗಮೊಡೆತನವ ॥ ೧೨ ॥

ಎನಲೊಡನೆ ಬಸವಣ್ಣನಾ ಭೂ
ಪನ ಕರದೊಳಿರ್ದೋಲೆಯಂ ಕರ
ಮನುನಯದಿ ತಾನೀಸಿಕೊಂಡಭಿವಂದಿಸುತ ತೆಗೆದು ।
ಜನವತಿಶಯಂಬಟ್ಟು ಪೊಗಳಲು
ಘನಮಹಿಮ ನೋಡಿದನು ಗೌರೀ
ಶನ ಲಿಖಿತಲೇಖಾರ್ಥವಂ ಗಳಗಳನೆ ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೧೩ ॥

ನನ್ನಿಯಂ ಪೇಳುವೆನರಸ ಕೇ
ಳಿನ್ನು ಚಾಳೋಕ್ಯಾನ್ವಯದವರು
ಮುನ್ನ ನಿಕ್ಷೇಪಿಸಿದುದೆಂಬತ್ತೆಂಟುಕೋಟಿ ಧನ ।
ನಿನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಕೆಳಗಿದೆ
ಯಿನ್ನು ಸಂಶಯವೇಕಗಿಸು ನಾ
ನಿನ್ನ ಕಣ್ಮನವೆಯ್ದೆ ತಣಿಯಲು ತೋಱುದಪೆನೆನಲು ॥ ೧೪ ॥

ಜನಿತಹರುಷಿತವದನನಾಗುತ
ಜನಪನಾಕ್ಷಣವಗಿಸಿ ಮುಚ್ಚುಳ
ನನಿತಱೊಳು ತೆಗೆಯಿಸಲದಱ ಸತ್ಪ್ರಭೆಯನೇವೊಗಳ್ವೆ ।
ದಿನಕರಂ ಬಂದುದಯವಾದನೊ
ಧನವರಂ ಬೈಚಿಟ್ಟ ನಿಧಿಯೋ
ಕನಕಗಿರಿ ಮೂಡಿದುದೊಯೆನಲುಜ್ವಲಿತವಾಗಿರಲು ॥ ೧೫ ॥

ಭೂವರನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಕೆಳ
ಗೋವಿ ತೀವಿದ ವಸ್ತುವಂ ತೆಗೆ
ವೀಯೆಡೆಯೊಳಾ ಬಸವನ ಕರಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರದಲಿ ।
ದೇವಲಿಪಿಯಲಿ ಬಂದ ಲೇಖೆಯೊ
ಳಾವ ಸಂಖ್ಯೆಯುವಿತ್ತವದಱಿಂ
ಭಾವಿಸಲು ನೂರ್ಮಡಿಯೆನಿಸಿ ಧನರಾಶಿಯಾಗಿರಲು ॥ ೧೬ ॥

ಧರಣಿಪತಿಯು ಸಕಳನಿಯೋಗಂ
ಪುರಜನಂಗಳು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಂ
ಕರಮತಿಶಯವೆನುತ್ತ ರಾಯಂ ಬಸವ ಮಂತ್ರಿಯನು ।
ಕರೆದು ಮನ್ನಣೆವೆತ್ತ ಪನ್ನಿ
ಬ್ಬರು ಮಹಾಮಾತ್ಯರ್ಗೊಳಗಗ್ರೇ
ಶ್ವರನೆನಲು ಮಿಗೆ ಪಿರಿಯ ಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ॥ ೧೭ ॥

ಮತ್ತೆಯುಂ ಮಣಿಭೂಷಣಂಗಳ
ನಿತ್ತು ಸತತಾನಂದ ಹರುಷಿತ
ಚಿತ್ತದಿಂದಂ ಕಳುಹಿದನು ಕಳುಹಿದಡೆ ಬಸವಣ್ಣ ।
ಇತ್ತ ಶಿವಗಣಸಹಿತ ಸಮ್ಮುದ
ವೆತ್ತು ತಾನೈತಂದು ಬಲದೇ
ವೋತ್ತಮನ ಪಿರಿಯರಮನೆಯೆ ತನ್ನರಮನೆಯದಾಗೆ ॥ ೧೮ ॥

ಶೀಲಸಂಬಂಧಬ್ರತಿಗಳಂ
ಶೀಲಸಂಬಂಧಸ್ಥಿತಿಯೊಳನು
ಕೂಲಭಾವದೊಳಿರಿಸಿಯಿರಿಸಿ ನಿಯಮಿತ ಶೀಲರನು ।
ಸ್ಥೂಲವಸ್ತುಗಳಂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ
ಲಾಲಿಸುತ್ತಂ ಬಸವರಾಜನು
ಲೋಲಚಿತ್ತದಿ ಭಕ್ತಿರಾಜ್ಯವನಿಂತು ಮಾಡುತ್ತ ॥ ೧೯ ॥

ನಿರವಧಿಕದಿಂ ಭೂತಿಶಾಸನ
ಭರಣರಾದಿ ಸಮಸ್ತಮಾಹೇ
ಶ್ವರರಿಗಿಷ್ಟಾರ್ಥಂಗಳಂ ಸಲಿಸುತ್ತಮಿರುತಿರಲು ।
ಪರಮಭಕ್ತಿಯೆ ತನಗೆ ಸತತಂ
ಹರಣವಾಗಿಹ ನಾಗಲಾಂಬೆಯ
ವರ ತನೂಭವನಪಗತೋಭಯಕರ್ಮದುರ್ಭಪನು ॥ ೨೦ ॥

ವಿಸ್ತರಿಸಲಾ ಬಸವಕರುಣಾ
ಹಸ್ತಸಂಭೂತಿಪ್ರಭಾಮಯ
ಶಸ್ತದೇಹಂ ಚೆನ್ನಬಸವಂ ಭಕ್ತಿರಂಜಿಸುವ ।
ಅಸ್ತಮಿತಲೌಕಿಕನು ಗುರು ಭ
ಕ್ತಿಸ್ತವನ ಪಾತ್ರೋತ್ತಮಂ ಮಾ.
ತೃಸ್ತನಸ್ತನ್ಯಾಹಿತಂ ನಿರ್ಧೂತಷಡ್ವರ್ಗಂ ॥ ೨೧ ॥

ಆರ್ಯಗುಣದಿಂ ವರ್ಧಮಾನೈ
ಶ್ವರ್ಯನಾಗುತ್ತೀ ತೆಜದೊಳೆ ಸ
ಪರ್ಯೆಯಲಿ ಬಸವಾಂಘ್ರಿಕಮಳವನರ್ಚಿಸುತ ಭಕ್ತಿ ।
ಸ್ಥೈರ್ಯತನು ರೋಮಾಂಚಕಂಚುಕ
ಭಾರ್ಯ ಗದ್ಗದ ಕಂಠವೆಸೆಯಲು
ಪೂರ್ಯಹರುಷಸಮುದ್ಗತಾಶ್ರುಗಳಕ್ಷಿಗಳೊಳುಗಲು ॥ ೨೨ ॥

ನರರು ತವತವಗಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ
ಸರಸರನೆ ತತ್ಪಥವನಿತ್ತೋ
ಸರಿಸಲರಿದರಿದೆನುತ ಲೋಕಂ ಹೊಗಳುತಿರಲಿಂತು ।
ಧರೆಗೆ ಬಸವನ ಭಕ್ತಿರಸ ಘನ
ಶರಧಿಯದುವಗಲಕ್ಕೆ ನೆರೆದು
ಪ್ಪರಿಸೆ ಬಂದಹನಲ್ಲಮಪ್ರಭುವಾದಿ ಶಿವಯೋಗಿ ॥ ೨೩ ॥

ತರತರದೆ ತೆರೆ ನಡೆವ ಭರದಲಿ
ತೆರಳಿ ನಡೆವ ಬಹಿತ್ರದಂತೆ
ಸ್ಫುರಿತ ರತ್ನಪರೀಕ್ಷೆಯಂ ತಾನಱಿದು ಕೊಂಬ ।
ಹರದನಂದದಿ ಬರ್ಪ ತತ್ಪ್ರಭು
ವರನ ಭಾವಂ ಸಂಗಮೇಶನ
ವರ ತನುವಿನೊಳು ಹೊಳೆಯೆ ಬಸವಂ ಕಂಡು ವಂದಿಸುತ ॥ ೨೫ ॥

ವಿಮಳ ಪಾದಾಂಬುವ ಧರಿಸಿಯಾ
ಗಮವಿಧಿಯೊಳಾ ಅಯ್ಯಗಂ ತ
ನ್ನ ಮನವಾಕ್ಕಾಯಕರಣಗಳಿನೊಸೆದು ಭಕ್ತಿಯಲಿ ।
ಕ್ರಮವೆರಸಿ ಹೊಸಹೊನ್ನ ಪರಿಯಾ
ಣಮನಳವಡಿಸಿ ಪಂಚಪಕ್ವಾ
ನ್ನಮನಮಳ ದೇವಾನ್ನದಿಬ್ಯಾನ್ನಂಗಳಂ ಬಡಿಸಿ ॥ ೨೫ ॥

ಚಿತ್ತವಲರಿಸಿ ತೋರ ತೋರಿಹ
ತುತ್ತುಗಳನೊಡನೊಡನೆ ತಾ ಮಾ
ಡುತ್ತ ಪಿಡಿದು ಶಿವಂಗೆ ಸುರಗಿಯ ಚೌಡರಸನಂದು ।
ಅರ್ತಿಯಲಿ ನೀಡುವ ತೆಱದಿ ನೀ
ಡುತ್ತಿರಲು ಬಸವಣ್ಣನುಂ ಪ್ರಿಯ
ವೆತ್ತಿಯಲ್ಲಮದೇವನಿಂತಾರೋಗಿಸುತ್ತಿರಲು ॥ ೨೬ ॥

ಒಂದು ಲಕ್ಕದ ಮೇಲೆ ತೊಂಬ
ತ್ತೊಂದಿದಾರ್ ಸಾವಿರಸುಜಂಗಮ
ಕೆಂದು ಮಾಡಿದ ಪಡಿಪದಾರ್ಥಾವಳಿಗಳೆಲ್ಲವನು ।
ಒಂದು ವಿಘಳಿಗೆಯೊಳಗೆ ಸವೆಯಲು
ಕುಂದದೇಗುವೆನೆನ್ನದುಬ್ಬುತ
ನಿಂದು ನಿಮಗಿನ್ನೋಗರವು ಸಾಸೆಂದೊಡಲನೀಯೆ ॥ ೨೭ ॥

ತನುವನಿತ್ತ ಮಹಾತ್ಮ ಬಸವಂ
ಗನಿತಜಕೊಳು ಪ್ರಭು ಮೆಚ್ಚಿ ಮಾ ಮಾ
ಯೆನುತ ಭಕ್ತಾನೀಕವತಿಶಯುವೆನುತ ಕೀರ್ತಿಸಲು ।
ಘನ ದಯಾಮತಿಯಿಂದೆ ಹೋ ಹೋ
ಯೆನುತ ಭಾಪುರೆ ಭಕ್ತಿದೀಪಕ
ವಿನಯಭಕ್ತಿಧುರೀಣ ಭಾಪುರೆ ಭಾಪುರೇ ಬಸವ ॥ ೨೮ ॥

ಎಂದು ಮುಂಡಾಡುತ್ತ ನಾನಾ
ಛಂದದಲಿ ಕೊಂಡಾಡೆ ಬಸವಂ
ವಂದಿಸುತ್ತತಿ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಮನವೊಲಿದು ಕೈಮುಗಿದು ।
ನಿಂದು ಶಾಶ್ವತಮೂರ್ತಿ ಪರಮಾ
ನಂದ ಪರ ಪರಮೇಶ ಸದ್ಗುಣ
ವೃಂದ ಭಕ್ತಿಸುಮಾನ ಮುಕ್ತಿನಿಧಾನ ಸರ್ವಜ್ಞ ॥ ೨೯ ॥

ಪ್ರಭುವೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗಭಕ್ತ
ಪ್ರಭುವೆ ಸಂಗಮದೇವ ವಿಶ್ವ
ಪ್ರಭುವೆ ಮತ್ಪ್ರಮಥಾಗ್ರಗಣ್ಯ ಅಗಣ್ಯಪುಣ್ಯಾಂಗ ।
ವಿಭುವೆ ಬಿನ್ನಪವವಧರಿಸು ನಿಮ
ಗಭಿಮತಾರೋಗಣೆಯನೆಯ್ದಿಸಿ
ಸಭರಿತಾರ್ಥದಿ ಮಾಡುವಂತಹ ಭಕ್ತನೇ ನಾನು ॥ ೩೦ ॥

ಮಣಿಯದಂಜದೆ ನಿಮಗೆಯಾರೋ
ಗಣೆಯನೆಯ್ದಿಸಿ ನೀಡಲೆನ್ನ ಪ
ವಣೆ ಕೃಪಾನಿಧಿಯೆನುತ ಕೀರ್ತಿಸಲಲ್ಲಮಂ ಮೆಚ್ಚಿ ।
ಪ್ರಣಯ ಕರುಣದಿ ನೋಡಿ ಚಿಂತಾ
ಮಣಿ ಸುರಭಿಸಂತಾನತತಿಯಿಂ
ಗಣದೊಳಿರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಸಾದವನಿಕ್ಕಿ ಮುಂತಾಡಿ ॥ ೩೧

ನುತಮಥನಸಂವಿತ್ಸುಖೈಕಾ
ಮೃತರಸಾನುಭವಾಂಬುರಾಶಿಯೊ
ಳತಿಶಯದಿನೋಲಾಡಿಸಲು ಭಂಡಾರಿ ಬಸವಣ್ಣ ।
ಅತುಳಿತಾಮಳಲಿಂಗತತ್ವ
ಸ್ಥಿತಿಯನೆಲ್ಲವನಱಿದು ಸಂತೋ
ಷಿತಹೃದಯದಿಂದಲ್ಲಮನ ದಿವ್ಯಾನುಭಾವದಲಿ ॥ ೩೨ ॥

೪. ಜಗತ್ರಯಕೆ ಬೀಱುವೀತನ ಘನವುಹಿಮೆ

ಒಂದು ದಿನವಾ ಬಸವರಸನೊಲ
ವಿಂದಸಮ ಭಕ್ತಿಪ್ರಭಾವದೊ
ಳೊಂದಿ ಜಂಗಮಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಲ್ಕೆ ತಸ್ಕರರು ।
ಬಂದಿಯಂ ಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸಿ ಭರ
ದಿಂದೆ ಭಕ್ತರ್ಗಲ್ಲದೀತನ
ಮಂದಿರದೊಳನ್ಯರ್ಗೆ ವರ್ತಿಸಬಾರದೆಂದೆನುತ ॥ ೧ ॥

ಕರಿಯ ಬದನೆಯ ಕಾಯಿಗಳನಂ
ಬರದ ಸೆಱಗಿಂ ಪುದಿದು ಬಿಗಿದೀ
ಶ್ವರನ ಭಕ್ತರ ತೆಱದಿ ಬಂದಾ ಬಸವನಂ ಕಂಡು ।
ಹಿರಿದು ಭಯದಿಂ ನಮಿಸಿ ಕಂಗಳ
ನರಳ್ಚಿ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರುಗಳಲ್ಲದ
ನರರಿಗಭವನಭವನದೊಳು ತಾನೆಂತು ಹುಗಬಹುದು ॥ ೨ ॥

ಇವರು ಶಿವಸನ್ನಿಹಿತರಲ್ಲದೆ
ಭವಿಗಳಲ್ಲಿನ್ನೀಶ್ವರಾರ್ಚನೆ
ಯವಸರವನಂಜದೆ ಸಲಿಸಿರೇ ಕುಳ್ಳಿರೆಂದೆನಲು ।
ಎವೆಯನಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತಂ ಭ್ರಮೆ
ಗವಿದೆದೆಗಳುಱೆ ಝಲ್ಲೆನುತ್ತೀ
ಗುವೆನೆನುತ್ತಂ ತನುಗಳಸುಗಳು ಧಿಗಿಲು ಧಿಗಿಲೆನುತ ॥ ೩ ॥

ಬಂದು ಸಿಕ್ಕಿದೆವಿಲ್ಲಿ ನಾವೊಡ
ಬಂದಿಯಲಿ ಮುಗುಳ್ದೋಡಲರಿದಾ
ವಂದದಿಂದಂ ದೇವರುಳ್ಳೊಡೆ ಸಾವು ತಪ್ಪುವುದು ।
ಎಂದು ಕೃತನಿಶ್ಚಯಮನಂಗಳಿ
ನಿಂದವರು ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಭಕ್ತರ
ಮಂದಿಯೊಳಗೊರ್ಬನ ಮುಸುಡನಂತೊರ್ಬನೀಕ್ಷಿಸುತ ॥ ೪ ॥

ಲಿಂಗವಂತರ ಮಾರ್ಗದಿಂ ಹ
ಸ್ತಂಗಳಂ ಸಲೆ ನೀಡಲುಟ್ಟ ಸೆ
ಜಂಗಿನಲಿ ಕಟ್ಟಿರ್ದ ಬದನೆಯ ಕಾಯಿ ನಿಮಿಷದಲಿ ।
ಸಂಗಮೇಶ್ವರ ಬಸವರಾಜನ
ಸಂಗಭಾವದಿ ಬಾಣಲಿಂಗ ಸು
ರಂಗಮಾದುವು ಪರಮ ಭಕ್ತರಿಗಾವ ಗಹನವಿದು ॥ ೫ ॥

ಕಳ್ಳರುಂ ಕರುಣಾಕಟಾಕ್ಷದಿ
ಬೆಳ್ಳರಾಗಿರೆ ನೋಡಿ ಬಸವಂ
ಸಲ್ಲಲಿತ ಕಾಮಿತಫಲಂಗಳನಿತ್ತುವರ್ಗಳನು ।
ನಲ್ಲಭಕ್ತರನೆಂದು ಮಾಡಿದ
ನೆಲ್ಲರುಂ ಕೊಂಡಾಡುತಿರಲಂ
ತಲ್ಲದೆಯು ಮತ್ತೊಂದು ದಿವಸಂ ದಂಡನಾಯಕನು ॥ ೬ ॥

ಸರ್ವಭಕ್ತರು ನುತಿಸುತಿರಲೋ
ರೋರ್ವರಿಗೆ ಕಾಮ್ಯಾರ್ಥತತಿಯನ
ಪೂರ್ವಭಕ್ತಿಯೊಳಿಂತು ಬಸವಂ ಕೊಡುತಿರಲು ನೋಡಿ ।
ಪಾರ್ವತೀಪತಿ ಸಂಗಮೇಶನ
ಲರ್ವ ಮನದೊಳು ಬೇಡಲರ್ತಿಸಿ
ಪೂರ್ವರೂಪಮನುಳಿದು ಜಂಗಮವೇಷಮಂ ತಳೆದು ॥ ೭ ॥

ರಸಿಕತನದೊಳು ಬಂದು ದಿಕ್ಕನೆ
ನೊಸಲಕಣ್ಣಂ ಬೇಡಲೊಡನಂ
ತಸಮಲಿಂಗಪಸಾಯಿತದ ಮೋಹಳಕೆ ಕೈದುಡುಕಿ ।
ಹೊಸತೆ ನಿನಗಿದು ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯು
ಪಸರವಂ ನಾ ಬಲ್ಲೆನೆನುತಾ
ಬಸವನಾಥನ ಮುಖಕೆ ಮುಕುರವನಾಗ ತೋಱುತ್ತ ॥ ೮ ॥

ಮೂಱುಕಣ್ಣವೆ ನಿನಗೆ ಸಹಜಂ
ಚಾಱದೀಶ್ವರ ನೋಡು ನೀನೆನೆ
ತೋಱಿದಾ ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗೆ ಭಾಳಾಕ್ಷನುಂ ಕಂಡು ।
ಮೋಱೆಯಂ ಬಾಗಿಸುತ ಬಸವನ
ದೂಱಿಗೊಳಗಾದೆನೆಯೆನುತ ತಲೆ
ದೋಱದತ್ತಲೆ ಸರಿವುತಿರೆ ನೋಡಲಿಲೆ ನಿಲು ನಿಲ್ಲು ॥ ೯ ॥

ಓಡದಿರು ಸಂಗಯ್ಯ ಹೋ ನಿಲು
ಮೋಡದಿರು ನಾ ನಿಮ್ಮನೊಂದಂ
ಬೇಡೆನೆನ್ನಂ ಜೇಡು ಜೇಡಿದಡೀವೆನಡಿಯಿಡದೆ ।
ಬೇಡನಾಗದಿರಿತ್ತಲೆನ್ನಂ
ನೋಡು ನಿಜಭಕ್ತರ ಮನೆಗಳೊಳು
ಜೂಥಿಸಿದ ನೆಱೆಯಂಕಕಾಱನನೆನ್ನ ನೀನಱಿಯು ॥ ೧೦ ॥

ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಬಾರದ
ಮುನ್ನವಾ ತ್ರಿಪುರಂಗಳುರಿಯದ
ಮುನ್ನ ಗೌರಿಯ ಮದುವೆಯಾಗದ ಮುನ್ನ ಘೂಗಗನ
ದಿಙ್ನಿಚಯಮುಂ ಜಗಕೆ ರಚಿಸದ
ಮುನ್ನ ಮೂರ್ತಿಗಳೆಂಟುವಿಲ್ಲದ
ಮುನ್ನವಜಹರಿಗಳು ಜನಿಸದತ್ತತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನ ॥ ೧೧ ॥

ಅತ್ತಲಿಂ ಮುನ್ನತ್ತಲಿಂ ಮು
ನ್ನಿತ್ತ ನೀವೆನ್ನಾಳ್ದ ನಾನಾಳ್
ಚಿತ್ತಜಾರಿಯದೇಕೆ ಕಳವಳಿಸಿದಪಿರೆನ್ನೊಡನೆ ।
ಬಿತ್ತರಿಸಿ ನೀ ಹೋಗಬಹುದೆಯೆ
ನುತ್ತ ಶಿವನೊಳು ಗೆಲಿದನಂಕವ
ನುತ್ತಮೋತ್ತಮ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ಭಂಡಾರಿ ಬಸವಣ್ಣ ॥ ೧೨ ॥

ದಂಡನಾಥಾಗ್ರೇಸರಂ ಜಗ
ದಂಡಮಂಡಿತ ಸಿತಯಶಂ ಶಶಿ
ಖಂಡಚೂಡಾಖಂಡಿತಾಮಳ ಭಕ್ತಿನಿಶ್ಚಳನು ।
ಚಂಡಬಲನರಿಮದಜಲಜವೇ
ದಂಡನೊಂದುದ್ದಿನಂ ಬಸವನಾ
ಮಂಡಲಾಧಿಪನೋಲಗದೊಳೊಲವಿಂದ ಕುಳ್ಳಿರ್ದ ॥ ೧೩ ॥

ಸೂಸದಂಜದಿರೋಹೊಯೆನುತವಿ
ಕಾಸಮುಖದಿಂದೊರೆದು ಹರವಿಯ
ನಾಸಮಯದಿಂದೆತ್ತುವಂದದಿ ಕೈಗಳಂ ನೀಡೆ ।
ಲೇಸು ಬೊಟ್ಟನನಿತು ಭಸಿತಮಂ
ಪೂಸಿದಾತಂ ಬೆಟ್ಟದಂತುಟ
ದೈಸು ಮರುಳಹನೆಂಬುದದು ಸಲೆಯೆನುತ ಬಿಜ್ಜಳನು ॥ ೧೪ ॥

ನಸುನಗುತ ಬಸವಯ್ಯ ಅಕ್ಕಟ
ಮುಸುಕಿತೇ ಶಿವಮರುಳು ನಿನ್ನುವ
ನಸಮಭಕ್ತಿರಸಂ ನಿನಗೆ ತಲೆಗೇಱತೇ ಭ್ರಮಿಸಿ ।
ಸಸಿನೆ ಇದ್ದಂತಿರ್ದು ತುಂಬಿ
ರ್ದಸಮ ಸಭೆಯೊಳು ಅಂಜದಿರುಯೆನು
ತೊಸೆದು ತೋಳ್ಗಳನೆತ್ತಿ ನೀಡುತ ಹಿಡಿದುದೇನೆನಲು ॥ ೧೫ ॥

ಹೇಳಲಾಗದು ತನ್ನ ಸದ್ಗುಣ
ಜಾಲವಂ ತನತನಗದಂ ತಾಂ
ಹೇಳದಿರ್ದೊಡೆ ಸಭೆ ನಗುವುದೆಂದಾ ಬಸವರಾಜ ।
ಹೇಳಿದನು ಬಿಜ್ಜಳಧರಾಧಿಪ
ಕೇಳು ತತ್‌ತ್ರಿಪುರಾಂತಕನ ದೇ
ವಾಲಯದ ಮೂಡಣಕಡೆಯೊಳಱಿಗಾವುದಱೊಳುಂಟು ॥ ೧೬ ॥

ಭೂವಿನುತ ಕಪಿಲೇಶ್ವರಂ ತ
ದ್ದೇವದೇವಂಗೊರ್ಬ್ಬ ತಾಪಸಿ
ಸಾವಿರಱುನೂರ್‌ ಖಂಡುಗ ಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕವನು ।
ಓವಿಮಾಡಲು ಬೀದಿಬೀದಿಗೆ
ತೀವಿ ಕಾಲುವೆಗಟ್ಟಿ ಹರಿಯೆ ಗ
ಜಾವಳಿಯ ಪದಘಟ್ಟಣದಿ ಜಾಗೆದ್ದ ಕೆಸಱೊಳಗೆ ॥ ೧೭ ॥

ಹೊತ್ತು ಆಳೆಯಂ ಬೀದಿಯಲಿ ಮಾ
ಱುತ್ತ ಕಾಟಕನೆಂಬುವಳು ನಡೆ
ವುತ್ತ ಕೊಗ್ಗೆಸಱಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ಗಳು ಜಾಱಿ ನಡನಡುಗಿ ।
ಇತ್ತಲೀಕ್ಷಿಸಿ ಕೆಡೆವ ಮಡಕೆಯ
ನೆತ್ತು ಬಸವಾಯೆನಲು ಹರವಿಯ
ನತ್ತ ಕಯ್ಯಂ ನೀಡಿ ಬೀಳದ ಮುನ್ನ ನೆಗಹಿದೆನು ॥ ೧೮ ॥

ಎನುತಗೊಲ್ಲತಿಯಾಕೃತಿಯನಾ
ಮನೆಯನಾ ಸತಿಯಿದ್ದ ಠಾವಂ
ತನಗೆ ಬಸವಂ ಹೇಳಿದೊಡೆ ತಾನಾಕೆಯಂ ಒರಿಸಿ ।
ಇನಿತುಮಂ ಬೆಸಗೊಳುತಿರಲ್ಕಾ
ಜನಪತಿಗೆ ಭಂಡಾರಿ ಹೇಳಿದು
ದನಿತುಮಂ ವಂಚಿಸದೆ ವಿವರಿಸಿ ಗೋಪಿ ಹೇಳುತ್ತ ॥ ೧೯ ॥

ಜಾಱಲಂಟಿದ ಕಾಲಱೊಂಪೆಯ
ನೂಱಿ ಬಿದ್ದಂಗಯ್ಯ ಕೆಸಱಂ
ತೋಱುತಂ ಭೂನಾಥ ನೀನಱಿಯಾ ಜಗತ್ರಯಕೆ।
ಬೀಱುವೀತನ ಘನಮಹಿಮೆಯಂ
ಮೀಱಿದುದನೇವೊಗಳ್ವೆನಭವಂ
ಗೇಱಿದುತ್ತಮ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ[ವನೆತ್ತಿದನು ಬಸವ] ॥ ೨೦ ॥

ದಂಡನಾಥರ್ವೆರಸಿ ಬಸವಣ
ದಂಡನಾಥಾಗ್ರೇಸರಂ ಭೂ
ಮಂಡಳಾಧಿಪನನುಮತದಿ ಮತ್ತೊಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ।
ತಂಡತಂಡದ ಪೆರ್ಬಲಕೆ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ಜೀವಿತಮಂ ಕೊಡುವೆಡೆಗೆ
ಮಿಂಡಜಂಗಮವಾಗಳೆಯ್ತಂದುರವಣಿಸಿ ನಿಂದು ॥ ೨೧ ॥

ದಟ್ಟಿಸುತ್ತಿಲೆ ಬಸವ ಕೊಡುಕೊಡು
ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಪೊನ್ನೆಲ್ಲವಂ ಹಿ
ನ್ನೆಟ್ಟದೀಗಳೆ ಎಂಬ ಮಾತಿಂಗೊಲಿದು ನಸುನಗುತ।
ಕೊಟ್ಟನಾಗಳೆ ಕೊಡಲೊಡನೆ ಮರ
ವಟ್ಟು ಮಂತ್ರಿಗಳೆಯ್ದೆ ಭೂಪನ
ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳಭಿವಂದಿಸುತ್ತಂ ಕೈಗಳಂ ಮುಗಿದು ॥ ೨೨ ॥

ಕಾಳಿಮರ ಸಂಕರಿಯ ಕೇಶವ
ಚೋಳಿಯಣ್ಣಂ ಕುಂದತಮಿಭೂ
ಪಾಳ ಹೆಮ್ಮಡಿಯುಗ್ರಚಂಡಿಯ ಕಸವ ಮಂತ್ರಿಗಳು।
ಮೇಳಿಗರಸನು ಸಹಿತ ತಮ್ಮೊಳು
ಮೇಳವಿಸಿ ಬಿಜ್ಜಳ ಮಹೀಶಗೆ
ಹೇಳಿದರು ದೂಱಿದರು ಬಸವಣ ದಂಡನಾಯಕನ ॥ ೨೩ ॥

ಹೇಳಿದೊಡೆ ಕೊಂಡೆಯವಹುದು ಮೇಣ್
ಹೇಳದೊಡೆ ತಪ್ಪಪ್ಪುದಾಗಿಯೆ
ಹೇಳಲೇವೇಳ್ಕೀಗ ಭಂಡಾರದ ಧನವನೆಂದ್ಬಿ ।
ಕೇಳರಸ ಮಿಂಡರ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟನು
ಭಾಳನೇತ್ರನು ಬಸವರಸನೊಡ
ನಾಳತನವೆಮಗಾಗದಂಜುವೆವೆನುತ ಕೊಂಡಿಸಲು ॥ ೨೪ ॥

ಮುಳಿದು ಭರದಿಂ ಬರಿಸಿ ಕಾಣು
ತ್ತಾಳವಿಯಲಿ ಬಸವಣ್ಣನಂ ಬಿ
ಜ್ಜಳನಿದೇನೈ ನಚ್ಚಿದವರೊಡವೆಯನೆ ಪಾಳ್ಗಿಯ್ದಿ ।
ಗಳಿಸಿತಂದೆಮಗರ್ಥವೀವುದ
ನುಳಿದು ಭಂಡಾರವನೆ ಮಿಂಡ
ರ್ಗೆಳಸಿ ಚೆಲ್ಲುವುದುಚಿತವೇಯೆಂದಾಗ್ರಹಿಸಿ ನುಡಿದು ॥ ೨೫ ॥

ತಪ್ಪಿದೇವುದು ನಮ್ಮ ಧನವಂ
ತಪ್ಪಿದೊಪ್ಪಿಸಿ ಹೋಗು ಸಾಕಿ
ನ್ನೊಪ್ಪದಿಂ ಭಂಡಾರದೊಡೆತನವುಂ ಪ್ರಧಾನಿಕೆಯುಂ ।
ತಪ್ಪದೆನ್ನ ಧನಕ್ಕೆ ನೀನೇಂ
ಬೊಪ್ಪವೇನಾಯ್ತು ಕಟ ನಾ
ವಪ್ಪೊಡನ್ಯರಲಾ ವೃಥಾಳಾಪಂಗಳೇಕೆಮಗೆ ॥ ೨೬ ॥

ದಂಡಿಸುವರಾರೆನ್ನನೆಂಬು
ದ್ದಂಡಿಕೆಯೊಳೆಮ್ಮರ್ಥಮಂ ನೀಂ
ಕೊಂಡೆಯಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕಿನವರಾರಾದಡೇನವರ ।
ದಂಡಿಸದೆ ಬಿಡುವೆನೆ ಜವನ ಮುಳಿ
ಗೊಂಡಡಂ ಕೇಳೆನಲು ಬಸವಣ
ದಂಡನಾಥಂ ನಸುನಗುತಮಿಂತೆಂದನರಸಂಗೆ ॥ ೨೭ ॥

ಅತಿಶಯದ ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬ
ಪ್ರತಿಮ ಚಿಂತಾಮಣಿಯುಮವರ
ಕ್ಷಿತಿಜಮುಂ ಸುರಧೇನುವುಂ ಕನಕಾಚಲಮುಮಿರಲು ।
ಮತಿಯೊಳೆಂದುಂ ಭಕ್ತನಾದವ
ನಿತರಧನಮಂ ಬಯಸಿದಪನೇ
ಅತಿವಿವೇಕವನುಡುಗಿ ನುಡಿವುದು ನೀತಿಯೇ ಭೂಪ ॥ ೨೮ ॥

ಬಿಡುಬಿಡಾ ಸಂದೇಹಮಂ ನಿ
ನ್ನೊಡವೆಯಲ್ಲದು ನಮ್ಮೊಡೆಯರುಗ
ಳೊಡವೆಯನೆ ಒಡೆಯರ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟೆನದಲ್ಲದೇ ನಿನ್ನ ।
ಒಡವೆಯೊಳಗರೆಕಾಣಿಯಂ ಸವೆ
ದೊಡೆ ಬಳಿಕ ನಾಂ ಭಕ್ತನಲ್ಲೈ
ಮುಡುಪಿನೆಣಿಕೆಗೆ ಕುಂದದಂತೆ ವಿಚಾರಿಸೈಯೆನುತ ॥ ೨೯ ॥

ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಂ ತೆಗೆತರಿಸಿ ಮುಂ
ದಿಟ್ಟು ಜನಪನ ಸಂಶಯದ ಬೇ
ರೊಟ್ಟವಿಸಿ ಕೀಳ್ವಂತೆ ನಗುತಂ ಕೀಲ್ಗಳಂ ಕಳೆಯೆ ।
ದಿಟ್ಟಿಪರದಿಟ್ಟಿಗಳಿಗಚ್ಚರಿ
ಹುಟ್ಟೆ ಪೊನ್ನುಕ್ಕಿದೊಡೆ ಹರುಷಂ
ಬಟ್ಟೆ ಭೂಪಂ ಬಸವರಸನಂ ಕೀರ್ತಿಸುತಮಿರಲು ॥ ೩೦ ॥

ಬಸವರಾಜನನಾವನುಂ ಕೊಂ
ಡಿಸಿದೊಡಿನ್ನಾ ಚಂಡಿಗುನ್ನಿಯ
ರಸನೆಯಂ ತವೆಕೊಯ್ದು ಸುಣ್ಣವನೊರಸಿ ಮಿಗೆಹುರಿದ ।
ಬಿಸಿಯ ಮಳಲಂ ತರಿಸಿ ಬಾಯ್ದುಂ
ಬಿಸಿದಪೆಂ ನಾನೆನುತ ಬಿಜ್ಜಳ
ನೊಸೆದು ಕಳುಹಲು ದಂಡನಾಥನು ಬಂದನರಮನೆಗೆ ॥ ೩೧ ॥

೫. ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿಯುಮೆನಲು ಬಸವಂಗೆ ಸಲುವುದು

ಮತ್ತೆಯೊಂದಿವಸಂ ಬಸವ ಸಚಿ
ವೋತ್ತಮಂ ಸದ್ಭಕ್ತಿಯುನ್ನತಿ
ವೆತ್ತು ಜಂಗಮ ಪರಿಚರಣಪೂಜಾವಸಾನದಲಿ ।
ಚಿತ್ತದೊಳು ರತಿಮೂಡಿ ಸರಸಾ
ಯತ್ತ ಲಿಂಗಾಭ್ಯರ್ಚನಕ್ರಿಯೆ
ವೊತ್ತು ತಚ್ಛಿವಪರವಶಾಲೀಢಾನುಶಕ್ತಿಯಲಿ ॥ ೧ ॥

ಲಿಂಗವಂ ತಾ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಸು
ರಂಗಸುತ್ತಂ ಪರಮ ಶಿವಸುಖ
ಸಂಗಸುಧೆಯಂ ಸವಿಸವಿದು. ತಣಿವಿಲ್ಲದೀಂಟುತ್ತ ।
ಹೊಂಗಿ ಹರನಂ ಮುಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಿ ಕ
ರಂಗುತವಿರಳ ಭಕ್ತಿಸುಭಗನು
ಹಿಂಗದವಿರತವೊಂದಿವೊಂದಿಯಲರ್ದು ನಲಿವುತ್ತ ॥ ೨ ॥

ಕವಿಯ ಕಲ್ಲಿಯ ನೇಣುಮಂ ಬಿ
ಟ್ಟವೊಲೊಡರ್ಚುವ ಸಕರಣೇಂದ್ರಿಯ
ನಿವಹವರ್ಕನ ಕೂಡೆ ರಶ್ಮಿಗಳಸ್ತಮಿಸಿದಂತೆ ।
ಶಿವನೊಳಸ್ತಮಿಸಲು ಹೊರಗೆ ನೋ
ಡುವ ನಯನಮುಂ ತನ್ನನೀಕ್ಷಿಸ
ಲವಸರಿಸುವಾ ಚಿತ್ತಮುಂ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರಲು ॥ ೩ ॥

ಅಸಮನಿರತಿಶಯಾನುಭವ ಭ
ವ್ಯಸುಖಮೆಯ್ದೆ ನಿಗುಳ್ದು ನಿಶ್ಚಲ
ವೆಸೆವ ಪರಶಿವಯೋಗನಿದ್ರಾಮುದ್ರಿತದೊಳಿರಲು ।
ಬಸವನಿಹ ಸದ್ಭಾವಮಂ ವೀ
ಕ್ಷಿಸುತ ನಲಿದಾ ಚೆನ್ನಬಸವಣ
ನೊಸೆದು ವಂದಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಂ ತನ್ನೊಳಿಂತೆಂದ ॥ ೪ ॥

ಮುದ್ರಿಸಿದ ಶಿವಯೋಗನಿದ್ರಾ
ಭದ್ರ ಸೌಖ್ಯಸಮುಪ್ರಸೆನಿಪ ಸು
ಚಿದ್ರಮಣನೆನ್ನಯ ಮಹದ್ಗುರುಗಲ್ಲದೆಯು ಮತ್ತೆ ।
ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿಯದೆ ತೊಳಲುವತಿ ಜಡ
ನಿದ್ರೆ ಮುಸುಕಿದವರ್ಗೆ ಸತತಂ
ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲದೆ ಯೋಗನಿದ್ರೆಯದೆಂತು ದೊರಕುವುದು ॥ ೫ ॥

ಅತುಳಿತಾಮಳ ಯೋಗನಿದ್ರೋ
ದಿತ ಸಮಯದಲಿ ಸದ್ಗುರುವಿನಿರ
ವತಿಶಯವು ನೋಡಲ್ಕೆ ತೆರೆಯಿಲ್ಲದ ಶರಧಿಯಂತೆ ।
ಮಿತಚಲನವಿಲ್ಲದೆ ಮಜಿೀವ ಮಾ
ರುತನವೊಲು ನಿರ್ಮೇಘವಾಗಿಹ
ವಿತತ ನಭದವೊಲಿಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಗಜಬಜೆಯನುಡುಗಿ ॥ ೬ ॥

ಸನ್ನುತಾನಂದೈಕ್ಯಸೌಖ್ಯಾ
ಭಿನ್ನಭಾವದೊಳನವರತಮುಂ
ತನ್ನ ತಾ ಮಜಿೀದಿರ್ದಹನೊ ಶಿವಲೀಲೆಯಲಿ ಮತ್ತೆ ।
ತನ್ನ ಕರತಳವೊತ್ತುವುದೊ ಸಂ
ಪನ್ನ ಶಿವನನೆನುತ್ತ ಮದ್ಗುರು
ತನ್ನ ಹೃತ್ಪದ್ಮಾಸನಸುಖಾಸೀನನಂ ಮಾಡಿ ॥ ೭ ॥

ಎಂದು ತದ್ಗುರುಲಿಂಗವಂ ಪಲ
ಸಂದದಿಂದಾ ಚೆನ್ನಬಸವನು
ವಂದಿಸುತ್ತಂ ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಿರಲಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ।
ಮುಂದೆ ಸಂದರುಶನಿಮಿತ್ತದೊ
ಳಂದು ಪೊಸಜಂಗಮವು ತಾವೆಯಿ
ತಂದು ಘನಶಿವಯೋಗನಿದ್ರಾಪರವಶದೊಳಿರ್ದ ॥ ೮ ॥

ಬಸವನಿರವಂ ದ್ವಾರಪಾಲರ
ದೆಸೆಯೊಳಱಿದು ಮರಳ್ದು ತಾಂ ಗಮ
ನಿಸಲೊಡನೆ ಬಸವಣ್ಣ ಜಂಗಮ ಜೀವ ತಾನಾಗಿ ।
ಬಸವರಾಜನ ಜೀವಮುಂ ಭರ
ವಸದೊಳಾ ಲಿಂಗೈಕ್ಯನೊಡನಂ
ತೊಸೆದು ಪೋಗಲು ಹೆದರುತಂ ಪರಿಚರರು ಸಂದಣಿಸಿ ॥ ೯ ॥

ಈ ಹದನನಱಿದಾ ಕಟಕದೊಳು
ಬೇಹ ಜಂಗಮಲಿಂಗವಂತ ಸ
ಮೂಹವೆಯಿತಂದೆಯ್ದೆ ಸಂಧ್ಯಾವಸರ ಸಮಯವಲಿ ।
ಮೋಹಿ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನಾತಿ
ಸ್ನೇಹದೊಳು ಕುಳ್ಳಿರ್ದ ಲಿಂಗ
ಗ್ರಾಹಕಂ ಬಸವಣ್ಣನಿಹ ಸದ್ಭಾವಮಂ ನೋಡಿ ॥ ೧೦ ॥

ಹುತವಹಾಂಬಕಭಕ್ತರತ್ಯ
ದ್ಭುತಮನೊಂದಿ ಇದಾವುದೊ ಪ್ರ
ಸ್ತುತವಿದಾವ ನಿಮಿತ್ತವೊ ನೆಪವಾವುದೋ ಇವಱ ।
ಸ್ಥಿತಿಯನಱಿಯಲುವೇಳ್ಕು ಕರೆಯಿರೆ
ಹಿತವರಂ ಕರಣಿಕನಿಯೋಗ
ಪ್ರತತಿಯುಂ ಪರಿಚಾರಕರನಾ ದ್ವಾರಪಾಲಕರ ॥ ೧೧ ॥

ಇಂದಿನೀಶಾರ್ಚನೆಯುಚಿತವೇ
ನೆಂದು ತಿಳಿಯಿರೆ ಗೀತದವಸರ
ವಿಂದಜಾಯಿರೇ ವಚನಭಂಡಾರದ ಕವಳಿಗೆಗಳ ।
ತಂದು ನೋಡಿರೆ ಭಾಷೆಗಳನೇ
ನೆಂದು ನುಡಿದನು ತದ್ವ್ರತಂಗಳ
ನಿಂದು ಹಿಡಿದ ಕ್ರಮವದಾವುದಿದಂ ವಿಚಾರಿಸಿರೆ ॥ ೧೨ ॥

ಆರು ಬಂದರು ಮುನ್ನಲಿತ್ತಲ
ದಾರು ಹೋದವರಿದ್ದವರು ತಾ
ವಾರು ಹೇಳಿರೆ ಬಲ್ಲಿರಾದಡೆ ಕಾರ್ಯವಿದನೆನಲು ।
ಸಾರಮತಿಯಾ ಚೆನ್ನಬಸವಕು
ಮಾರನೆಯ್ತಂದವರ್ಗೆ ವಂದಿಸಿ
ಸೇರಿ ಮುಕುಳಿತಹಸ್ತನಾಗಿಂತೆಂದನೊಲವಿಂದ ॥ ೧೩ ॥

ಅವಸರದವೇಳೆಯೊಳತಿ ಸುಖೋ
ತ್ಸವವಲರಿ ಶಿವಯೋಗನಿದ್ರೆಯೊ
ಳವಿರತಂ ಸಿಕ್ಕಿರಲು ಸುದ್ಗುರುಜಂಗಮವು ಬಂದು ।
ಅವಿರಳಧ್ಯಾನೈಕಭಾವಂ
ಕವಿದಿರಲ್ಕಾ ಬಾಗಿಲವರಿಂ
ದವೆ ಶಿವೈಕ್ಯನು ಕೇಳುತಾಗಳೆ ಇತ್ತ ಬರುತಿರ್ದ ॥ ೧೪ ॥

ತಿರುಗಿ ಜಂಗಮವತ್ತ ಹೋದನು
ಮರಳಿ ಕಾಣೆವು ನಾವವರನೀ
ಪರಿಯು ನೆವವಂತಾಗಲಾಪುದಲಾ ಅದೆಂತೆನಲು ।
ಅರಿದರಿದು ಜಗಕೆನಲು ಈ ನಿ
ಬ್ಬರದ ಭಾಷೆಯ ಗೀತವೊಂದಂ
ಗುರುವರೇಣ್ಯಂ ಬೆಸಸಿದನು ತಾನೀಗಳಿಕೆ ಮುನ್ನ ॥ ೧೫ ॥

ಕ್ಷೋಣಿಯೊಳು ಭಕ್ತಾಳಿಗೆಲ್ಲಂ
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಂ ಸದ್ಗುರುದಯಾ
ತ್ರಾಣಲಿಂಗಂ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಂ ತದ್ಗುರುಸ್ವಾಮಿ ।
ಪ್ರಾಣವಾ ಗುರು ತಾನೆನಿಪ್ಪ ಧು
ರೀಣ ಜಂಗಮಲಿಂಗವೇ ಮತ್
ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವಿದಕ್ಕೆ ಸಂಗಮದೇವನೇ ಸಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೬ ॥

ನೋಟ ಶೀಲವ್ರತಶಿವೈಕ್ಯರ
ಪಾಟಿಯೆಸೆವುಪ್ಪರ ಗುಡಿಗಳಂ
ಮಾಟಕೂಟದ ಮಹಮನೆಗಳೆನಿಸಿದವು ಕೋಟಾನು ।
ಕೋಟಿಭಕ್ತರ ಮನೆಗಳಲಿ ಪರಿ
ಪಾಟಿಯಿಂದಱಸುತ್ತ ಗಂಗಾ
ಜೂಟನಗ್ಗದ ಜಂಗಮಾಂಘ್ರಿಗೆ ನಮಿಸಿ ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೧೭ ॥

ಹೋಗಿ ನೀವೊಡಗೊಂಡುಬಹುದೆನ
ಲಾಗಳಂತೆ ಹಸಾದವೆನುತನು
ರಾಗದಿಂ ಪರಿಹಾರರಾ ಗಣತಿಂಥಿಣಿಗೆ ನಮಿಸಿ ।
ಹೋಗಿ ತಾವಲ್ಲಲ್ಲಿ ಯಱಸುತ
ಹೋಗಿ ಕಂಡೊಡಗೊಂಡು ಬರುತಿರ
ಲಾಗಿ ಜಂಗಮದೊಡನೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವೊತ್ತರಿಸಿ ॥ ೧೮ ॥

ಬಸವರಾಜನು ಜಂಗಮಪ್ರಾ
ಣಸಹನಾಗಿ ವಿವರ್ಧಿಸುತ್ತಾ
ಬಸವನಸು ಉರವಣಿಸಿ ಬಂದಿತು ಕಿನ್ನರಯ್ಯಗಳ ।
ಅಸುವೊದಗಿ ಮೆಯ್ದುಂಬಿ ಬರೆ ತ
ನ್ನಸುವೊಡನೆ ಬಂದಂದವೆಂತೆನೆ
ಬಸವನಾ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯನೊಳಗತಿ ಪ್ರಾಣವಾಗಿರಲು ॥ ೧೯ ॥

ಇದನಱಿಯಬೇಕೆಂದು ಬಸವನ
ಹೃದಯದಗ್ಗದ ಗುಣ್ಪನೆನುತಂ
ಮದನರಿಪು ತನ್ನೊಳಗೆ ಕಿನ್ನರನಸುವನಡಗಿಸಲು।
ಹೆದಱಿ ದಂಡಾಧೀಶ್ವರಂ ಮನ
ಗದಡಿ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯಗಳನೀಕ್ಷಿಸಿ
ಹದುಳಿಸದೆ ನಿಬ್ಬರದ ಶೋಕಾಕ್ರಾಂತನಾಗುತ್ತ ॥ ೨೦ ॥

ಕಿನ್ನರೇಶ್ವರ ಬೊಮ್ಮಿದೇವಾ
ಎನ್ನ ಜೀವಾ ಎನ್ನ ಭಾವಾ
ಎನ್ನ ಲಿಂಗವೆ ಎನ್ನಗುರುವೇ ಎನ್ನ ಸುರತರುವೇ।
ಎನ್ನ ಪರುಷದ ಕಣಿಯೆ ಗುಣಿಯೇ
ಎನ್ನ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೆ ಮೇರುವೆ
ಎನ್ನ ಸಜ್ಜನಮಿತ್ರನೇ ನೀನಿಂದು ಬಯಲಾದೈ ॥ ೨೧ ॥

ಎಂದು ಬಸವಯ್ಯಂ ಪ್ರಳಾಪಿಸು
ತೊಂದನೊಂದು ಕಿನ್ನರನ ಗುಣ
ವೃಂದಮಂ ನೆನೆನೆನೆದು ಲೋಚನವಾರಿಯಲಿ ನನೆದು।
ನೊಂದು ಮನದಲಿ ಶೋಕಪಾವಕ
ನಿಂದೆ ತನು ಬೆದಬೆದನೆ ಬೇವುತ
ಮಂದದುಃಖದೊಳಳಲುತೀ ಪರಿಯಲಿ ಬಸವನಿರಲು ॥ ೨೨ ॥

ಆ ಸಮಯದಲಿ ಮನದೊಳಳಿದು
ಲ್ಲಾಸದಿಂ ಪಡಿಹಾರಿ ಬಾಚಯ
ನಾ ಸದಾಶಿವನಸಮ ಗಜವಹ ಮಾಚಿದೇವಗಳ।
ವಾಸಕಾಗಳೆ ಹೋಗಿ ಆ ಗಣ
ದಾಸಿಯಾ ಕಿನ್ನರನ ವಾರ್ತೆಯ
ನಾ ಸಕಳ ಭಕ್ತರ ನಿರೂಪದಿ ಬಿನ್ನವಿಸೆ ಕೇಳ್ದು ॥ ೨೩ ॥

ಒಡೆಯರಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರಾರವ
ರೊಡನೆ ಬಸವಣನೇನಮಾಡಿಹ
ನಡೆಸಿದಾ ಪ್ರಸ್ತುತವದೇನುಂಟೆಱುಹು ನೀನೆನಲು ।
ಹೊಡವಡುತ ಪಡಿಹಾರಿ ಚಿತ್ರೈ
ಸೊಡೆಯ ಮಾದರಸಯ್ಯನೊಳಗಾ
ದೊಡೆಯರಿದ್ದಹರೆಲ್ಲರುಂ ಪೇರೋಲಗಂಗೊಟ್ಟು ॥ ೨೪ ॥

ಬಸವರಾಜನು ಕಿನ್ನರಯ್ಯನ
ನೊಸಗೆ ಮಿಗೆ ತಕ್ಕೈಸಿಕೊಂಡು
ಬ್ಬಸದ ಶೋಕಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿದ್ದಹನು ತಾನೆನಲು ।
ಹಸಿತಮುಖನಾಗುತ್ತಯೇನೇ
ನಸಮಭಕ್ತರು ಬಂದರಲ್ಲಿಗೆ
ಬಸವನೇ ಕಿನ್ನರನನಪ್ಪಿಯೆ ಅಳುತಮಿರ್ದಹನೊ ॥ ೨೫ ॥

ಹಿಡಿದ ಭಾಷೆಗಳಱಿಯದಸುವಂ
ಹಿಡಿದೆ ಹೆಂಗಿದ್ದಹನೊ ಮತಿಯುವ
ಗಡಿಸಿ ತಾನೊಂದೊಂದು ಸೂೞ್ ಬಸವಂಗೆ ಭಕ್ತಿಮದ ।
ಅಡರಿ ತಲೆಗೇಱುವುದದೇಱಲು
ನುಡಿವನತಿ ದುರ್ಘಟದ ಭಾಷೆಯ
ನೊಡನೆ ತದ್ಭಾಷೆಯ ಕೊಱತೆ ನೆಱೆಯಿಸುವನೀಗಳ್ಕೆ ॥ ೨೬ ॥

ಬಾಷೆಗಳು ಗೀಷೆಗಳಿವೆಲ್ಲಂ
ಘಾಸಿಯಾಗಲು ಗಾಱುನುಡಿವುತ
ಮೋಸವಾಗಿದ್ದಹನಲಾ ನೆಱೆ ಭಕ್ತಿ ಮರುಳಾಗಿ ।
ಲೇಸುಲೇಸಿದು ಜಂಗಮಪ್ರಾ
ಣಾಂಶವದು ಬಿಡದೀ ಪ್ರಕಾರದೊ
ಳಾಸಱದೆ ತಾಂ ಮುಂಡ ಮೋಚಿವ ಹಾಂಗೆ ಅಱಚುವರೆ ॥ ೨೭ ॥

ಅಕ್ಕಟಾ ಮೆಚ್ಚುವನೆ ಇಂತಹ
ಠಕ್ಕರಿಗೆ ಕಲಿನಾಥನಿದನೆಂ
ತಕ್ಕೆ ಕೇಳ್ದಿವೆ ಭಕ್ತಿಹೀನತೆಯಾದ ವಾರ್ತೆಯನು ।
ಅಕ್ಕು ಕಿನ್ನರ ಬೊಮ್ಮಯ್ಯಂ ಪ್ರಭೆ
ಮಿಕ್ಕ ಭಕ್ತನು ಶಂಭುವಾತನ
ನಕ್ಕಱಿಂ ತನ್ನೊಳು ಬೆರಸಿಕೊಂಡಿರ್ದೊಡೇನಾಯ್ತು ॥ ೨೮ ॥

ಹಾಡಲಱಿಯೆವು ಶೋಕಿಸುತ ಕೊಂ
ಡಾಡಲಱಿಯೆವು ಬಣ್ಣಿಸುತ ಕೈ
ಗೂಡಿ ಕೈವಿಡಿಗೊಡಲಱಿಯೆವಾವಲ್ಲಿಗೈತಂದು ।
ಮಾಡುವಂತಹ ಕೆಲಸವೇನದ
ಕೋಡದಿಹ ಬಸವಣ್ಣನೇ ಸಾ
ಕಾಡಿ ತೋಜಲದೇತಕೀಗಳು ಹೋಗು ನೀನೆನಲು ॥ ೨೯ ॥

ಬೇಗದಲಿ ಪಡಿಹಾರಿ ಪರಿತಂ
ದಾ ಗಣಾವಳಿಗೆಱಗಿ ನಡುಗುತ
ಕೈಗಳಂ ಮುಗಿದಂಜುತಂ ಮಾಚಯ್ಯನೊರೆದುದನು ।
ಆಗ ಹೇಳಲು ಕೇಳ್ದು ಬೆಬ್ಬೆಱ
ಗಾಗಿ ಬಸವಂ ಶೋಕವೆಲ್ಲವ
ನೀಗಿ ನೆಟ್ಟನೆ ತನ್ನ ಭಾಷೆಯ ಮರ್ಮವಂ ಮುಟ್ಟೆ ॥ ೩೦ ॥

ಪ್ರಾಣವಾ ಕಿನ್ನರವರನ ತತ್
ಪ್ರಾಣದೊಳ್ ಸಂಬಂಧವಾಯಿತು
ಪ್ರಾಣಬಂಧದ ಭಾಷೆಗಳನಱುಪಲ್ಕೆ ಬಸವಣ್ಣ ।
ಪ್ರಾಣದಲಿ ತಾನೇಕೆ ಇಪ್ಪನು
ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಾ ಜಂಗಮಕೆ ಸತ್
ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಾ ಭಕ್ತಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿ ಭಂಡಾರಿ ॥ ೩೧ ॥

ಒಂದುವಂ ನೆನೆಯಲ್ಕೆ ತಾ ಜೇ
ಜಿಸೊಂದು ಘಟಿಯಿಸಿತಕಟಿಂಯೇ
ನೆಂದು ಹೇಳಲುಬಹುದು ನಿರ್ವಂಚಕದ ಭಕ್ತಿಯನು ।
ಎಂದುವಗಲದ ಮರ್ಮಕರ್ಮವ
ನಿಂದು ಮಾಚಯನಾಡಬಲ್ಲನು
ಸಂದ ಬಸವನೆ ಬಲ್ಲನೀ ಎರಡನು ಶಿವನೆ ಬಲ್ಲ ॥ ೩೨ ॥

ಆವೆಡೆಯೊಳೀ ಪರಿಯನೆಂದುಮು
ನಾವಜಿುಯೆವೆಂದೆನುತ ಭಕ್ತರು
ತಾವು ಸರ್ಬರು ಸಂದಣಿಸಿ ನೋಡಲ್ಕೆ ಕೇಳಲ್ಕೆ ।
ಭಾವಿಸಲ್ಕೆ ವಿಚಿತ್ರವೆನುತ ಗ
ಣಾವಳಿಯು ಪಡಿಹಾರಿಯುಂ ಮು
ತ್ತಾವಿಗಡೆ ಮಾಚಯ್ಯನಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿದೊಡೆ ಹೋಗಿ ॥ ೩೩ ॥

ನೊಸಲೊರಸಲವರಡಿಗಳಿಗೆ ವಂ
ದಿಸುತ ಬಸವನ ವಾರ್ತೆಯಂ ವಂ
ಚಿಸದೆ ಬಿನ್ನೈಸಲ್ಕೆ ಕೇಳುತ ಹರುಷನಾಗುತ್ತ ।
ಬಸವ ಜಂಗಮಜೀವ ಭಾಪುರೆ
ಬಸವ ಜಂಗಮಭಾವ ಭಾಪುರೆ
ಬಸವ ಜಂಗಮನಿತ್ಯ ಸತ್ಪ್ರಾಣೈಕ ಮಝು ಭಾಪು ॥ ೩೪ ॥

ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿಯುಮೆನಲು ಬಸ
ವಂಗೆ ಸಲ್ಲುವುದು ಸಲುವುದಖಿಳ ಜ
ಗಂಗಳೊಳು ಸಲುವುದು ನಿರುಪಮಂ ನಿರುಪಮಾನವಿದು ।
ಸಾಂಗವಾಗಲು ಹೇಳಲೊಪ್ಪುಗು
ಹಿಂಗದಾಗಲು ಕೇಳಲೊಪ್ಪುಗು
ಮಂಗಳಾದ್ಭುತ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತನೆನುತ್ತ ನಿಮಿಷದಲಿ ॥ ೩೫ ।

ಬರುತಿರಲು ಗಣಕೋಟಿ ಮಡಿವಳ
ಶರಣಂ ಕಂಡುಬ್ಬುತೊಬ್ಬೊ
ಬ್ಬರ ನಮಸ್ಕಾರಾಭಿಗಮನಾಲಿಂಗನಂಗಳಲಿ ।
ಸರಸವೆಸೆಯಲು ತಾನುಮವರುಂ
ಹರುಷವೊಂದಿ ತದೀಯ ಮಾಹೇ
ಶ್ವರ ವಿತಾನಾಜ್ಞಾಪನದೊಳಾ ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯ ॥ ೩೬ ॥

ಮತ್ತೆಯುಂ ವೈಯಿಕ್ಕಿ ಭಕ್ತರ
ವೊತ್ತಕಭಿವಂದಿಸಿ ಮಹಾ ಪ್ರಮ
ಥೋತ್ತಮ ಪುರಾತನ ಗಣಾಂಘ್ರಿಗಳಂ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ।
ಹೊತ್ತು ಮಾಚಯ್ಯಂ ಸಮುದ್ಧತ
ವೃತ್ತಿಯಲಿ ನಡೆತಂದು ಸಾರ್ದೊಲ
ವೆತ್ತಿ ಕಿನ್ನರದೇವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವ ॥ ೩೭ ॥

ಪ್ರಾಣಮಿತ್ರನೆನಿಪ್ಪ ಭಕ್ತ
ತ್ರಾಣನಂ ಬಸವಣ್ಣನನಗಲ್ದಿಂ
ತೇಣಧರಧರನಲ್ಲಿಗೆಂತುಜ಼ ಹೋಗಬಹುದಯ್ಯ ।
ಮಾಣದೀಶ್ವರನಾಜ್ಞೆಗಳನೀ
ಕ್ಷೋಣಿಯೊಳು ಪರಿಪೂರ್ತಿಯಾಗಲು
ಕಾಣಿಸದೆ ನಿಮ್ಮೊಳು ಬಸವನಸುವೊಂದಿಸಲು ಬಹುದೇ ॥ ೩೮ ॥

ಬಸವನೊಳಡಗುವುದು ಭಕ್ತಿಯ
ಹೆಸರು ಹೋಹುದಿದಜ ನಿಮಿತ್ತದೊ
ಳೊಸೆದು ನಿಮ್ಮಿಚ್ಛೆಯಲಿ ಹೋಗಲು ಸಲ್ಲದಂತಾಗಿ ।
ಬಸವರಸನುಳ್ಳನಿತು ಕಾಲಂ
ಬಸವರಾಜನ ಕೂಡೆ ನೀವುಂ
ವಸುಧೆಯೊಳಗಿರಲುಚಿತವೇಳೇಳೆಂಬ ಸಮಯದಲಿ ॥ ೩೯ ॥

ತನುವೊಲೆದೊಲೆದು ಕಿನ್ನರಯ್ಯಂ
ಕನಸುಮಂ ಕಂಡುಪ್ಪವಡಿಸಿದ
ನೆನಲು ತತ್ಕ್ಷಣದಿಂದವೇಳ್ಬೆಚ್ಚರಿಯೊದಗುತಿರಲು ।
ಘನಮಹಿಮನಹ ಮಾಚಿದೇವ
ಯ್ಯನ ಚರಣಯುಗಳಕ್ಕೆಱಗಿ ಧಿ
ಕ್ಕನೆ ಬಸವನೆಯ್ತಂದು ತಾಸಾ ಶರಣನಡಿಗೆಱಗಿ ॥ ೬೦ ॥

ತಾವು ಮೂವಱು ಸಕಲ ಭಕ್ತಗ
ಣಾವಳಿಗೆ ಸೈಗೆಡೆಯಲದ್ಭುತ
ಭಾವದಿಂ ಮಾಹೇಶ್ವರರು ಮಾಚಯ್ಯನಂ ನೋಡಿ ।
ಓವಿ ರಕ್ಷಿಸುವೆಡೆಗೆ ಕೋಪಂ
ತೀವಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುವೆಡಗೆ ಅರಸನು
ನೀವೆಯಲ್ಲಾಯೆನುತ ಮುದಿತಾಂತಃಕರಣರಾಗಿ ॥ ೬೧ ॥

ರೂಢಿಸಲು ನಿಜಕೀರ್ತಿಯಂ ಕೊಂ
ಡಾಡಿಸಲು ಭೂಪ್ರಜೆಗಳಿಂ ನೆಱೆ
ಪೀಡಿಸಲು ಪರವಾದಿಗಳನವನೀಶ ಬಿಜ್ಜಳನ ।
ಓಡಿಸಲು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಂ ಸೆಂ
ಡಾಡಿಸಲು ಶಿಷ್ಟರುಗಳಂ ಕೃಪೆ
ಮಾಡಿ ಸಲಹಲು ದುಷ್ಟರುಗಳಂ ಕಾಡಿ ಭಂಜಿಸಲು ॥ ೬೨ ॥

ಈ ಮಣಿಹವಾಗಿಳೆಗೆ ಬಂದ ಮ
ಹಾಮಹಿಮ ಹರಮೂರ್ತಿ ಜಗದು
ದ್ಧಾಮ ವಿಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ ತೇಜಸ್ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಮಾಚಯ್ಯ ।
ಪ್ರೇಮವೆಸೆಯಲು ಬಸವನಂ ಸ
ನ್ನಾಮಿ ಕಿನ್ನರ ಶರಣನಂ ಸು
ಕ್ಷೇಮದಿಂ ಜೀವಂತರಂ ಮಾಡಿದನು ನುತಿವೆತ್ತು ॥ ೬೩ ॥

ಪ್ರಾಕಟಂ ಮಿಗೆ ಜಂಗಮ ಪ್ರಾ
ಣೈಕತನುವೆನಲೊಪ್ಪಿ ಭಕ್ತಿ
ಶ್ಲೋಕನೆಂದೆಣ್ಡೆಸೆಗಳೊಳು ವೆಗ್ಗಳಿಸಿ ಪಸರಿಸಲು ।
ಆ ಕಟಕದೊಳು ಬಸವರಾಜನ
ನೇಕ ಲೋಕಂ ಪೊಗಳೆ ಭಕ್ತಾ
ನೀಕಸಹಿತಂ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಸುಖಸ್ಥಿತಿಯೊಳಿರಲು ॥ ೪೪ ॥

ತ್ರಿವಿಧಭಕ್ತಿನಿಯುಕ್ತ ರಾಜ್ಯೋ
ತ್ಸವದೊಳಾ ಬಸವಣ್ಣನಿರಲೊಂ
ದೆವಸವಾತನ ಜಂಗಮಪ್ರಾಣವಜಿಯುಲೆಂದು ।
ಶಿವನು ಮೇದರ ಕೇತಿದೇವನ
ನವಗಡಿಸಿ ತನ್ನೊಳು ಬೆರಸಿಕೊಂ
ಡವಸರದೊಳಾ ಕಟಕದೊಳಗಣ ಭಕ್ತರಾಯೆಡೆಗೆ ॥ ೪೫ ॥

ಬಸವರಾಜನುಸಹಿತವೆಯಿತಂ
ದಸಮ ಜಂಗಮದೋಲಗಂಗೊ
ಟ್ಟಿಸೆವುತಿರಲಾ ಸಮಯದಲಿ ಕೇಳಿಕೆಗಳನುಗೊಳಿಸಿ ।
ಹೊಸಪರಿಯ ರೀತಿಗಳ ಗೀತ ಸ
ರಸದ ತತವಿತತಾದಿ ವಾದ್ಯ
ಪ್ರಸರಮೇಳನದಲಿ ಸೊಗಸಲಾಡುತ್ತ ಕೇಳಿಸಲು ॥ ೪೬ ॥

ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರು ಬಂದು ಕುಳ್ಳಿತು
ನೆರೆದು ಮಾಚಯ್ಯಗಳನಿಲ್ಲಿಗೆ
ಕರೆಂಪಿನಲ್ಕೆ ಹಸಾದಮೆನುತಂ ಬಾಚ ಪಡಿಹಾರಿ ।
ಸರಸರನೆ ತಾನೆಯ್ದಿ ಮಡಿವಳ
ಶರಣನಂ ಕಾಣುತ್ತ ವಂದಿಸಿ
ಕರಯುಗಂ ಮುಗಿದಿದಿರ್ದವಂಗಾ ಅಪ್ಪುಸಿಂತೆಂದ ॥ ೪೭ ॥

ಉಸುರುಸುರು ನೀನೀಗ ಬಂದ ಕೆ
ಲಸವದಾವುದೆನುತ್ತಿರಲು ವಂ
ದಿಸಿ ಮುಗಿದ ಕೈವೆರಸಿ ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಪಡಿಹಾರಿ ।
ಅಸಮನೇತ್ರನು ಕೇತಿದೇವನ
ನೊಸೆದು ತನ್ನೊಳಿ ಕೂಡಿಕೊಂಡಡೆ
ಬೆಸಸಿ ಕಳುಹಿದರೆನ್ನನಿಲ್ಲಿಗೆ ಶಿವಗಣಶ್ರೇಣಿ ॥ ೪೮ ॥

ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈದು ಭಕ್ತಗ
ಣಾವಳಿಯೊಳಿರವೇಳ್ಕು ಸಜ್ಜನ
ಜೀವ ಚಿತ್ತೈಸೆನಲು ಮಡಿವಳ ಮಾಚಿದೇವಯ್ಯ ।
ದೇವನೊಳಕೊಂಡಿರ್ದ ಭಕ್ತನ
ನೋವಿ ಒಸಗೆಯನೀಯಲೆಂದಾ
ವಾವ ಹಿರಿಯರು ಬಂದರಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಳು ನೀನೆನಲು ॥ ೪೯ ॥

ಸಕಳ ಮಾಹೇಶ್ವರರು ಜಂಗಮ
ನಿಕರಸಹಿತಂ ಬಸವರಾಜನು
ಪ್ರಕಟದಿಂ ಬಂದಿದ್ದಹರು ಕೇತಯ್ಯಗಳ ಮುಂದೆ ।
ಟಕ ವಿಕಟ ಧಿಕ್ಕಟ ಧಿಕಟಧಿಂ
ಮಿಕಟವೆಂಬಾ ರವವೆಸೆವ ಕೇ
ಳಿಕೆಯನಾಡಿಸುತಿದ್ದಹರು ತಾವೆನಲು ಮಾಚಯ್ಯ ॥ ೫೦ ॥

ಗಹಗಹಿಸುತಂ ಬಸವನುಂ ತಾ
ನೆಹಗೆ ಬಂದಿದ್ದಹನೊ ನಾಚಿಕೆ
ಯಹುದಲಾ ತನಗೆಂದಱಿಯನೇ ಮಱೆದನೇ ತನ್ನ ।
ಗಹನ ಭಾಷೆಯನಿಂದಕಟ ಬಂ
ದಿಹ ಮಹಂತರು ಮೌನಗೊಂಡಿ
ದ್ದಹರದೇತಕ್ಕಲ್ಲಿ ವಿಕಳತೆಯಾದನವ ಕೂಡೆ ॥ ೫೧ ॥

ಭೂತನಾಥನು ಕೂರ್ತು ಮೇದರ
ಕೇತಿದೇವನನೊಯ್ದೊಡಂ ತಾ
ನಾತನೊಡನೊಂದಾಗಿ ಹೋಗದದೇತಕಿದ್ದಹನು ।
ಮಾತು ಪಲ್ಲಟವಾಯ್ತು ತನಗಿ
ನ್ನೇತಱದು ತಜ್ಜಂಗಮಪ್ರಾ
ಣಾಂತಿಕೈಕಪ್ರಾಣಿಯೆಂಬುದು ವೈಶಿಕವೊ ನಿಜವೊ ॥ ೫೨ ॥

ಹೋಗು ಹೋಗೈ ನೀನೆಮಗೆ ಬರ
ಲಾಗದಲ್ಲಿಗೆ ಬಸವನಿದ್ದಹ
ನಾಗಿ ಬಾರೆವು ಹೋಗೆನಲು ಪಡಿಹಾರಿ ಅಲ್ಲಿರ್ದು ।
ಆಗ ನಡನಡನಡುಗುತಂ ಕಡು
ವೇಗದಿಂ ಪರಿತಂದು ಭಕ್ತ ಮ
ಹಾಗಣಕೂಟಕ್ಕೆ ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಪಡಿಹಾರಿ ॥ ೫೩ ॥

ತಾಮಸಂ ಮಾಡಿದನು ಬಸವನು
ಶ್ರೀಮಹಾದೇವಾ ಇದೇತಱ
ನೇಮವೇತಱ ಸೀಮೆ ಏತಱ ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿ ।
ಆ ಮಹಾಂತರು ಸುಮ್ಮನಿರ್ದಹ
ರಾ ಮದಾಂಧನ ಕೂಡೆಯವರಿಗೆ
ಕ್ಷೇಮವಾಗಲಿ ಜಂಗಮಂ ಹೋದಂತೆ ಹೋಗಿರಲಿ ॥ ೫೪ ॥

ಸಂತತಂ ನಿಜ ಜಂಗಮ ಪ್ರಾ
ಣಾಂತರಂಗಪ್ರಾಣ ಭಾಷೆಯ
ಹೊಂತಕಾಱನು ಬಸವನಿರ್ದಡೆ ಬಾರೆವಾಯೆಡೆಗೆ ।
ಅಂತಕಾಂತಕ ಭಕ್ತರಿದ್ದಹ
ರಂತವರೆ ಸಾಕದಕೆನುತವೆ
ನ್ನಂ ತಗುಳ್ದಡೆ ಬಂದೆನಿಲ್ಲಿಗೆ ನೀವು ಚಿತ್ತೈಸಿ ॥ ೫೫ ॥

ಇದನ್ನಿನಿತು ಪಡಿಹಾರಿ ಹೇಳಲು
ಹೆದಱೆ ಬಸವಂ ತನ್ನನೆಚ್ಚಱ
ಸಿದನು ಮಡಿವಳತಂದೆ ಎನ್ನಸ್ವಾಮಿ ಸಂಗಯ್ಯ ।
ಬದುಕಿಸಿದನೊರೆದೊರೆದು ಮನ ಚಿ
ತ್ತದ ಮಲಿನಮಂ ಕಳೆದು ಭಾಷೆಯ
ನೊದವಿಸಿದನೆನಗೆನುತ ಪ್ರಾಣವನಂತು ಬಿಡಲೊಡನೆ ॥ ೫೬ ॥

ಕೇತಿದೇವನನೊಯ್ದುಡೆಯ್ದದ
ಜಾತನೀ ಬಸವಣ್ಣನಂ ದುರ್
ನೀತಿಯಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದನಿನ್ನೆಲ್ಲಿಯದು ಸದುಭಕ್ತಿ ।
ಬೀತುದಲ್ಲಾ ಹರಹರಾ ಧಾ
ತ್ರೀತಳದೊಳೆಂದೆನುತ ಭಕ್ತ
ವ್ರಾತವುಮ್ಮಳಿಸುತ್ತವಾ ಪಡಿಹಾರನಂ ನೋಡಿ ॥ ೫೭ ॥

ಹೇಳು ಹೋಗೀ ಹದನನಾ ಮಡಿ
ವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯಂಗಳಿಗೆ ನೀ
ಹೇಳೆನಲು ತಾನಲ್ಲಿಗಾಕ್ಷಣವೆಯ್ದಿ ವೈಯಿಕ್ಕಿ ।
ಭಾಳತಟದೊಳು ಕರಯುಗಳವಂ
ಕೀಲಿಸುತ್ತವಧರಿಸು ಕರುಣಾ
ಲೋಲ ಬಸವಂ ಸಂದನಾ ಕೇತಯ್ಯನೊಡನೆನಲು ॥ ೫೮ ॥

ಕೇಳ್ದು ಮಾಚಯ್ಯಂ ಹರುಷಮಂ
ತಾಳ್ದು ಮನದೊಳುಮುತ್ಪುಳಕಚಯ
ವೇಳ್ದು ಸರ್ವಾಂಗದೊಳಗಾನನದೊಳು ಹಸನವೆಸೆಯೆ ।
ಬಾಳ್ದನಲ್ಲಾ ನುಡಿದ ಭಾಷೆಯು
ನಾಳ್ದು ಬಸವಂ ಮೃಡನ ಬೆಡಗಂ
ಗೆಲ್ದನಲ್ಲಾ ಭವದ ಬೇರಂ ಕೀಳ್ದು ಬಿಸುಟನಲಾ ॥ ೫೯ ॥

ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ ಮಡಿವಳ
ತಂದೆಯಾಗಳೆ ಮಠದೊಳಿರ್ದೆ
ತಂದ ಶಿವಗಣತಿಂಥಿಣಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಪೊಡವಡಲು ।
ಬಂದಿರೇ ಮಾಚಯ್ಯ ಕುಳ್ಳಿರಿ
ಸಂದ ಶರಣನ ಹಿಂದೆ ಬಸವಂ
ಸಂವ ಪರಿಯಂ ನೋಡು ಭಾಷೆಗೆ ನಿಂದು ಸಂದನಲಾ ॥ ೬೦ ॥

ಆವ ಯುಗದೊಳಗಾವ ಲೋಕದೊ
ಳಾವ ಭೂಮಿಯೊಳಾವ ದೇಶದೊ
ಳಾವ ನಾಡೊಳಗಾವ ಪುರದೊಳಗಾವ ಕಾಲದೊಳು ।
ದೇವ ದಾನವ ಮಾನವರೊಳಾ
ವಾವ ಭಕ್ತರುವೊಳರೆ ಬಸವನ
ಭಾವದಂದದಿ ಜಂಗಮಪ್ರಾಣಿಗಳೆನಿಸಿದವರು ॥ ೬೧ ॥

ಆರನಾಶ್ರಯಿಸುವರು ಜಂಗಮ
ವಾರ ಸಂಗೋಷ್ಠಿಯೊಳಿಹರು ಬಳಿ
ಕಾರನಾಗಳು ಕಾಡುವರು ಬೇಡುವರು ಮನ್ನಾಥಾ ।
ಚಾರು ಗೌರವಲೈಂಗ್ಯಭಕ್ತ್ಯಾ
ಪೂರಿತತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದಾ
ಹಾರಸಂತುಷ್ಟಾಂಗ ಬಸವನನೊಯ್ದುರೇಯೆನುತ ॥ ೬೨ ॥

ಗೋಳಿಡುವ ಭಕ್ತರುಗಳಂ ಮಡಿ
ವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯಂ ನಿವಾರಿಸಿ
ಹೇಳಿದಪೆನೆಲ್ಲರು ಗಜಬಜಿಸದೆನ್ನ ಬಿನ್ನಪವ ।
ಕೇಳಿ ಜಂಗಮಜೀವಿಯಹ ಕರು
ಣಾಳು ಬಸವನ ಮನವನರಿಯಲು
ಶೂಲಿ ಮೇದರಕೇತಿದೇವನನೊಯ್ದ ಕಾರಣವು ॥ ೬೩ ॥

ಜಂಗಮಾವಳಿಗೊಲಿದು ಮಾಡುವ
ಲಿಂಗವಂತರನಿತ್ತಲಿರಿಸದೆ
ನುಂಗಿಕೊಂಡಿಂತುಗುಳದಿದ್ದಹನಿನ್ನು ಸೈರಿಸೆನು ।
ಅಂಗಜಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊಯಿ ಹೊಯಿ
ಡಂಗುರವನೆಂದೆನುತ ಮಾಚ
ಯ್ಯಂ ಗಣಂಗಳ ಮುಂದೆ ಹೊಯ್ವನು ನಭವದುರುತಿರಲು ॥ ೬೪ ॥

ಕೇತಿದೇವಂ ಬಸವರಾಜನು
ಪ್ರೀತಿಯುಂ ಭೀತಿಯುಮೆರಸಿ ಪರಿ
ಪೂತ ಚೇತಸರಾಗಿ ಮಾಚಯ್ಯಂಗೆಜಗಲೊಡನೆ ।
ಆತನುಂ ತಾವಿಬ್ಬರುವಸಂ
ಖ್ಯಾತ ಭಕ್ತಗಣಂಗಳಿಗೆ ಧರ
ಣೀತಳದೊಳಷ್ಟಾಂಗದಂಡಪ್ರಣಮುವಂ ಮಾಡಿ ॥ ೬೫ ॥

ನಿಮ್ಮ ಭೃತ್ಯರು ಬಂದರಿಲ್ಲಿಗೆ
ನಿಮ್ಮ ದಾಸೋಹಂಗಳಂ ಹರು
ಷಂ ಮಿಗಲು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳುತ್ತಂ ಮುನ್ನಿನಂದದಲಿ ।
ನಿಮ್ಮ ಕಾರುಣ್ಯಪ್ರಸಾದವ
ನೊಮ್ಮೆಯುಂ ಕೊಟ್ಟುದ್ಧರಿಸಿ ನೀ
ವೆಮ್ಮನೆನುತಂ ಮಾಚಿದೇವನು ಮತ್ತೆ ಶರಣೆನಲು ॥ ೬೬ ॥

ಅವರ ಚರಣಯುಗಕ್ಕೆ ವಂದಿಸು
ತವರ ನಿರ್ಮಳ ಬೋಧೆಯಂ ತಿಳಿ
ದವರ ಕಾರುಣ್ಯಪ್ರಸಾದಾಮೃತದೊಳೋಲಾಡಿ ।
ಅವರ ನಿಜ ಭಕ್ತಿಸ್ಥಳದ ಮ
ರ್ಮವನಱಿದು ಕೇತಯ್ಯನುಂ ಮಂ
ತ್ರಿವರ ಬಸವಂ ತನ್ನರಮನೆಗೆ ಬಂದನೊಲವಿಂದ ॥ ೬೭ ॥

೩. ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯನ ತನುವಿನಲಿ ತೋಱುವೆನು ಹಾಲನು

ಮತ್ತೆಯುಂ ಸದ್ಭಕ್ತಿ ಸದ್ಗುಣ
ವೆತ್ತನುರುತರ ಕೀರ್ತಿ ಭಕ್ತಿಜ
ನೋತ್ತಮಂ ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯಂ ಸದಮಳಾಚಾರ ।
ಚಿತ್ತಶಕ್ತನು ಬಸವನಿಂ ಪ್ರಣಿ
ಪತ್ತಿಯಂ ಕೈಕೊಳುತ ಸಂತಸ
ವೆತ್ತು ಭಕ್ತಿಸುಖಾಮೃತದೊಳೋಲಾಡುತಿರಲು ॥ ೧ ॥

ಮಟ್ಟಿಗರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಗುಜುಗುಜು
ಗುಟ್ಟುತಂ ನಡೆತಂದಸಹ್ಯಂ
ಬಟ್ಟು ಬಿಜ್ಜಳರಾಯನೊಡನಿಂತೆಂದು ಹೇಳಿದರು ।
ಪಟ್ಟಬದ್ಧನೆ ಚಿತ್ತಯಿಸು ಕುಲ
ಗೆಟ್ಟು ವಿಪ್ರಾಚಾರಮಂ ನೆಱೆ
ಬಿಟ್ಟು ನಾಚಿಕೆಯುಳಿದುಳಿದು ಬಸವಯ್ಯ ತಾನಿಂತು ॥ ೨ ॥

ಹಿರಿಯ ಭಕ್ತರು ಹಿರಿಯಭಕ್ತರು
ಹಿರಿಯ ಭಕ್ತರೆನುತ್ತವವರಂ
ಹಿರಿದು ಮನ್ನಿಪನವರ ಕಾಲ್ಗಳ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವನು ।
ಮರಳೆ ತಾಸವಸುಂಡು ಮಿಕ್ಕುದ
ನಿರದೆ ಕೊಂಬನು ಕೈಯನಾಂತೋ
ಸರಿಸದನುದಿನವವರನೇ ಕೊಂಡಾಡುವಂ ಬಳಿಕ ॥ ೩ ॥

ಹೆದಱದತಿ ಸಭ್ಯಸವೊಲಸುಸಯು
ವ್ವೆದಗಿ ನಿಮ್ಮಂ ಸಾರ್ದಪಂ ಮಾ
ಣದೆ ನಿಜಾಂತರ್ವಾಸಮಂ ಪುಗುವಂ ಬಳಿಕ ತಾನು ।
ಹದುಳಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಭಕ್ತನು
ಮದಿಸಿ ಪುರವೀಥಿಯಲಿ ಬರುತಂ
ಬೆದಱ ಸಂಜೊಳಿಯೆನ್ನನೆಮ್ಮುವನಿನಿತು ಬಗೆಗೊಳ್ಳ ॥ ೪ ॥

ಬಲ್ಲಹನೆ ಕಲ್ಯಾಣಕಟಕವ
ದೆಲ್ಲವುಂ ಹೊಲೆಗಲಸಿಹೋಯಿತು
ಎಲ್ಲಿಯುವು ವರ್ಣಾಶ್ರಮಂಗಳವೆಲ್ಲಿ ನೀತಿಗಳು ।
ಎಲ್ಲಿಯುವು ಧರ್ಮಪ್ರವೃದ್ಧಿಗ
ಳೆಲ್ಲಿಯದು ಯಜ್ಞಾದಿಕರ್ಮವಿ
ವೆಲ್ಲಮಂ ತಾಂ ಹೇಳಲೇನಿನ್ನೆಂತು ಸಂದಹವು ॥ ೫ ॥

ಧ್ರುವವಲಾ ರಾಜಾಗತೋಧ
ರ್ಮವು ವಿದಿತವಿದ ನೀವಱಿಯಿರೇ
ಅವನಿವಲ್ಲಭ ಎನಲು ಕೋಪಾಟೋಪ ರೂಪದಲಿ ।
ತವಕಿಸುತ ಬಿಜ್ಜಳನು ಬಸವಸ
ಚಿವವರನನಾಗಳೆ ಕರೆಸಲು
ತ್ಸವದಿನಾ ಭಂಡಾರಿಯುಂ ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯಗಳ ॥ ೬ ॥

ದಂಡಿಗೆಯನೇಱಿಸಿ ನಿಗಮವಿದ
ಪಂಡಿತನು ಕೈಗೊಟ್ಟವರನೊಡ
ಗೊಂಡು ಬರುತಿರಲಾ ಮಹಿಸುರರೈಸು ದೂರದಲಿ ।
ಕಂಡು ನೀವದ ನೋಡಿರೇ ಭೂ
ಮಂಡಳೇಶ್ವರ ಅಂತಿರದೆ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ತಾನೈತಂದಹನು ಹೊಲೆಗಲಸಲೀಯೆಡೆಗೆ ॥ ೭ ॥

ಅಳುಕನಿನುತುಂ ನೋಡ ತಾನಂ
ದಳವನೇಱಿಸಿ ಆತನಂ ನೃಪ
ನಿಳಯಕೆಯಿತಂದಹನು ಬಸವಾಮಾತ್ಯನಿನ್ಮಾರ್ಗೆ ।
ಬಳುಕಿದಹನೆಂದೆನಲು ಕೋಪಂ
ಬಲಿದು ಬಿಜ್ಜಳನರಮನೆಯ ಬಾ
ಗಿಲೊಳು ಪುಗದಂತೋಲಗಂಗೊಟ್ಟಂತು ಹೋಜಗಿರಲು ॥ ೮ ॥

ಜೇಗದಿಂ ಬಗೆಗೊಳ್ಳದಂಜದೆ
ಹೋಗಿ ಬಸವಣನುದ್ದಗದ್ದುಗೆ
ಯಾಗಿ ತನ್ನಯ ಹೊದಕೆಯಂ ತೆಗೆದಿಳೆಯ ಮೇಲಿರಿಸಿ ।
ನಾಗಮಯ್ಯನನಲ್ಲಿ ಮನದನು
ರಾಗದಿಂ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಎನ್ನುವ
ನೀಗ ಕರೆಸಿದ ಮಣಿಹವೇನೆನಲರಸು ಭುಗಿಲೆನುತ ॥ ೯ ॥

ಕಲುಷಿತಾನನನಾಗುತಂ ಬಿ
ಜ್ಜಳನೃಪಂ ಬಸವಣ್ಣಗೆಂದನು
ಸಲುವದಷ್ಟಾದಶವಿವರ ವರ್ಣಂಗಳಾದಿಯುಲಿ ।
ಇಳೆಯೊಳಿವು ತಾನೀಗಲಾದವೆ
ಹೊಲೆಗಲಸಿ ಕುಲಸಂಕರವನ
ಗ್ಗಳಿಸಿ ಈ ಕಲ್ಯಾಣಕಟಕವನಿಂತು ಕೆಡಿಸುವರೇ ॥ ೧೦ ॥

ಮಲಹರನ ಸದ್ಭಕ್ತಿ ನಿನ್ನಯ
ತಲೆಯೊಳಾಯಿತೆ ನೀತಿಗಳನತಿ
ಗಳೆದು ನಡೆಯುತ್ತಿಪ್ಪೆ ಸುರಿದಹವೇ ಮಳೆಗಳಿನ್ನು ।
ಬೆಳೆವವೇ ನೀನಿರ್ದ ಧರೆ ನಿ
ರ್ಮಳದೊಳಿರು ನಾವಂಜುವೆವು ನಿನ
ಗುಳಿದು ಮಾತೇನೆನಲು ನೃಪತಿಗೆ ಬಸವನಿಂತೆಂದ ॥ ೧೧ ॥

ಸುರನದಿಗೆ ಪಳ್ಳಂಗಳೆಣೆಯೇ
ಸುರಗಿರಿಗೆ ಬೆಟ್ಟಂಗಳೆಣೆಯೇ
ಸರಿಯೆ ಸುರಧೇನುಗೆ ಪಶುಗಳಹಿಪತಿಗಹಿಗಳೆಣೆಯೆ ।
ಹರನೊಡನೆ ಮೇಣಿತರ ದಿವಿಜರು
ಸರಿಯಹರೆ ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯಗೆ
ದುರುಳ ಭೂಸುರರೀ ಧರೆಯೊಳೆಣೆಯಲ್ಲದೆಂತೆನಲು ॥ ೧೨ ॥

ಹೊಲೆಯನಾದಡೆ ಶಿವನನರ್ಚಿಸಿ
ಕುಲಜನಪ್ಪನು ಜಾತಿನೇಣಿನ
ಹೊಲೆಯರಿಗೆ ಹುಸಿಗಳನುಸುರುತಿಹ ಹೊಲೆಯರಿಗೆ ಹುಸಿಯ ।
ಹೊಲೆಯರಿಗೆ ಹೊಲೆಯರಿಗೆ ಕೀಳಿನ
ಹೊಲೆಯರಿಗೆ ಶಿವಭಕ್ತಿಮಹಿಮೆಯ
ದಳವಿಯೇ ತಿಳಿಯಲಿಕೆ ಬಿಜ್ಜಳಧರಣಿವರ ಕೇಳು ॥ ೧೩ ॥

ಆಗದಿಹುದೇ ಸಿದ್ಧರಸ ಸಂ
ಯೋಗದಿಂ ಸೌವರ್ಣಮುಂ ಚೆ
ನ್ನಾಗಿ ಶುಕ್ತಿಯೊಳೊಂದಿ ತಾಮ್ರವಹಂಗೆ ಲೋಕದೊಳು ।
ಶ್ರೀಗುರುಕರಸ್ಪರುಶನದಿ ಪರಿ
ಭಾಗಿಸಲು ಕುಲವೊಂದೆಯಲ್ಲಾ
ಆಗಮೋಕ್ತಿಯೊಳಿಂತು ಅಂತ್ಯಜನಾದಡಗ್ರಜನು ॥ ೧೪ ॥

ಇಳೆಯೊಳೀ ಭೂಸುರರ ಗುರು ಕ
ಬ್ಬಲಿಗನಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಸನೊಗೆದನು
ಕುಲಜರೆಲ್ಲರೊಳಗ್ರಜನ್ಮನು ಋಷಿ ವಸಿಷ್ಠನಲಾ ।
ತೊಳಸಲೇನೂರ್ವಸಿಗೆ ಜನಿಸಿದ
ಅಲಘು ಮುನಿ ಮಾತಂಗನೆಂಬ
ಗ್ಗಳೆಯನುದ್ಭವಿಸಿದನಲಾ ಮಾತಂಗಿಯುದರದಲಿ ॥ ೧೫ ॥

ಶುನಕ ಗರ್ದಭ ಕೀರ ದರ್ದುಗ
ವನಚರೋಷ್ಟ್ರ ಕುರಂಗವಾದಿಕ
ಜನಿತ ಸನ್ಮುನಿವಲ್ಲಭರ ಜನ್ಮಂಗಳೆಲ್ಲವಿವು ।
ಘನಶಿವಾರ್ಚನೆಯಿಂದಲಾ ಪಾ
ವನವೆನಿಸಿ ವಿಖ್ಯಾತಿವೆತ್ತರು
ಜನರಮಣ ಈ ವಿಪ್ರರಜ್ಞಯರೆ ಎಂದೆನಲು ಕೇಳ್ದು ॥ ೧೬ ॥

ಬಗುತರುಗಳಂ ಚಿವುಟಿದೊಡೆ ಹಾ
ಲುಗುವವೇ ಪೆಜರಂ ಚಿವುಟಿದೊಡೆ
ಉಗುವುದದು ರಕ್ತವು ಬಳಿಕ್ಕೀ ವರ್ಗವೆಂಬುದನು ।
ಜಗದೊಳೆಂದುಮನಱಿಯೆವೆಂಬಾ
ಜಗತಿಯೊಡೆಯನ ನುಡಿಗೆ ಮೆಲ್ಲನೆ
ನಗುತ ಬಸವಾಮಾತ್ಯನೈಸಱಿಳೆದ್ದು ತಾನೆಂದ ॥ ೧೭ ॥

ವೇದ ಭಾರಕ್ರಾಂತರೆನಲಿಹ
ಮೇದಿನೀಸುರ ಗಾರ್ದಭಾಧಮ
ರಾದವಂದಿರ ಕೂಡೆ ಭೃಗುಶಾಪೋಪಗತರಾಗಿ ।
ವೇದನಾವಸ್ಥೆಗಳೊಳಿಪ್ಪ ನಿ
ಷಾದ ಕರ್ಮಶ್ವಪಚರೊಡನೆ ಅ
ನಾದರದಿ ಪಶುವಂ ಕೊಲುವ ಪಶುಕರ್ಮಿಗಳ ಕೂಡೆ ॥ ೧೮ ॥

ಆನು ಕೊಲ್ಲೆನು ನೇಣು ಕೊಂದಿತು
ತಾನೆನುತ್ತಿಹ ಪಾರ್ಬರೊಡನಾ
ಸ್ಥಾನದೊಳ್ ಪ್ರತಿನಿಂದು ನುಡಿದೊಡೆ ದೋಷವೊಂದುವು ।
ನಾನಿದಂ ಪ್ರತಿದೋಱದಿರ್ದಡೆ
ಹೀನವಲ್ಲಾ ಭಕ್ತಿ ಭಾಷೆಗೆ
ಮಾನವೇಶ್ವರ ನೋಡು ನೀವೆಂಬಂತೆ ದೃಷ್ಟದಲಿ ॥ ೧೯ ॥

ಜನವಱಿಯೆ ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯನ
ತನುವಿನಲಿ ತೋಱುವೆನು ಹಾಲನ
ವನಿಸುರರೊಳೀ ಸೋಮಯಾಜಿಸಿಪ್ಪನಂ ಕೊಯ್ದು ।
ಇನಿತು ನೀರಂ ತೋಱಿರೇ ಧಿ
ಕ್ಕನೆ ಇದಕೆ ಆಱದಡೆ ನಿಮ್ಮವ
ರಿನಿಬರಂ ಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತೆಳೆಹೂಟೆ ಹೂಡಿಸುವೆ ॥ ೨೦ ॥

ಎಂದು ರಾಯನ ವಿಪ್ರರನುಮತ
ದಿಂದ ಬಸವಾಮಾತ್ಯನತ್ಯಾ
ನಂದದಿಂ ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯಂಗಖಿಳ ತನುವೆರಸಿ ।
ವಂದಿಸುತ್ತವೆ ಶಿವಪಸಾಯತ
ವೆಂದೆನಿಪ ಶಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಹಸ್ತಂ
ಸಂಧಿಸುತ್ತಂ ಸರಸವಾಡುವ ಹಾಂಗೆ ಲಾಲಿಸುತ ॥ ೨೧ ॥

ಶರಣ ನಾಗಮ್ಮಯನ ಕರಸ್ಥಳ
ಸರಸಿರುಹವಂ ತನ್ನ ಹಸ್ತಾಂ
ಬುರುಹಯುಗದಿಂ ಹಿಡಿದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಒತ್ತುತಿರಲೊಡನೆ ।
ಅರರೆ ಚಿಮ್ಮಿಸುತಂಬರಂಬರೆ
ಹಿರಿದು ಸೆಗೆದಾವರಿಸಿ ಪರ್ಬಿ
ತ್ತರಿದೆನಲು ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಂಬಾ ಕಾಮಧೇನುವನು ॥ ೨೨ ॥

ಧರಣಿಯೊಳು ಬಸವಂಗೆ ಸಲೆ ಮೊಲೆ
ತೊರೆದು ಕಱೆವಂತಾಯ್ತು ಭರ್ಗನು
ಕರುಣದಿಂ ಕರಿಕಾಲಚೋಳಂಗಂದು ಹೆಮ್ಮಳೆಯ ।
ಸುರಿಸಿದನು ಮೇಣಿಂದುಲೋಕಂ
ನೆರೆದು ಪೊಗಳಲು ದಂಡನಾಥಂ
ಗುರು ಸುಧಾರಸವೃಷ್ಟಿಯಂ ಕಱೆಸಿದನು ಶಂಕರನು ॥ ೨೩ ॥

ಅತುಳ ದಿವ್ಯಾಮೃತ ನವೀನ
ದ್ಯುತಿ ಬೆಳಗೆ ಸುವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ
ಸ್ಥಿತಿ ಜಗತ್ರಯದೊಳಗಮರ್ದಿರೆ ಭಕ್ತಸಂದೋಹ ।
ಅತಿಶಯೋನ್ನತ ಲಿಂಗಸುಖ ಸಂ
ಯುತ ಮನೋಂಬುಜರಾಗಿ ನೋಡಲು
ಕ್ಷಿತಿಪ ಬಿಜ್ಜಳನದುಭುತಾಕ್ರಾಂತಾಕಲಿತನಾಗಿ ॥ ೨೪ ॥

ಬಂದು ಶಿವನಾಗಯ್ಯನವರಿಗೆ
ವಂದಿಸುತ್ತಂ ಮುನ್ನ ಜಯ ಜಯ
ಎಂದು ಸರ್ಬರು ಹಸ್ತಮುಕುಳಿತರಾಗಿ ಹೊಡವಡುತ ।
ಮಂದಮತಿಗಳನಧಮಜೀವಿಗ
ಳಂ ದುರಾತ್ಮರನಧಿಕ ಪಾತಕ
ರಂ ದಯಾರ್ದ್ರೀಭೂತಭಾವದಿ ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರನು ॥ ೨೫ ॥

ಶರಣುವೊಕ್ಕೊಡೆ ಕಾಯ್ವು ಸಲಹುವ
ಬಿರಿದು ನಿಮ್ಮದಿದಂ ಮಱೆವರೇ
ಪರಮಪುರುಷಾ ಎನುತಭಯವಂ ಬೇಡುತಲ್ಲಿರ್ದ ।
ಧರಣಿಸುರರಂ ಕಾಯ್ದು ಕರುಣಾ
ಸರಸಲೋಚನದಿಂ ಕಟಾಕ್ಷಿಸಿ
ದರಹಸಿತಮುಖಕಮಳನಾಗುತ ದಂಡನಾಯಕನು ॥ ೨೬ ॥

ಒಸಗೆ ಮಿಗೆ ಶಿವನಾಗಮಯ್ಯನ
ನಸಮ ದಂತಾವಳಮನೇಱಿಸಿ
ಬಸವರಾಜನು ತಾನುಮಾತನ ಹಿಂದೆಸೆಯೊಳೇಱಿ ।
ಜಸವೆಸೆಯ ತನ್ನರಮನೆಗೆ ಸಂ
ತಸದೊಳೆಯ್ದಿದನೆಂದಿನಂದದೊ
ಳೊಸೆದು ಭಂಡಾರಿಯ ಮನೆಯೊಳಾ ಅಯ್ಯನಿರುತಿರ್ದ ॥ ೨೭ ॥

೭. ಘೋರ ವಿಷಮಂ ಕುಡಿದು ಬದುಕುವರಾರು ?

ಅವಿರಳಿತ ಶಿವಭಕ್ತಿಯೆಲ್ಲಾ
ಭುವಿಗಳೊಳು ಪಸರಿಸಿ ನಿಮಿರ್ದಿರೆ
ಅವಿರತಂ ಸವಿಶೇಷದೃಷ್ಟಪ್ರತ್ಯಯಂಗಳಲಿ
ವಿವಿಧಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದೆ ತೋಱು
ತ್ತವಘಡಿಸಿ ನಿಜ ವೀರಭಕ್ತ
ಪ್ರವರಸಂತತಿ ಪೆಂಪೆಸೆದು ಪರಮಾನುರಾಗದಲಿ ॥ ೧ ॥

ವೀರಮಾಹೇಶ್ವರನಿರೂಪಾ
ಚಾರದಲಿ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಾ
ಪಾರ ಭೋಗಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಿರೆ ಕಬ್ಬಿಲರು ನೆರೆದು ।
ಧಾರುಣೀಶನನೆಯ್ದಿ ಸರ್ವಶ
ರೀರವೊಂದಲು ನಮಿಸಿ ಜೀಯವ
ಧಾರು ನಿಮ್ಮಯ ಪುರದೊಳುತ್ಪಾತಂಗಳಾಯಿತ್ತು ॥ ೨ ॥

ಶೈವದೀಕ್ಷಾಮುಖ್ಯರೆಲ್ಲರು
ತಾವಿದಾವ ಮತಂಗಳೋ ಇವ
ನಾವಜಱಿಯೆವಾ ಬಸವರಸನುಂ ಭಕ್ತರಂ ನೋಡಿ ।
ಆವಗಂ ಲಿಂಗೈಕ್ಯರೆನುತಂ
ಸೇವಿಸುತ್ತಿಹರಾ ಪ್ರಸಾದವ
ನೇವೆವೆಮಗಿನಿತಾದೊಡಂ ಕೊಡಲೊಲ್ಲದೀ ಊರು ॥ ೩ ॥

ಪುರದೊಳಾಗಳೆ ವೀರಮಾಹೇ
ಶ್ವರರೆನಿಸಿ ತಾವೀಗಳೇತಕೆ
ಧರಣಿಯೊಳು ಸಲಲೀಸುವೆವು ನಿಮಗೆನುತ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ।
ನೆರೆದ ಭಕ್ತರು ಬಸವರಸನಿಂ
ತೊರೆದ ದುರ್ಮಂತ್ರಂಗಳಿಂದಾ
ಸುರದೊಳೆವ್ಮೊಡನೆಯ್ದೆ ಬದ್ಧ ವಿರುದ್ಧರಾದಹರು ॥ ೪ ॥

ಸಲಿಸು ನೀತಿಯಿದಲ್ಲವೆಂದವ
ರ್ಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲದೊಡೆ ನೀ
ವೆಲೆ ಮಹೇಶ್ವರ ಕೇಳು ನಿಮ್ಮರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲಿ ।
ಜ್ವಳನ ಕೊಂಡವನಿಕ್ಕಿಕೊಂಡೀ
ಬಳಗವೆಲ್ಲಂ ಬಂದು ಪೇರುರಿ
ಯೊಳಗೆ ಬೀಳುವೆವೆನಲರಸನತಿ ಕುಪಿತಮುಖನಾಗಿ ॥ ೫ ॥

ಬಸವನಂ ಬರಹೇಳ್ದು ಕಳುಹಲು
ಬಸವನಾಗಳೆ ಕೇಳ್ದು ಬಂದಾ
ವಸುಮತೀಶನ ಮುಂದೆಸೆಯೊಳಿರಲಾತನಿಂತೆಂದ ।
ಬಸವ ನೆತ್ತರುಗೊಡುಗೆ ಕಬ್ಬಿಲ
ರೊಸಗೆಯಂ ಕೊಡು ನಿಮಗವಂದಿರ
ಘಸಣಿಯೇಕೆ ಶಿವಪ್ರಸಾದವನುಂಬುದಾವುದಿದು ॥ ೬ ॥

ಆದಿಮಾರ್ಗವೊ ಬಲುಮೆಯೋ ಇದ
ಸೋದಿ ಹೇಳಲ್ಲದೊಡೆ ಮತ್ತೀ
ನಾದಡಂ ಕಾರ್ಯಂಗಳುಳ್ಳಡೆ ಅಡಿಕೋ ಇದನು ।
ಮಾದು ಸುಮ್ಮನೆ ಉಣುತಿಹುದು ಮರಿ
ಯಾದೆಯೋ ನಿಮಗೆನಲು ಬಸವಂ
ಮೇದಿನೀಶ್ವರನಗ್ರದಲಿ ತಾನಪರಿಗಿಂತೆಂದ ॥ ೭ ॥

ಇಲ್ಲಿ ಉಂಟೇ ಶಿವಪ್ರಸಾದವ
ನಲ್ಲಿ ಚಂಡೇಶಂಗೆ ಗೌರೀ
ವಲ್ಲಭಂ ಕೊಟ್ಟಂದವಂ ನೀವಱಿಯದಡೆ ಕೇಳಿ ।
ಬೆಳ್ಳಿಯಲಿ ಹೊನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕ
ದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಲಿಂಗಸಂಕುಳ
ದಲ್ಲಿ ಪಟದಲಿ ಬಾಣಲಿಂಗದೊಳಿಷ್ಟಲಿಂಗದಲಿ ॥ ೮ ॥

ಇಲ್ಲ ಇಂತಿವರಲಿ ಪ್ರಸಾದಂ
ಸಲ್ಲದೀಶ್ವರನಾಗಮಂಗಳು
ಸೊಲ್ಲುವವು ಮುನ್ನಹಗೆ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವಿದು ।
ಎಲ್ಲರುಂ ಕೇಳಿಮ್ಮ ಭಕ್ತರಿ
ಗಲ್ಲದೇ ಮಿಕ್ಕಿನ ನರರಿಗತಿ
ದುರ್ಲಭಂ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಂ ಧರಿಸಲುಂ ಕೊಳಲು ॥ ೯ ॥

ಮಾನಿತೋರು ಶಿವಪ್ರಸಾದಾ
ನೂನಸುಖವೊಂದುವುದೆ ಪರರಿಗೆ
ಆನೆಗಿಕ್ಕುವ ಹಲ್ಲಣಂ ಕತ್ತೆಗಳಿಗೇಕಹುದು ।
ಏನನೆಂಬೆವು ನಿಮ್ಮನೆನಲ
ಜ್ಞಾನಿಗಳಿರಾ ಕಣ್ಣಕಾಣಿರೆ
ಈ ನುಡಿಗಳೇಕಿಂತು ತೆಗೆದೆವೆ ನಿಮ್ಮ ಸಾಮ್ಯವನು ॥ ೧೦ ॥

ವೈರವೇಕೆಮ್ಮೊಡನೆ ಬಱಿದೇ
ಹೋರುತಿರವೇಡೆನಲವದಿರವಿ
ಚಾರದಿಂದ ಬಸವರಸನೊಡನಿಂತೆಂಪರಗ್ಗಳಿಸಿ ।
ವಾರಣಾಸಿಯೊಳುಂಟು ಯುಗಕೇ
ತಾರದಲಿ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದಲಿ ವಿ
ಸ್ತಾರ ದ್ರಾಕ್ಷಾರಾಮದೊಳು ಶ್ರೀಗಿರಿಯು ಮೊದಲಾದ ॥ ೧೧ ॥

ಆಗಮಸ್ಥಾನಂಗಳೊಳಗೆಮ
ಗಾಗಳುಂ ಸಲುತಿರಲು ನೀವಿಂ
ತೀಗಳಿನಿತಂ ಸಲ್ಲಲೀಸರಿ ತತ್ಪ್ರಸಾದವನು ।
ಭೋಗಿಪೆವು ಮೊದಲ್ತೊಡಗಿ ಬಲ್ಲಿದ
ರಾಗಿ ನೀವೀಯದಡೆ ಸುಮ್ಮನೆ
ಹೋಗೆವಿಲ್ಲಿಯೆ ಸಾವೆವಲ್ಲದೆ ಎಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯನು ॥ ೧೨ ॥

ಬಿಡುವೆವೇ ಎಂದೆನುತ ಬೇಡರು
ಗಡಬಡಿಸಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೆದ್ದವ
ಘಡಿಸಿ ನುಡಿಯಲು ಬಸವನವರಂ ನೋಡಿ ನಸುನಗುತ ।
ಬಿಡದೆ ತಜಿಗೆಲೆ ಹಾವುಗದಲ್ಲದೆ
ನಡುಗುವುದೆ ಗಿರಿ ಗಾಳಿಗಬ್ಧಿಗೆ
ಕಡೆಗೆ ಬೆಂಡುಗಳೇಳ್ವವಲ್ಲದೆ ನೆಗೆವವೇ ಗುಂಡು ॥ ೧೩ ॥

ಆವ ನಾಡೊಳಗಾವ ಪುರದೊಳ
ಗಾವೆಡೆಯೊಳಂದಿಂದು ಶಿವಭ
ಕ್ತಾವಳಿಯ ಮನೆಗಳಲಿ ಕೊಳುವಡೆ ಉಳ್ಳೊಡದನಜುಪಿ ।
ನೀವು ಕೊಳ್ಳಿರೆ ನಾವು ಕೊಡುವೆವು
ಶೈವರಾಗಿಯುಮವರು ಶಿವನಿ
ಷ್ಠಾವಧಾನಿಗಳಾದವರು ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವನು ॥ ೧೪ ॥

ಮುಟ್ಟಲೀವರೆ ನೋಡಲೀವರೆ
ಕೆಟ್ಟ ನುಡಿಗಳನಾಡದಿರಿ ಮತಿ
ಗೆಟ್ಟವಂದಿರಿರಾ ಇದೇತಕೆ ಹೆಣಗುತಿದ್ದಪಿರಿ ।
ನೆಟ್ಟನಿಷ್ಟಶಿವಪ್ರಸಾದವ
ಕೊಟ್ಟೆನನ್ಯರಿಗಿದಕೆ ಚಿತ್ತಂ
ನಟ್ಟುಕೊಂಬಡೆ ಕೊಳ್ಳಿ ಕೇಳಿನ್ನೊಂದನುಸುರ್ದಪೆನು ॥ ೧೫ ॥

ಸೂರ್ಪಕಪ್ರಹರಪ್ರಹಾರಿಗೆ
ದರ್ಪಿತ ತ್ರಿಪುರೇಂದ್ರನಾಗ್ನಿಗ
ಹರ್ಪತಿಪ್ರಣುತಪ್ರಭಾವುಯ ದಿವ್ಯದೇಹಂಗೆ ।
ಸರ್ಪಭೂಷಣ ಸಂಗಮೇಶಂ
ಗರ್ಪಿಸುವೆನಿಂದುಗ್ರ ಗರಳವ
ನಾರ್ಪವರು ಬಂದೀ ಪ್ರಸಾದವನೀಸಿಕೊಳ್ಳಿರಯಾ ॥ ೧೬ ॥

ಕೊಡುವೆವಿದಕಿನ್ನಾಱದಡೆ ನಡೆ
ನಡೆಯಿನಿಬರುಂ ನೀವೆನಲು ಸಿಡಿ
ಮಿಡಿಗೊಳುತ ಬಸವಯ್ಯನಕಟಾ ಒಮ್ಮೆ ಯೆಮ್ಮುವನು ।
ಮುಡಿಹಿಸಲ್ಕಿಂದೊಂದುಪಾಯಂ
ಬಡೆದು ಲೇಸಾಯ್ತ್ತಸವು ವಿಷಮುಂ
ಕುಡಿಸಿ ಕೊಂಜೆಹೆನೆಂದು ನೆನೆದನು ಭೂಪ ಚಿತ್ತೈಸು ॥ ೧೭ ॥

ಪೊಡವಿಯೊಳು ಶಿವಭಕ್ತರಾರಾ
ದಡೆ ವಿಷವ ನಂದೀಶ್ವರಂಗಂ
ಕೊಡುವರುಳ್ಳರೆ ಕೊಡು ಬಳಿಕ ಹೇಳಾವನಾದೊಡೆಯು ।
ಮೃಡನು ಕೈಕೊಂಡ ಪ್ರಸಾದವ
ಕಡುವಿಷವನಿಂತುಂಡ ಠಾವು
ಳ್ಳಡೆ ಬಿಡದೆ ನಾವೀಸಿಕೊಂಬೆವಿವೇಕೆ ಟೊಕಳಿಗಳು ॥ ೧೮ ॥

ಭೋಗಿಸುವುದೊಳ್ಳಿಹ ರಸಾಯನ
ದೋಗರಂಗಳು ನಿಮ್ಮ ಭಾಗವಿ
ದಾಗಿ ಹಾಲಾಹಲ ಮಹಾಪ್ರಳಯದ ಗರಳವೆಮ್ಮ ।
ಭಾಗವೇ ಇದನೆಹಗೆ ಕುಡುವಿರಿ
ನಾಗಕಟಂಕಗಿತ್ತು ವಿಷಮುಂ
ಠಾಗದಿಂ ನೀವುಂಡು ಸಾಯದೊಡಾ ಪ್ರಸಾದವನು ॥ ೧೯ ॥

ನೀವು ಕೈಕೊಂಡನುಭವಿಸುತಿರೆ
ನಾವು ಬೇಡೆವು ನಿಮಗೆ ಗೆಲವಿ
ನ್ನಾವೆಡೆಯೊಳೆರಡಕ್ಕೆ ಭಾಷೆಗಳೆಂದೊಡಂಬಡಲು ।
ಭೂವರನು ಉಭಯಾನುಮತದೊಳು
ದೇವ ದೇವನ ದೇಗುಲಕ್ಕೆ ಜ
ನಾವಳೀಯುತನಾಗಿ ತಾನೆಯಿತಂದನ್ಯೆಸಜಲಿ ॥ ೨೦ ॥

ಒಡಲುಗೊಂಡ ತಮಂಧ ಪಟವೋ
ನಡೆವ ನೀಲಾದ್ರಿಗಳೊ ಕೈಕಾಲ್
ಪಡೆದ ಕಜ್ಜಳಗಿರಿಗಳೋ ಕರ್ಬೊನ್ನ ಭಿತ್ತಿಗಳೋ ।
ನುಡಿಗಲಿತ ಮಾತಂಗಸಂಗವೊ
ಹೆಡೆ ಉಡುಗಿದಸಿತಾಹಿಗಳೊ ಎನ
ಲೆಡವಿಡದೆ ಸಂದಣಿಸಿ ಬೇಡರು ಬಂದರಾಯೆಡೆಗೆ ॥ ೨೧ ॥

ಓಳಿಗೊಂಡು ಸಮಸ್ತಭಕ್ತ ಜ
ನಾಳಿಸಹಿತಂ ಬಸವಮಂತ್ರಿ ಶಿ
ವಾಲಯಕೆ ನಡೆತಂದು ಪರಮಾನಂದದಿಂದಂದು ।
ಕಾಲಕೂಟಂ ವತ್ಸನಾಭಿಯು
ಹಾಲಹಲಮುಂ ಶಿಂಗಿ ಮೊದಲಾ
ಭೀಳಗರಳಂಗಳನವೆಲ್ಲಂ ಕಲಸಿ ಅರೆಯಿಸಲು ॥ ೨೨ ॥

ನಿಟಲನಯನನ ಮೂಜನೆಯ ವಿ
ಸ್ಫುಟಿತರಾಂಬಕ ಪಾವಕನವೊಲು
ಛಿಟಛಿಟಲು ಭುಗಿಭುಗಿಲೆನುತ ಕೊಂಬೆಗೆ ಸೆಗೆವುತಿರಲು ।
ಚಟುಲ ವಿಷವು ವಿಷೋಗ್ರಕೀಲಾ
ಪಟಲವಂಬರವಂ ಮುಸುಕಲಾ
ಪಟುದಹನಮಂ ಕಂಡು ಕೆಟ್ಟೋಡಿದನು ಭಾಸ್ಕರನು ॥ ೨೩ ॥

ಘೋರ ವಿಷಮಂ ಕುಡಿದು ಬದುಕುವ
ರಾರೆನುತ ನಡನಡುಗಿ ಕಾಣುತ
ದೂರದೂರಕೆ ಬೇಡರೋಡಲು ಬಸವರಸನಾಗ ।
ಸ್ಮೇರಮುಖನಾಗುತ್ತ ಕೂಡಿದ
ಪಾರಪಟುಗರಳಂಗಳೆಲ್ಲಂ
ಭೂರಿಯಾಗಲು ಪೊನ್ನಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳಗೆ ತೀವಿ ॥ ೨೪ ॥

ಚಂಡವರವರದಂಗೆ ದಶಶತ
ಚಂಡಕರ ಭಾಭಾಂಗರೋಚಿಗೆ
ಚಂಡಿಕಾರಮಣಂಗೆ ಕೂಡಲಸಂಗಮೇಶಂಗೆ ।
ಖಂಡಶಶಿಧರಕಲಿತಮೌಳಿಗೆ
ಖಂಡಪರಶುಗೆ ನಿಸಿತವಿಷವನ
ಖಂಡ ಭಕ್ತಿಯೊಳಲದರ್ು ಸಮರ್ಪಣಂಗೆಯಿ ॥ ೨೫ ॥

ದೇವ ನೀವಾರೋಗಿಸೆನುತ ಮ
ನೋವಿಕಾಸದೊಳಾಳ್ದು ನಿಜ ಗರಿ
ಮಾವಿಜೃಂಭಿತವೃತ್ತಿಯಲಿ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳಿಗೆಯ್ದಿ ।
ತಾವೊಲಿದು ತಮತಮಗೆ ಭಕ್ತರು
ತೀವಿ ಪೊಂಗಳಸಂಗಳೊಳು ತತ್
ಸ್ರಾವೆಗಳೊಳುಂ ಪೊನ್ನ ತಂಬುಗೆಗಳೊಳು ಮೊಗೆಮೊಗೆದು ॥೨೬॥

ತಂದು ಗಡಣಿಸುತಳವಡಿಸುತಾ
ನಂದಿಸುತ ಲಿಂಗಾರ್ಪಿತಂಗಳ
ನೊಂದಿಸುತ ಕೈಕೊಳುತ ಕೊಳುತಂ ತತ್ಪ್ರಸಾದವನು ।
ಬಂದು ಕುಳ್ಳಿರಿ ಜಂಗಮಾವಳಿ
ಸಂದಣಿಸದಿರಿ ಉಗಿಸದಿರಿ ಮಾ
ನಂದದೇವಾ ಮೆಲ್ಲನಾರೋಗಿಸುತಹನೆ ಮತ್ತೆ ॥ ೨೭ ॥

ತಂದು ಗಡಣಿಸಲೀಂಟುತಂ ಗಣ
ವೃಂದವೆಯ್ತುಂದವರವರಿಗಾ
ನಂದಿಸುತ ಶಿವಗರ್ಪಿಸುತ್ತಂ ಶಿವ ಶಿವಾಯೆನುತ ।
ಮುಂದೆಸೆಯೊಳವಧಾನ ಚಿತ್ತದೊ
ಳೊಂದಿಯಾರೋಗಿಸುತ ಜುಜುಜು
ಜಿಂದು ಸುರಿವುತ ಘಜ್ಝಘಜ್ಝನೆ ತೇಗುತೊಲಿವುತ್ತ ॥ ೨೮ ॥

ಹೊಡವಡುತ ತರ್ಕೈಸುತಂ ಕೈ
ವಿಡಿದು ಕುಣಿವುತ ತಣಿವುತಂ ಬೊ
ಬ್ಬಿಡುತ ಹಾರುತ ಚಪ್ಪಳಿಕ್ಕುತ ಪಾಡುತಾಡುತ್ತ ।
ಮೃಡಗಣಾವಳಿ ಈ ಪ್ರಕಾರದೊ
ಳುಡುಗದತಿ ವಿಕ್ರಮವಿನೋದದೊ
ಳಡರ್ದು ಪಟುವಿಷಕೇಳಿಯಂ ಸಲಿಸುತ್ತಮಿರಲೊಡನೆ ॥ ೨೯ ॥

ಶರಣಮಣಿಗಣವಾರಿನಿಧಿ ಬಸ
ವರಸನಾ ಸಮಯದಲಿ ಚಂಡೇ
ಶ್ವರವರದನವಧರಿಸಿದಾ ಶೇಷಪ್ರಸಾದವನು ।
ಕರೆದು ಜನಪನನು ನೃಪನ ವಿ
ಸ್ತರ ಸಮಸ್ತನಿಯೋಗದವರನು
ಬರಿಸಿ ಕರಮಾದರಿಸಿ ಪಂತಿಗಳಾಗಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ॥ ೩೦ ॥

ಅರಸರಿಗೆ ತಂದೆಱೆದು ಮೊದಲಲಿ
ಅರಸಿಯರಿಗೆಱೆದಾ ವಿಳಾಸಿನಿ
ಯರಿಗೆಱೆದು ದಾದಿಯರಿಗೆಱೆದು ಕುಮಾರಕರ್ಗೆಱೆದು ।
ತರಿಸಿ ಸಾವಂತರಿಗೆಱೆದು ಶಿ
ಷ್ಟರಿಗೆಱೆದು ನಂಟರಿಗೆಱೆದು ಬಂ
ಟರಿಗೆಱೆದು ಹಡಪಿಗರಿಗೆಱೆದು ಪಸಾಯಿತರಿಗೆಱೆದು ॥ ೩೧ ॥

ಆ ಗರಳವಂ ಬಸವನಖಿಳ ನಿ
ಯೋಗಿಗಳಿಗೆಜಱಿಯಲ್ಕವರ್ಗಳ
ಭಾಗಕದು ಹಾಲ್ತುಪ್ಪವಾಗಿರೆ ಮತ್ತೆ ಭಂಡಾರಿ ।
ನಾಗಭೂಷಣನಂ ಹರನ ಪು
ನ್ನಾಗನಂ ತನ್ನಿ ಪ್ರಕಟದಿಂ
ನಾಗಮುದಹರನೆನಿಪ ನಾಗವರೇಣ್ಯನಂ ತನ್ನಿ ॥ ೩೨ ॥

ಬಸವರಸನಿಂತೊಂದನೊಂದಂ
ಪೆಸರುಗೊಳುತಿವು ಮೊದಲೆನಿಪ ಗಜ
ವಿಸರವಂ ಕ್ಷಣದೊಳು ತರಿಸಿ ಮತ್ತಂ ನಿರೂಪಿಸಿದ ।
ಕುಸುಮಶರನಂ ತನ್ನಿ ಹಯಸಾ
ಹಸದಿನಪನಂ ತನ್ನಿ ಸಮರೋ
ಲ್ಲಸನ ಹರಿಯಂ ತನ್ನಿ ತೇಜದ ತೇಜಿಯಂ ತನ್ನಿ ॥ ೩೩ ॥

ಒಂದನೊಂದಂ ವಿವರಿಸುತ ಪಲ
ವಂದದಿವು ಮೊದಲಾದ ಘೋಟಕ
ವೃಂದವಂ ಬಸವಯ್ಯನಾಕ್ಷಣಮಾತ್ರದೊಳು ತರಿಸಿ ।
ಹೆಂದದಾನೆಗಳಿಗೆ ಹಯಾಳಿಗೆ
ತಂದು ತಂದೆಜಱಿಯಲು ವಿಷಂ ಸಲೆ
ಸಂದು ಸವೆಯಲು ಚಂಡಿ ಕಬ್ಬಿಲಪಡೆ ನಡುಗುತಿರುಲು ॥ ೩೪ ॥

ಹರನ ಭಕ್ತರು ಮೆಚ್ಚಿ ಪೊಗಳಲು
ವರ ಗಣಾಂಘ್ರಿಗುಣಪ್ರಸಾದಾ
ಭರಿತ ರಸಘನವೃಷ್ಟಿ ಬಸವನ ಮೇಲೆ ಸುರಿಯಲ್ಕೆ ।
ನೆರೆದು ನಭದೊಳು ರುದ್ರರೀಕ್ಷಿಸು
ತಿರಲು ಸುರದುಂದುಭಿಗಳುಲಿಯಲು
ಅರಸನಚ್ಚರಿವಟ್ಟು ನಮಿಸಲು ನರರ ಜಯವಿಡಲು ॥ ೩೫ ॥

ಭಲರೆ ಭಲರೇ ಲೋಕಪಾವನ
ಭಲರೆ ನಂದೀಶಪ್ರಭಾವನ
ಕಲಿಮಲಾಪಹ ಭಾಪುರೇ ಭಾಪುಜ್ವಳಿತಕೀರ್ತಿ ।
ಅಲಘು ಧೀರೋದ್ಧಾರ ಭಾಪುರೆ
ಮಲಹರಪ್ರತಿಬಿಂಬಮೂರ್ತಿಯೆ
ಇಳೆಯೊಳೆಣಿಸಲು ತೋಜಲೊಳರೆ ಸರಿ ನಿನಗೆ ಬಸವ ॥ ೩೬ ॥

ಎನುತ ಲೋಕವದೆಯ್ದೆಯದುಭುತ
ಜನಿತಮಾನಸರಾಗಿ ಪೊಗಳಲು
ತನುಗಳೊಳು ಬೆದಬೆದನೆ ಕುದಿವುತ ಕಬ್ಬಿಲರ ಬಳಗ ।
ವಿನುತಿಸುತ ಸೈಗೆಡೆದೆಡೆಗೆಡೆಗೆ
ವಿನಮಿಸುತ ಬಸವಯ್ಯ ಅಭಯಾ
ಘನ ದಯಾಂಬುಧಿಯ ಭಯಮಭಯವಮಾತ್ಯ ಶೇಖರನೇ ॥ ೩೭॥

ಎಂದುವುಂ ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಸರಿಯೇ
ತಂದೆ ತಮ್ಮಂ ಪರಿಭವಿಸುವುದಿ
ದೊಂದು ಶೌರ್ಯಮೆ ನಿಮಗೆ ಬಸವಪ್ರಭುವೆ ಚಿತ್ತೈಸು ।
ಮುಂದೆ ದುರ್ಜನಮಿತ್ರನಾಧುದ
ಱಿಂದ ಸಜ್ಜನರೊಡನೆ ಹಗೆ ಲೇ
ಸೆಂದುದಲ್ಲಾ ಇದು ನಿಮಿತ್ತಂ ಕಾಯ್ದು ಸಲಹೆಮ್ಮ ॥ ೩೮ ॥

ನೀವು ದಿಕ್ಕುಂ ದೆಸೆಯುಮವನಿಯೊ
ಳಾವನುಂಟೆನ್ನೆಮಗೆನುತ ನಾ
ನಾವಿಧದೊಳುಂ ಕೀರ್ತಿಸುವರಂ ನೋಡಿ ಕರುಣದಲಿ ।
ಓವಿ ಕಾಯ್ದನು ಶರಣುವೊಕ್ಕೊಡೆ
ತೀವಿದನು ಸ್ವಸಮಯದ ಮಹಿಮೆಯ
ನಾವೆಡೆಯೊಳುಂ ನೂಂಕಿದನು ವಾದಂಗಳೆಲ್ಲವನು ॥ ೩೯ ॥

ಈಶ್ವರನ ಪ್ರಸಾದ ವೀರವು
ಹೇಶಭಕ್ತರಿಗಲ್ಲದಿಳೆಯೊಳು
ಮೀಸಲಿದು ಮಿಕ್ಕಿನ ಸಮಯಿಗಳಿಗೆಂದುವುಂ ಎನುತ।
ಶಾಸನವ ಹೊಯಿಸಿದನು ಶಿವಭವ
ನಾ ಸಮಗ್ರದ ಮುಂದೆ ಶಿಲೆಯೊಳು
ದೇಶ ದೇಶಂ ಅಱಿಯೆ ಕಲ್ಯಾಣದೊಳಗಾ ಬಸವ ॥ ೪೦ ॥

೮. ಮಡಿಹಿಸಾ ದ್ರೋಹಿಯನು

ಪಾವನಾತ್ಮನು ಮತ್ತೆಯು ಜಗ
ದೇವಮಂತ್ರಿ ವಿರೋಧಿಮದವಿ
ದ್ರಾವಣಂ ರುದ್ರಾವತಾರನು ವೀರಶೃಂಗಾರ ।
ಶೈವಸಮಯಸಮುದ್ಧರಣ ವಿ
ದ್ಯಾವಿಶಾರದನತಿ ವಿಭವದಿಂ
ಜೀವಿಸುತ ಶುಭಕಾರ್ಯಮಂ ಮಾಡುತ್ತಲೊಂದುದಿನ ॥ ೧ ॥

ಬಂದು ಬಸವಾಮಾತ್ಯ ಭಕ್ತಾ
ನಂದಸಿಂಧುಶಶಾಂಕ ಸತ್ಪ್ರಿಯ
ದಿಂದೆ ತಂದ ವಿಭೂತಿಯಂ ಕೈಕೊಂಡು ನೀವೆನ್ನ ।
ಮಂದಿರದೊಳಾರೋಗಿಸಿದಡಾ
ನಿಂದು ಬದುಕುವೆನೆಂದಡೆಳೆನಗೆ
ಸಂಧಿಸಲು ಭಂಡಾರಿ ಜಗದೇವಣ್ಣನಂ ನೋಡಿ ॥ ೨ ॥

ಲಿಂಗಜಂಗಮ ಮಂಡಳಿಯ ಬರ
ವಿಂಗೆ ಸೈರಿಸಲಾಪೆಯಾದೊಡ
ಹಂಗೆ ಮಾಡಿಸು ಹೋಗೆನಲು ಭರದಿಂದ ಮನೆಗೆಯ್ದಿ ।
ಸಾಂಗಮಾಗಲು ವಿವಿಧ ಪಕ್ವಾ
ನ್ನಂಗಳಂ ಬಹು ವಿಧಪದಪದಾ
ರ್ಥಂಗಳಂ ಮಿಗೆ ರಚಿಸಿಯಾ ಜಗದೇವಯ್ಯನೈಸಜಲಿ ॥ ೩ ॥

ಕರವೆಸೆದು ಬಸವರಸನಿಂತವ
ಸರಿಸಿ ಬಾರದ ಮುನ್ನ ತಾನಾ
ಚರಿಸಿದಪೆ ನಿಯಮಾಮಾಘ್ಯದೈಕವನೆನುತ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿ ।
ಸರಸರನೆ ನೆಲನಲ್ಲಿ ಸಗಣವ
ತರಿಸಿ ಮಂಡಲವಾಗಿ ಸಾರಿಸಿ
ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯನುಳಿದು ಪಾರ್ಬರ ಕಾಲ್ಗಳಂ ತೊಳೆಯೆ ॥ ೪ ॥

ಪರಿಚರರ ಕೈಯಲಿ ಬಸವನೀ
ಪರಿಯನಱಿದಾಗ್ರಹಿಸಿ ಕಟ್ಟಾ
ಸುರದೊಳಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲೊಲ್ಲದೆ ತಾನಿರುತ್ತಿರಲು ।
ಭರದೊಳಿತ್ತಲು ಮತ್ತೆ ಜಗದೇ
ವರಸನೆಯ್ತರೆ ಮುಂದೆ ಕಾಣುತ
ತೆರೆಯನಿಕ್ಕಿಸಿ ಕೋಪವಹ್ನಿಯ ಕಿಡಿಯನುಗುಳುತ್ತ ॥ ೫ ॥

ಮಲಹರನ ಮಜ್ಜನಕೆಱೆವ ಕೈ
ಗಳಿನಿತರ ಭೂಸುರರಡಿಗಳಂ
ತೊಳೆಯಲಹುದೇ ಶಿವಪದಾಂಬುವನುತ್ತಮಾಂಗದಲಿ ।
ತಳೆದು ಭವಿಗಳ ಕಾಲ ನೀರಂ
ತಳಿದುಕೊಳುವರೆ ಪಾರ್ವತೀಶನ
ನೊಲಿದು ಪೂಜಿಸುತನ್ಯವಿಪ್ರರನರ್ಚಿಸಲುಬಹುದೇ ॥ ೬ ॥

ಚಿತ್ರಜಾರಿಗೆ ನೆಗೆವ ಕೈಗಳ
ನೆತ್ತುವರೆ ಸೇಣಿನ ಹೊಲೆಯರಿಗೆ
ಉತ್ತಮದ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿಗೆ ಭಕ್ತಿವಿಮುಖರಹ ।
ಮತ್ತೆ ಕರ್ಮಶ್ವಪಚರೊಡನೊಲ
ವೆತ್ತಿಯುಂಡಡೆ ಪಾಪವಂ ನೆಱೆ
ಹೊತ್ತನುಭವಿಸುವಂದವಲ್ಲಾ ಕೇಳದೆಂತೆನಲು ॥ ೭ ॥

ಶ್ವಾನನಜೀವುದೆ ನಾಕಲೋಕವ
ನೇನಬಲ್ಲದು ಭೇಕವಂಬುನಿ
ಧಾನದಾಳವನರಿವುದೇ ನೊಣ ಮಧುಕುಸುಮರಸವ ।
ಭಾನುವಂ ಕೌಶಿಕವು ಕಾಬುದೆ
ಜ್ಞಾನಹೀನರಿಗಸಮಲಿಂಗ
ಧ್ಯಾನ ಭಕ್ತಿವಿಧಾನ ಬೋಧೆಯದೆಂತಹುದು ಹೇಳ ॥ ೮ ॥

ಹಟ್ಟಿಯೊಳು ಸುರಧೇನು ಬಂದಳ
ವಟ್ಟಿರಲು ಗೊಡ್ಡಂ ಪಿಡಿದು ಮತಿ
ಗೆಟ್ಟು ಕಱಿದಪೆನೆಂಬವನವೊಲು ಪಿರಿದು ತವರಾಜ ।
ಕಟ್ಟದಿರೊಳಾಗಳುಮಿರಲದಂ
ಬಿಟ್ಟು ತೌಡಂ ಮುಕ್ಕುವನವೊಲು
ಘಟ್ಟವಜ್ರವಿರಲ್ಕೆ ಸುರಗಿಯನರ್ಥಿಸಿದನವೊಲು ॥ ೯ ॥

ಪಾರಿಜಾತಂ ನೆರೆಯೊಳಿರುತಿರೆ
ಭೂರುಹಂಗಳ ನೆಳಲನರ್ಥಿಸಿ
ಸಾರಿದನವೊಲು ಹೆದ್ದೊಱೆಯನುಱೆ ತಡಿಗೆ ದಾಂಟಿಸುವ ।
ತೋರವಹ ಬಲುದೆಪ್ಪವಿರೆ ಮನ
ಹಾರಿ ಸೊರೆಯೋಡಂ ಪಿಡಿದು ತಾಂ
ಪಾರವೆಯ್ದುವೆನೆಂಬವನವೊಲು ಕೇಳು ಜಗದೇವಾ ॥ ೧೦ ॥

ಎಂದು ನಾನಾ ಛಂದದಿಂದಿಂ
ತೆಂದು ಬೆಸಸುತಿರಲ್ಕೆ ಕೇಳುತ
ಮಂದ ಶೋಕಜಲಾನ್ವಿತಾಂಬರಯುಗದಿ ಜಗದೇವ ।
ಮುಂದೆಸೆಯೊಳಷ್ಟಾಂಗವೊಂದಲು
ವಂದಿಸುತ್ತಾ ಶಿವಮಹಾಗಣ
ವೃಂದಕಭಿಮುಖನಾಗಿ ತನ್ನ ಕರಂಗಳಂ ಮುಗಿದು ॥ ೧೧ ॥

ಎನ್ನನೇನಂ ಮಾಡಿಕೊಂಬೆನೊ
ಎನ್ನ ದೋಷಕ್ಕಾವುದೋ ವಿಧಿ
ಎನ್ನ ಭಕ್ತಿವಿಹೀನತೆಗೆ ಪರಿಹಾರವೆಂತಹುದೋ ।
ಪನ್ನಗೇಂದ್ರಾಹುತಿಗೆ ಬೀಳ್ವೆನೊ
ಛಿನ್ನಭಿನ್ನಂ ಕಡಿದುಕೊಂಬೆನೊ
ಎನುತ ಒಡಲಂ ಲಿಂಗಪೂಜಾನಿಷ್ಠೆಯಿಲ್ಲದಕೆ ॥ ೧೨ ॥

ಎನುತ ಬಿನ್ನೈಸುತ್ತ ನಮಿಸುತೆ
ವಿನಯಭಾವದೊಳಿಪ್ಪ ಜಗದೇ
ವನೊಲವು ಮಿಗೆ ನೋಡಿ ಬಸವನು ಶಿವಗಣಾವಳಿಯ ।
ಅನುಮತದೊಳಿಂತೆಂದನಾತಂ
ಗಿನಿತು ಹೆದಱದಿರಿನ್ನು ಕೆಲಕೆಲ
ದಿನಕತಿ ಶಿವದ್ರೋಹವುದಯಿಸಲಾದುದಂತಾಗಿ ॥ ೧೩ ॥

ಮಡಿಹಿಸಾ ದ್ರೋಹಿಯ ನಮಗೊಡಂ
ಬಡಿಕೆಯಾಯಿತು ನಿನ್ನ ಕೆಲಸಕೆ
ಮೃಡನೊಲಿದು ತಾ ಮೆಚ್ಚುವನು ನಿಜ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕಿಂತು ।
ಪಡೆವೆ ಭಕ್ತರ ಕರುಣವಂ ನಿನ
ಗೊಡೆಯರುಗಳಂ ಕೂರ್ತು ಕೊಟ್ಟರು
ಬಡಿದು ಹಾಲಂ ಕುಡಿಸಬಂದರು ತಂದೆಗಳು ನಿನ್ನ ॥ ೧೪ ॥

ಮೂಱುಸೂಳಿಗೆ ನಂಬು ನೆಲೆ ನಿನ
ಗೇಱಿಸಿದರೀ ಬಿರಿದ ನೀನೇಳ್
ಜಾಱದಿರು ನೀನೆನಲು ಮುಕುಳಿತಹಸ್ತಾವಳಿಕದಲಿ ।
ಊಱಿ ನಮಿಸುತ ಪುಳಕತತಿ ತಲೆ
ದೋಱೆ ಕೈಯಂ ನೀಡಿ ಬೆಸನ
ಕ್ಕಾಱೆನೆನ್ನದೆ ವೀರದಂಬುಲವಂ ಕೊಳುತಲಾಗ ॥ ೧೫ ॥

ವಿನಯನಿಧಿ ಜಗದೇವಶರಣನ
ಮನೆಗೆ ಬಸವಂ ಭಕ್ತಲೋಕದೊ
ಡನೆ ಸಹಾಯಿಗಳಾಗೆ ನಡೆತಂದಾತನುಂ ಮಾಳ್ಪ ।
ಅನುನಯೋಚಿತ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ
ಮನದಣಿದಖಿಳ ಭಕ್ತರುಂತಾ
ನನವರತಮುಂ ಸುಖದೊಳಿರ್ದನು ಭಕ್ತಿಭಂಡಾರಿ ॥ ೧೬ ॥

ಮತ್ತೆಯುಂ ಕಲ್ಯಾಣಕಟಕದೊ
ಳುತ್ತಮಾಚಾರವ್ರತನಿಯಮ
ಚಿತ್ತರರು ಹರಳಯ್ಯಮಧುವಯ್ಯಗಳು ಶಿವತತ್ವ
ವೇತ್ತರುಂ ಹೋಹರರು ಮಾನುಷ
ಕೃತ್ತಿಪರಿವೃತ ರುದ್ರರಪಗತ
ವಿತ್ತ ಮುಖ್ಯೇಷಣ ವಿವರಣದ ಕರ್ಮಸಂಚಯರು ॥ ೧೭ ॥

ಲಿಂಗನಿಷ್ಠಾಮಾನಸರು ಗುರು
ಲಿಂಗಸೇವಾತತ್ಪರರು ಚರ
ಲಿಂಗ ನಿತ್ಯಾರಾಧಕರು ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಾದಿಗಳು ।
ಹಿಂಗದಾ ಕಲ್ಯಾಣವಲ್ಲಿಯೆ
ಮಂಗಳೋತ್ಸುಕ ಭಕ್ತಗೋಷ್ಠಿಸು
ಸಂಗತಿಯೊಳಾ ಬಸವನುಂ ತಾವುಂ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲು ॥ ೧೮ ॥

ಕೆಲವು ಕಾಲಕ್ಕೈಸಜಲಿ ಬಿ
ಜ್ಜಳನೃಪಾಲಂ ತನಗೆ ಕಾಲನ
ಪೊಳಲಿಗೆಯ್ದಲು ಬಗೆದು ಬಸವನ ಬಹಳ ಮಹಿಮೆಯನು ।
ಛಲದ ಭಕ್ತಿಮಹತ್ವದೊಂದ
ಗ್ಗಳಿಕೆಯಂ ತಾನಜಿದುಮಜಿಯದ
ವೊಲು ನೆರೆಯಲಜ್ಞಾನಮದದಿಂ ಕಾಣದತಿ ಮದಿಸಿ ॥ ೧೯ ॥

ಸೊಗಸದಪದಿರ ಮಾತಿಗ್ಹಳ್ಳ
ಯ್ಯಗಳ ಮಧುವಯ್ಯಗಳನಾಗಳೆ
ಜಗತಿಪಂ ತಪ್ಪೇನುಮಿಲ್ಲದೆ ನೀತಿಯಲ್ಲೆಂದು ।
ಬಗೆಯುದವರಂ ಕರೆಸಿ ಕಣ್ಣಂ
ತೆಗೆಸಿದನು ಮಾಹೇಶ್ವರರ ಮುಹಿ
ಮೆಗಳನುದ್ದಂಡತೆಗಳಂ ತಾನಱಿಯನೇ ಮುನ್ನಾ ॥ ೨೦ ॥

ಲೋಕಪಾಲಂ ಕೇಡ ಬಗೆದನೆ
ಈ ಕಟಕವಿನ್ನಳಿದುದಕಟ ಪಿ
ನಾಕಿಭಕ್ತರು ಮುನಿದೊಡಂ ಬದುಕುವನೆ ತಾನೆನುತ ।
ವ್ಯಾಕುಲಿತಯುತ ಹೃದಯರಾಗುತ
ನೇಕರುಂ ಗುಜುಗುಜಿಸುತಿರಲು
ದ್ರೇಕಿಸುತ ಬಸವಂ ಸಹಿತ ಹರಭಕ್ತಸಂದೋಹ ॥ ೨೧ ॥

ಅಸಮಕೋಪೋದ್ದೀಪಿತಾಂಗೋ
ಲ್ಲಸನರಾಗುತ ಕೂಡಿ ವಿಕ್ರಮ
ವೆಸೆಯೆ ಹಳ್ಳಯ್ಯನ ಮಧುವಯ್ಯನ ಕಂಗಳಂ ಪಡೆದು ।
ಬೆಸನವಾಯಿತು ಶಿವನೊಳುಂ ತಾವ
ರ್ಜಿಸಿದೆವಿನ್ನೀ ಊರನೆನುತಂ
ಬಸವನುಂ ಭಕ್ತಾಳಿಯುಂ ಜಗದೇವನಂ ಕರೆದು ॥ ೨೨ ॥

ಸಿನ್ನ ಮುನ್ನಿನ ಭಾಷೆಯಂ ಸಲಿ
ಸಿನ್ನು ತದ್ದ್ರೋಹಿಯನಪಹರಿಸಿ
ನನ್ನಿಯಂ ಮೆಱೆ ಎನುತ ಜಗದೇವಂಗೆ ಬೆಸನಿತ್ತು ।
ತನ್ನರೇಂದ್ರನ ನೊಸಲ ಬರಹವ
ಮುನ್ನೊರಸಿ ಬಿಜ್ಜಳನ ಸಾಮ್ರಾ
ಜ್ಯೋನ್ನತಿಯನೀಶನ ಕವಳಿಗೆಯೊಳಂತು ತೊಡೆಯಿಸುತ ॥ ೨೩ ॥

ಇಲ್ಲಿ ಇವರವರೆನ್ನದೇ ನೀ
ವೆಲ್ಲರುಂ ಕೇಳೀಕ್ಷಣದೊಳೀ
ಬಲ್ಲಹನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮುಂ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವು ।
ಎಲ್ಲವುಂ ಹಾಳಹುದು ದಿಟವನೆ
ಸೊಲ್ಲಿದೆವು ನಾವೆನುತ ಶಪಿಸುತ,
ಬಲ್ಲಿದ[ರೆನಿಪ್ಪಾ ಕಟಕದೊಳಗಿರುತಮಿಹ ಸರ್ವ] ॥ ೨೪ ॥

ಲಿಂಗವಂತರು ತಂಡತಂಡದ
ಜಂಗಮಾವಳಿ ತಮ್ಮೊಡನೆ ಬರೆ
ಸಂಗಮೇಶ್ವರಪುರಕೆ ಬಸವಂ ನಡೆವುತಿರಲಾಗಿ ।
ಇಂಗಿತಾ ಬಿಜ್ಜಳನ ಸಂಪತ್
ಸಂಗತಾಂಬುಧಿಯಕಟ ಶಿವನ ಗ
ಣಂಗಳೆಲ್ಲರು ಹೋಗೆ ಕಟಕದ ಭಾಗ್ಯವಳಿಯಿತ್ತು ॥ ೨೫ ॥

ಧರಣಿ ಕಂಪಿತವಾಯ್ತು ಕಾಗೆಗ
ಳಿರುಳುಡುಗದಱಚಿದವು ಹಗಲುಂ
ನರಿಗಳೂಳಿದವುಳ್ಕು ಬಿದ್ದವು ಕಲ್ಲಮಳೆ ಮೇಲೆ ।
ಸುರಿಯಿತಾದಿತ್ಯೇಂದುಗಳನಾ
ವರಿಸಿತಾ ಪರಿವೇಶವತಿ ನಿ
ರ್ಭರದೊಳನಿಲಂ ಬೀಸಿದನು ಕೆಂಧೂಳಿ ನೆಗೆಯಿತ್ತು ॥ ೨೬ ॥

ಹಗಲು ಮುಸುಗಿತು ಮಂಜುಗತ್ತಲೆ
ಗಗನದೊಳು ಭೀಕರ ಕೃತಾಂತನು
ವಿಗಡರೂಪಂ ತೋಱಿದನು ಪಟ್ಟಣ ಸಮೀಪದಲಿ ।
ಜಗತಿಯೊಡೆಯನು ಶಿರಸುವಿಲ್ಲದ
ಬಿಗಿದ ಹೆಣನಂ ಕಂಡನುದಯಾ
ದ್ರಿಗೆ ತರಣಿ ಬಹ ಸಮಯದಲಿ ಪ್ರತಿಯಿಸನುದಯಿಸಿದನು ॥೨೭॥

ಇದಱ ಮೇಲೇನಾಗಲಾಗಿ
ದುರ್ಗದೊ ಎನುತ ಸಂತಾಪಿಸುತ್ತಂ
ಹೆದಱುತಿರೆ ಜನವಿತ್ತಲಾ ಜಗದೇವನುಂ ತನ್ನ।
ಸದನಕ್ಕೈತರೆ ತಜ್ಜನನಿ ಕಂ
ಡೊದಱುತಾತನ ಮುಸುಡನೀಕ್ಷಿಸು
ತಿದು ಸದಾಚಾರ್ಯೈಕ ಭಕ್ತಿಗೆ ಪಥವೆ ಕೇಳ್ಮಗನೆ ॥ ೨೮ ॥

ಶಿವಗಣದ್ರೋಹದ ವಚನವದು
ಕಿವಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಮಾತ್ರದಲಿ ಹಗೆ
ಯವನನವಿಚಾರದೊಳಿಱಿಸಲ್ ಬೇಹುದಾಱದಡೆ।
ಸವೆವುದೈ ತಾನಾದೊಡನುಮಾ
ನವನುಳಿದು ಶಿವಭಕ್ತನಿಕರವು
ಸವೆಸಲ್ಕಿದಕೋಸರಿಸಿದಾ ಚಂಡಿಯಾದಡೆಯು ॥ ೨೯ ॥

ಸಾಯಲಾಱದೆ ಜೀವವಂಚಕ
ಕಾಯಧಾರಿಗೆ ಕೋಪಿಗಜ್ಞಾ
ನಾಯತಂಗುಪಜೀವಕಂಗತಿ ಕುಟಿಲನಾದಂಗೆ।
ಶ್ರೀಯುಮಾರ್ಧಶರೀರಿ ಮಾಯಿಕ
ಮಾಯಿಕಂ ಮೆಚ್ಚುವನೆ ಭಕ್ತಿವಿ
ಧೇಯನಪ್ಪನೆ ಕೂರ್ಪನೇ ಪಲವಾಡಲೇಕಿನ್ನು ॥ ೩೦ ॥

ರಾಗದಿಂ ಕೃತವೆಂದು ಜೀವ
ತ್ಯಾಗಕೋವಿದ ಸರಸಮುಚಿತೋ
ದ್ಯೋಗವಂ ನಿನಗಿತ್ತು ಹೋದರದಲ್ಲದೇ ಖಳನ।
ಆಗಳೇಂ ಕೊಲಲಂಜಿ ತೊಲಗಿದ
ರೇ ಗಣಂಗಳು ಕೇಳವರೊಳಂ
ತಾಗಿ ಪೊರ್ಬನು ಮುನಿದೊಡಂ ಲೋಕಪ್ರಳಯವಹುದು ॥ ೩೧ ॥

ಅಂದು ದಕ್ಷನದಕ್ಷನೆನಿಸಿ ಅ
ಮಂದ ಗರ್ವಿತನಾಗಿ ಹರನಂ
ನಿಂದಿಸಲು ಪತಿನಿಂದೆಯಂ ಕೇಳದೆ ಶಿವಶಿವಾ ಎನುತ ॥
ಸೌಂದರಾಂಗಿ ಭವಾನಿ ಕಲುಷಿತ
ದಿಂದೊಗೆದು ನೆಗೆದುರಿವುರಿಗೆ ಭರ
ದಿಂದ ಆಹುತಿಗೊಟ್ಟಳಲ್ಲಾ ತನ್ನ ದೇಹವನು ॥ ೩೨ ॥

ರೂಪಿಸುವ ತನ್ನೀಶನಿಂದಾ
ಲಾಪಮಂ ಕೇಳದೆ ಮನದೊಳತಿ
ಕೋಪದಿಂದುಪಮನ್ಯುವಾಗಳೆ ಭಸ್ಮವಾದನಲಾ ।
ಗೋಪವಾಹನ ಭಕ್ತಹಿಂಸೆಯ
ನೀ ಪರಿಯೊಳೆಲೋ ಕೇಳುತಿರ್ದುಂ
ಪಾಪವೆನ್ನದೆ ಸುಮ್ಮನಿಹುದಿದು ನೀತಿಯೇ ನಿನಗೆ ॥ ೩೩ ॥

ಹಿಂದೆ ಭಕ್ತದ್ರೋಹಿಯರ ನೀ
ಕೊಂದು ಬಂದ್ಯೆ ಇತ್ತಲೂಟಕೆ
ಬಂದೆ ಈ ಹುಲು ಊಟವಿನ್ನೆಹಗಿಂಪಹುದು ಕೇಳಾ ।
ನಿಂದಿರಾ ಛೀ ಕುನ್ನಿ ಕೈ ಕೈ
ಯಿಂದೆ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವ
ನಿಂದು ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದಡೆ ನಾಯ್ಗ್ಯೆದುಡುಕು ಬಂದು ॥ ೩೪ ॥

ಎನುತ ವಿಂತುಚ್ಚುಚ್ಚಿರೇಯೆಂ
ದೆನುತ ಚಿಟುಕಿಕ್ಕುತವೆ ತನ್ನರ
ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಿಲಬಾಗಿಲಲಿ ಲಿಂಗಪ್ರಸಾದವನು ।
ಜನನಿ ತಂದವನಿಂಬಲಿ ಸುರಿಯಲು
ಶುನಕನಂದದೊಳುಚಿತವಹುದಹು
ದೆನುತ ಜಗದೇವಂ ಪ್ರಸಾದವನುಂಬ ಸಮಯದಲಿ ॥ ೩೫ ॥

ಲಿಂಗವಂತರು ವೊಲ್ಲಬೊಮ್ಮ
ಯ್ಯಂಗಳೆನಲತಿ ವೀರಭಕ್ತಿ ಸು
ರಂಗದಿಂ ವರ್ತಿಸುತಿಳೆಯೊಳೀ ವಾರ್ತೆಯಂ ಕೇಳ್ದು ।
ಹಿಂಗದಾ ಜಗದೇವನೆಡೆಗೆ ಕ
ಡಂಗಿ ಬಂದೊಂದಾಗಿ ತಾವು
ತುಂಗ ವಿಕ್ರಮರಾ ಪ್ರಸಾದವನಾಗಳನುಭವಿಸಿ ॥ ೩೬ ॥

ದೇವವಸ್ತ್ರಮನುಟ್ಟು ಭಸ್ಮಾಂ
ಗಾ ವಿಭೂಷಣರಾಂಕಿತಾ ವೀ
ರಾವತಾರರು ವೀರಭದ್ರಾದಿ ಪ್ರಮಥವರರ ।
ಭಾವದಲಿ ನೆನೆದುಗ್ರಕೈದುಗ
ಳೋವಿ ಮೂವರು ತಮತಮಗೆ ಪರಿ
ದಾ ವನಿತೆಗೊಲಿದೆಜಗಿ ಹರಕೆಯ ಸೇಸೆಗಳ ಧರಿಸಿ ॥ ೩೭ ॥

ಬರಬರಲು ಸಂದಣಿಪ ನಾನಾ
ಕರಿ ಘಟಾವಳಿ ಮಾವತಿಗರುಂ
ತುರುಗಚಯದೇಜಾಟದಾ ರಾಹುತರಸಂದೋಹ ।
ನೆರೆದು ಬರುತಿಪ್ಪವರ್ಗಳೆಲ್ಲಂ
ತರಿಸಿ ದಾರಿಯನೀಯೆ ಧೀರರು
ಉರವಣಿಸಿ ವೀರಾವತಾರರು ಮೂವರೆಯ್ತರಲು ॥ ೩೮ ॥

ದ್ವಾರದ್ವಾರಂಗಳೊಳಗಲದಿಹ
ಪಾರಕರ ಬಗೆಗೊಳ್ಳದಂತ
ರ್ದ್ವಾರದಾ ಸಾವಾಸಿಗಳ ಮೀಜುತ್ತ ನಡೆತರಲು ।
ಭಾರತ ನಿಯೋಗಾಳಿ ಜನಪದ
ಪಾರ ವಿಭವಗಳಿಂದ ಪಾರಾ
ವಾರ ಗಂಭೀರಗಳೆಸೆವ ನೃಪಸಭೆ ಮೆಜೆವುತಿರಲು ॥ ೩೯ ॥

ಆ ಇರುಳಿನೋಲಗಕೆ ಗಮನಿಸಿ
ರಾಯನಂ ಕಾಣುತ್ತವೈಸಱೊ
ಳಾಯುಧಂಗಳನುರ್ಚಿ ಸಭೆ ಝುಲ್ಲೆನಲು ಬಿಜ್ಜಳನ ।
ಕಾಯದಲಿ ಒಂದೆರಡು ಮೂರ್ಪ್ರೂ
ರಾಯ ಘಾಯದೊಳಿಱಿದು ಕೆಡಹಿಯ
ಜೇಯರಸಮರು ಮೂವರುಗ್ರೋದಗ್ರ ವೃತ್ತಿಯಲಿ ॥ ೪೦ ॥

ಅತ್ತಲರಮನೆಯಿಂದ ಪೊಱಮ
ಟ್ಟತ್ತ ತನ್ನರಮನೆಗೆ ವೀರಂ
ಬೆತ್ತಿ ವೊಲ್ಲೆಯ ಬೊಮ್ಮಯಂಗಳು ತಾನುವೆಯಿತಂದು ।
ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಗೆ ವಂದಿಸುತ ನಾಂ
ಪೊತ್ತ ಹಿಂದಣ ಕೆಲಸವಿಂದಾ
ಯಿತ್ತೆ ಎಂದುತ್ತಮೆಯ ಕೃಪೆಯಂ ಪಡೆದು ಜಗದೇವ ॥ ೪೧ ॥

ಇಹಪರೇತರ ವರನರಕ ವಿ
ಗ್ರಹನನೀಶ್ವರಭಕ್ತಜನ ನಿ
ಗ್ರಹನನಪ ಹರಿಸಿದೊಡನಿತಱೊಳೆ ಹೋಗದಾ ಖಳನ ।
ಅಹಗೆ ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಂದ ತಪ್ಪಿಗೆ
ವಿಹಿತವಿನ್ನೊಂದುಂಟು ದಂಡನೆ
ಯಿಹಗೆನುತ್ತವೆ ತನ್ನ ಶಿರವಂ ತಱಿದುಕೊಳಲೊಡನೆ ॥ ೪೨ ॥

ಗೋತ್ರಪುತ್ರೀನೇತ್ರದಶಶತ
ಪತ್ರಮಿತ್ರಂ ಮೆಚ್ಚಿಯಾತನ
ಪುತ್ರಪೌತ್ರ ಕಳತ್ರಮಿತ್ರಪುಮುಖಗೋತ್ರರನು ।
ಚಿತ್ರಮೆನೆ ಮಣಿಮಯ ಸುವರ್ಣ ಪ
ವಿತ್ರಿತ ವಿಮಾನನಂಗಳಲಿ ನಿಜ
ಗೋತ್ರದಲ್ಲಿಂಗೊಯ್ದನಾ ಪುರಜನರು ನೋಡಲ್ಕೆ ॥ ೪೩ ॥

೯. ಬೆರಸಿದನು ಶಿವಲಿಂಗತತ್ವದೊಳು

ದೇವ ಶರಣಮನೋನಿವೇಶನ
ದೇವ ಮದ್ಭವಪಾಶನಾಶನ
ದೇವ ಸದ್ಗುರುದೇವ ಮತ್ಕುಲದೈವ ಮಜ್ಜೀವ ।
ದೇವ ಸಂಗಮದೇವ ಮದ್ವರ
ದೇವ ನಿಜಭಕ್ತಪ್ರಸಾದವ
ನಾವಗಂ ಬಿಡದುಂಡು ಬಾಳ್ದಿಂತಾದೆನಂತಾಗಿ ॥ ೧ ॥

ಭವಭವಂಗಳೊಳವರ ಕಿಂಕರ
ರವರ ಕಿಂಕರನಾಗತಕ್ಕವ
ನವರ ಋಣದಲಿ ಹೋದುದುಂಟೆಂತಲ್ಲದೇ ನಿನ್ನ ।
ಅವಸರಿಸಿ ನಾ ಬೇಡಿದಡೆ ಇನಿ
ತುವನೆನಗೆ ಕೊಟ್ಟಡೆಯು ತಪ್ಪಿನ
ನೆವದಿ ಸೈರಿಸಿ ಕಾಯ್ದಡೆಯು ನೀವುಳ್ಳೊಡಂ ಹೇಳಿ ॥ ೨ ॥

ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನೊಳು ಪುಟ್ಟಿದುದು ಮೊದ
ಲಿಂದುತನಕೊಂದಡಕೆ ಹಂಗಿನೊ
ಳೊಂದೆನುಸಿಕನೆ ನಿನ್ನ ನಾನೋಲೈಸಿದೆನು ಹೊದ್ದಿ ।
ಕುಂದದಲಸದೆ ಬಿಟ್ಟಗೆಲಸಕೆ
ಸಂದು ಮಾಡುತ್ತಿರ್ದಡದು ನಿನ
ಗಂದವಲ್ಲಾ ದೇವ ಸಾವಿರ ವರುಷವಾದಡೆಯು ॥ ೩ ॥

ಇಂತು ಮೌನದೊಳಿಹುದುಚಿತವೆ ಪು
ರಂತರಾಣೆನ್ನಾಣೆ ಅಸ್ಮತ್
ಕಾಂತ ವೃಷಭಾರೂಢ ನಾ ಬಿನ್ನೈಸುತಿರಲಾಗಿ ।
ಮುಂತೆ ಕೇಳದೆ ನಿನ್ನ ವೃಷಭನ
ನೆಂತು ಬಿಡಬಹುದೊಲ್ಲೆನೊಂದನು
ಸಂತಸದೊಳಿದು ಸೋಲವಲ್ಲೆನಗೀವ್ರತವನಿತ್ತು ॥ ೪ ॥

ಅತುಳಿತಾನಂದಿತ ಪರವಶೀ
ಯುತ ಮಹಿಮ ತತ್ವಸ್ಫುರಣಗತಿ
ಮತಿ ಸಕಾಯ ಸಕರ್ಮ ಚೈತನ್ಯಸ್ಥರತಿವಿತತಿ ।
ಸತತಮುಂ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿರಲು ಸ
ಮ್ಮತಿಸಿ ಕರುಣಿಸು ನಿಮ್ಮಯಾಜ್ಞೆಯ
ಗತಿವಿಡಿದು ಬಂದುಳ್ಳ ಕೆಲಸವನೆಯ್ದೆ ಮಾಡಿದೆನು ॥ ೫ ॥

ಎನಲು ತದ್ಗುರುಮೂರ್ತಿ ಕರುಣಾ
ನನವನೇಜಮನಲರಿಸುತ ಮು
ನ್ನಿನ ಪರಿಯನುಳಿದಾಕ್ಷಣದೊಳಾ ದೇಗುಲದೊಳಿರ್ದು ।
ಮನವೊಸೆದು ಪೂಜಮಡಲು ಕಾಣುತ
ವಿನುತಿಸುತವಾ ಬಸವನಾ ಗುರು
ವಿನ ಚರಣಸರಸಿಜಯುಗಕೆ ಹಣೆಯೊಂದೆ ವಂದಿಸುತ ॥ ೬ ॥

ಭರಿತ ಸರಸಾನಂದಲೋಚನ
ಶರಧಿ ಮೇಲ್ಪರಿದೊತ್ತಿ ಪಸರಿಸೆ
ನಿರತ ಗದ್ಗದ ಕಂಠಮೆಸೆಯಲುಮುತ್ಪುಳಕರಾಜಿ ।
ನೆರೆದು ಪರ್ಬಲು ತನುವಿನೊಳು ತ
ತ್ಪರ ಹೃದಯನಾಗಿರ್ದ ಮಗಸಂ
ಕರಮೊಸೆದು ಕರದಿಂ ನೆಗಹಿ ತನ್ನ ಪ್ರಸಾದವನು ॥ ೭ ॥

ಕೊಡುತ ಮೆಯ್ದುಡವುತ್ತ ಕರಗುತ
ಒಡನೊಡನೆ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿಕೊಳುತಂ
ಬಿಡದೆ ತನ್ನೊಳಗೊಳಗು ಮಾಡಿಕೊಳುತ್ತ ಗುರುಮೂರ್ತಿ ।
ಗುಡಿಯೊಳಾಗಳೆ ಪೊಕ್ಕನಿಬ್ಬರ
ಬೆಡಗದೆಂತುಟೊ ಕಾಣಬಾರದು
ಕಡುವಿಚಿತ್ರಮಿದೆಂದು ಸರ್ವರು ನೋಡಿ ಬೆಜಗಾಗೆ ॥ ೮ ॥

ಬಸವನಾ ಗುರುಗರ್ಭವಾಸವ
ನೊಸೆದು ಪೊಕ್ಕಿರೆ ಸಂಗಮೇಶ್ವರ
ನಸಮ ಸದ್ಗುರುವಿನ ತೇಜದೊಳೆಯಿತಂದು ತನ್ನೊಳಗೆ ।
ಬಸವನಂ ಸಂಧಿಸಿಕೊಳಲು ತದ
ವಸರದೊಳು ಜಂಗಮವಿತತಿ ರಂ
ಜಿಸಲು ಭೋರನೆ ಲಿಂಗತೂರ್ಯಂಗಳು ಮೊಜಿವುತಿರಲು ॥ ೯ ॥

ಗಾಳಿಯೊಳು ಸುಳಿಗಾಳಿಯೊಗೆದಾ
ಗಾಳಿಯೊಳು ತಾ ಮತ್ತೆ ಬೆರಸಿದ
ವೋಲುದಧಿಯೊಳು ನೊರೆಗಳೊಗೆದುದಧಿಯೊಳಡಗಿದಂತೆ ।
ಮೇಲೆ ನಭದೊಳೆಸೆದು ತಟಿಲ್ಲತೆ
ಮೇಲೆ ನಭದೊಳೆ ಹೊಳೆದಡಂಗಿದ
ವೋಲುದಕದಿಂದಾಲಿಕಲ್ಲೊಗೆದಲ್ಲಡಗಿದಂತೆ ॥ ೧೦ ॥

ಗುರುದಯಾ ಸಂಗತಿಯೊಳುದಯಿಸಿ
ಗುರುದಯಾಸಂಪದದಿ ವರ್ಧಿಸಿ
ಗುರುಜಠರ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಲಿ ತದ್ಗುರುವೆ ತಾನಾಗಿ ।
ಬೆರಸಿದನು ಶಿವಲಿಂಗತತ್ವದೊ
ಳರರೆ ಈಗಳಹಂಗೆಯೆಲ್ಲಾ
ಗುರುಚರಣವಂ ಭಜಿಪ ಭಕ್ತರ ಚಿತ್ತಪದ್ಮದಲಿ ॥ ೧೧ ॥

ಅರ್ಥ ಸೂಚಿ

(ಪದಗಳ ಮುಂದಿರುವ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಸಂಧಿಯನ್ನೂ ಎರಡನೆಯದು ಪದ್ಯವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.)

ಅ

ಅಂಕಕಾಱ (೪.೧೦) ಸೇವಕ
ಅನ್ವಯ (೩.೧೪) ವಂಶ
ಅರ್ಕ (೫.೩) ಸೂರ್ಯ
ಅಲಘು (೨.೭) ಹಗುರವಲ್ಲದ, ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಅಸಮನೇತ್ರ (೫.೪೮) ಶಿವ
ಅಹರ್ಪತಿ (೭.೧೬) ದಿವಸದ ಒಡೆಯ, ಸೂರ್ಯ
ಅಳೆ (೪.೧೮) ಮಜ್ಜಿಗೆ

ಆ

ಆಭೀಳ (೭.೨೨) ಭಯಂಕರ

ಇ

ಇಂಡೆ (೧.೧೦) ಹೂವಿನ ಸರ

ಈ

ಈರೇಳು (೨.೧೪) ಹದಿನಾಲ್ಕು

ಉ

ಉಷ್ಟ್ರ (೬.೧೬) ಒಂಟೆ

ಎ

ಎಳೆಹೂಟೆ (೬.೨೦) ಹೂಟೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಎಳೆಸುವುದು

ಏ

ಏಣಧರ (೫.೩೮) ಚಂದ್ರನನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು, ಶಿವ

ಓ

ಓಳಿ (೭.೨೨) ಸಾಲು, ಗುಂಪು

ಕ

ಕಕುಭ (೨.೨೦) ದಿಕ್ಕು
ಕಜ್ಜಳ (೭.೨೧) ಕಪ್ಪು
ಕಬ್ಬಿಲಿಗ (೬.೧೫) ಬೇಡ
ಕರ್ಬೊನ್ನು (೭.೨೧) ಕಬ್ಬಿಣ
ಕವಳಿಗೆ (೫.೧೨) ಕಟ್ಟು, ಕಡತ
ಕಾಣಿ (೪.೨೯) ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ನಾಣ್ಯ
ಕೀರ (೬.೧೬) ಗಿಳಿ
ಕುರಂಗ (೬.೧೬) ಜಿಂಕೆ, ಸಾರಂಗ
ಕೃತಾಂತ (೮.೨೭) ಯಮ
ಕೇಳಿಕೆ (೨.೨೦) ಒಂದು ಬಗೆಯ ಬೀದಿಗುಣಿತ

ಖ

ಖಂಡಪರಶು (೭.೨೫) ಶಿವ

ಗ

ಗಂಗಾಜೂಟ (೫.೧೭) ಶಿವ
ಗರ್ದಭ (೬.೧೬) ಕತ್ತೆ

ಗರಳ (೭.೧೬) ಕೆತ್ತು
ಗಾಜುಸುಡಿ (೫.೨೭) ಬೈ, ತೆಗಳು
ಗುಡ (೧.೮) ಬೆಲ್ಲ
ಗೋತ್ರಪುತ್ರಿ (೮.೪೩) ಪಾರ್ವತಿ

ಘ

ಘುಸಣಿ (೭.೬) ತೊಂದರೆ
ಘೃಣ (೩.೩೧) ದಯೆ
ಘೋಟಕ (೭.೩೪) ಕುದುರೆ

ಚ

ಚಟುಲ (೭.೨೩) ನಡುಗುವ

ಜ

ಜವ (೪.೨೭) ಯಮ
ಜ್ವಳನ (೭.೫) ಬೆಂಕಿ

ಟ

ಟೊಕಳಿ (೭.೧೮) ಬರಡುಮಾತು

ತ

ತಟಿಲ್ಲತೆ (೮.೧೦) ಮಿಂಚು
ತರಣಿ (೧.೪) ಸೂರ್ಯ
ತಸ್ಕರ (೪.೧) ಠಕ್ಕ, ಕಳ್ಳ
ತಿಮಿರ (೧.೨೧) ಕತ್ತಲೆ
ತ್ರಿವಿಧ (೫.೪೫) ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ
ತೂರ್ಯ (೯.೯) ವಾದ್ಯ
ತೋಷಣ (೧.೧೧) ಸಂತೋಷ

ದ

ದಂಡಿಗೆ (೬.೭) ಮೇನೆ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ

ದರ್ದುಗ (೬.೧೬) ಕಪ್ಪೆ ?
ದುಹಿತೆ (೨.೧೬) ಮಗಳು

ಧ

ಧನವರ (೩.೧೫) ಕುಬೇರ

ನ

ನಾಗಮುಖ (೧.೨) ಗಣಪತಿ
ನಿಗುಳ್ (೫.೪) ನೀಳವಾಗು
ನಿಟಿಲನಯನ (೭.೨೩) ಶಿವ
ನಿಬ್ಬರ (೫.೧೫) ಆವೇಶ
ನೋಂಪಿ (೧.೫) ವ್ರತ

ಪ

ಪಡಿಹಾರ (೨.೧೯) ಸೇವಕ
ಪಡಿಹಾರಿ (೫.೨೩) ಬಾಗಿಲು ಕಾಯುವವನು
ಪಸಾಯಿತ (೭.೩೧) ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವವನು
ಪ್ರಣಿಪತ್ತಿ (೬.೧) ನಮಸ್ಕಾರ
ಪಾರಕ (೮.೩೯) ದ್ವಾರಪಾಲಕ
ಪಾರ್ಬಿಕೆ (೨.೫) ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ
ಪಾವಕ (೨.೧೦) ಬೆಂಕಿ
ಪೂತ (೫.೫) ಪವಿತ್ರ, ಶುದ್ಧ
ಪೊತ್ತಗೆ (೧.೬) ಗ್ರಂಥ
ಪೊಳಲು (೮.೧೯) ಊರು

ಬ

ಬಗುತ (೬.೧೮) ಭಕ್ತ
ಬವರಿ (೧.೧೭) ಗುಂಗುರಾದ
ಬಹಿತ್ರ (೩.೨೫) ಹಡಗು
ಬಿದಿ (೨.೧೪) ಬ್ರಹ್ಮ

ಬುಧರು (೧.೭) ಪಂಡಿತರು, ವಿದ್ವಾಂಸರು
ಬೆಸನ (೧.೧೧) ಆಜ್ಞೆ
ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು (೨.೧೨) ಸೂಳೆ
ಬೆಳ್ಳ (೪.೬) ಮುಗ್ಧ

ಭ

ಭರ್ಗ (೬.೨೩) ಶಿವ
ಭಿತ್ತಿ (೭.೨೧) ಗೋಡೆ
ಭೂರುಹ (೮.೧೦) ಮರ
ಭೇಕ (೮.೮) ಕಪ್ಪೆ
ಭೋಗಿಶಯನ (೧.೨) ವಿಷ್ಣು

ಮ

ಮಜ್ಜನ (೮.೬) ಅಭಿಷೇಕ
ಮಟ್ಟಗರು (೮೬.೨) ಲೌಕಿಕರು
ಮಣಿಹ (೫.೪೩) ಕಾರಣ
ಮಾತಂಗ (೭.೨೧) ಆನೆ
ಮುಖೋದ್ಗತ (೨.೧) ಕಂಠಪಾಠ
ಮೂಜಿವಸರ (೨.೨೬) ಬೆಳಿಗ್ಗೆ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸಾಯಂಕಾಲಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಕಾಲಗಳು
ಮೃಡ (೨.೧೧) ಶಿವ
ಮೋಹಳ (೪.೮) (ಖಡ್ಗ ಮುಂತಾದವುಗಳ) ಹಿಡಿ

ಲ

ಲೋಚನವಾರಿ (೫.೨೨) ಕಣ್ಣೀರು

ವ

ವತ್ಸನಾಭಿ (೭.೨೨) ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಷ
ವೆಗ್ಗಳಿಸು (೫.೪೪) ಅಧಿಕವಾಗು

ಶ

ಶತಪತ್ರಮಿತ್ರ (೮.೪೩) ಸೂರ್ಯ
ಶಶಾಂಕ (೮.೨) ಚಂದ್ರ
ಶಸ್ತ (೩.೨೧) ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
ಶಿಖಿ (೨.೧೪) ಬೆಂಕಿ
ಶುಕ್ತಿ (೬.೧೪) ಚಿಪ್ಪು
ಶುನಕ (೬.೧೬) ನಾಯಿ

ಷ

ಷಟ್ಕರ್ಮ (೧.೪) ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಾದ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ, ಯಜನ, ಯಾಜನ ದಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಗ್ರಹ

ಸ

ಸಂಬೋಳಿ (೬.೪) ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಲೆಯನು ಊರಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಈ ರೀತಿ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದ
ಸಿತಾಂಬರ (೧.೧೬) ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆ
ಸುಕೃತ (೧.೧೨) ಪುಣ್ಯ
ಸುರಭಿ (೩.೩೧) ಕಾಮಧೇನು
ಸುರಗಿ (೮.೯) ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮರ
ಸೂಚಿಮುಖ (೧.೨೦) ಸೂಜಿಯ ಮೊನೆ
ಸೈಗೆಡೆ (೫.೪೧) ನಮಸ್ಕರಿಸು
ಸ್ಮೇರವದನ (೭.೨೪) ನಗುಮುಖ
ಸ್ರಾವೆ (೭.೨೬) ಪಾತ್ರೆ

ಹ

ಹದುಳಿಸು (೫.೨೦) ಸಂತೋಷಪಡು
ಹಲ್ಲಣ (೭.೧೦) ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವ ಅಲಂಕರಣ
ಹಾರು (೨.೧೩) ನಿರೀಕ್ಷಿಸು, ಬಯಸು
ಹುತವಹಾಂಬಕ (೫.೧೧) ಬೆಂಕಿಯ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನು, ಶಿವ
ಹೊಡವಡು (೫.೨೪) ನಮಸ್ಕರಿಸು
ಹೊಂತಕಾಱ (೫.೫೫) ಗಟ್ಟಿಗ